

การพัฒนากิจกรรมการสอนการจ้องศิลปะโดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

DEVELOPMENT OF ART COMPOSITION TEACHING ACTIVITIES BY USING
CULTURAL DIMENSIONS FOR AN UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM

Miss Korrawan Tabtimdee

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Art Education

Department of Art Music and Dance Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้
มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับ
ปริญญาตรี

โดย

นางสาวกรวรรณ ทับทิมดี

สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะครุศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. บัญชา ชลาภิรมย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(อาจารย์ เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ)

กรวรรณ ทับทิมดี : การพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี (DEVELOPMENT OF ART COMPOSITION TEACHING ACTIVITIES BY USING CULTURAL DIMENSIONS FOR AN UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
 หลัก: ผศ. ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ, 200 หน้า.

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเนื้อหารายวิชาและแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม 2) เพื่อพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี การวิจัยนี้เป็นวิจัยแบบผสม โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงทั้งหมด 44 คน ได้แก่ ครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ระดับปริญญาตรี ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม นักศึกษาศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีใน 4 ภาคของประเทศไทย ผลงานศิลปะของศิลปิน 4 ภาค รวม 36 ผลงาน โดยทำการสัมภาษณ์ สอบถาม วิเคราะห์ผลงาน ใช้เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าควรเพิ่มกิจกรรมการจัดองค์ประกอบศิลป์มิติทางวัฒนธรรมในลงในวิชาองค์ประกอบศิลป์เพราะจะทำให้ผู้เรียนรู้คุณค่าและเห็นข้อแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละภาคเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงานของตนเองได้ โดยกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยด้านทฤษฎีและปฏิบัติ ดังนี้ 1) ด้านจุดประสงค์ คือ กำหนดให้มีเนื้อหาเกี่ยวกับที่มาและความสำคัญของวัฒนธรรมและให้ศึกษาวัฒนธรรมของแต่ละภาคแล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละภาคได้ 2) ด้านเนื้อหาวิชา ภาคเหนือควรศึกษาเกี่ยวกับวัดและลวดลายทางสถาปัตยกรรมล้านนา ภาคกลางควรศึกษาเกี่ยวกับจิตรกรรมประเพณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือควรศึกษาจิตรกรรมฝาผนัง(ฮูปแต้ม)และวิถีชีวิตท้องถิ่น ประเพณี 12 เดือน ภาคใต้ควรศึกษาเรือกระ และลวดลายอิสลาม 3) ด้านการจัดกิจกรรมการสอนควรเรียนกับผู้เชี่ยวชาญเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และมีการทัศนศึกษาเพื่อให้ได้ประสบการณ์ตรง 4) ด้านสื่อการเรียนการสอนควรมีสื่อที่มีความทันสมัยใช้ประกอบกับสื่อของจริง 5) ด้านการวัดและประเมินผล คือ วัดประเมินผลจากความสมบูรณ์ลงตัวขององค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะจากการวิจัยพบว่ากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมควรนำไปทดลองใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนจริงเพื่อให้กิจกรรมการสอนนี้เกิดประโยชน์สูงสุด

ภาควิชา ศิลปะ ดนตรีและนาฏศิลป์ศึกษา ลายมือชื่อนิสิต

สาขาวิชา ศิลปศึกษา ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

ปีการศึกษา 2558

5783383027 : MAJOR ART EDUCATION

KEYWORDS: ART COMPOSITION / DEVELOPMENT / ART EDUCATION CURRICULUM / CULTUAL / TEACHING ACTIVITIES

KORRAWAN TABTIMDEE: DEVELOPMENT OF ART COMPOSITION TEACHING ACTIVITIES BY USING CULTURAL DIMENSIONS FOR AN UNDERGRADUATE ART EDUCATION CURRICULUM. ADVISOR: ASST. PROF. APICHART PHOLPRASERT, Ph.D., 200 pp.

The purposes of this research were 1) to study course details and teaching activity guidelines and 2) to develop art composition teaching activities by applying cultural dimension for the undergraduate art education course. This research was a combined qualitative and quantitative research. The purposive sample consisted of 44 persons including instructors of art composition in undergraduate level, cultural experts or artists whose unique cultural works were well acclaimed, art education undergraduate students from four regions of Thailand and artwork of regional artists, 36 works .The research tools comprised interviews, questionnaires and analysis for art work. The obtained data analysis was presented in tables together with essays.

The findings on opinions analysis indicated that the cultural dimension should be added in the art composition course since the learners will have opportunity to learn the great values of Thai culture, understand the differences among cultures and can apply them for their own culture. Moreover, the art composition course should contained both theories and practices as follows: 1) objectives: contents on history and significance of culture of each region, study of regional culture, and application of studied culture for creating unique art works of each region; 2) course details: northern region: study on temples and Lanna style architecture; central region: study on basketwork or agriculture equipment; northeastern region: study on mural arts of temples Local traditions and tradition 12 months; and southern region: Korlae boats and Islam patterns; 3) instruction management: the learners should have opportunity to learn with experts to exchange knowledge and demonstrate their works. Also, filed trips should be organized so the learners can learn from experiences; 4) instruction media: digital online media should be balanced with real works; 5) test and evaluation: test and evaluation of the integrity of art composition and ability of presenting cultural dimension. It was suggested is of this research showed that the activity of teaching the art of using the cultural dimension should be brought to trial in the event of actual teaching to teaching this benefit.

Department: Art Music and Dance Education Student's Signature

Field of Study: Art Education Advisor's Signature

Academic Year: 2015

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิชาติ พลประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความเมตตาหยิบยื่นโอกาสอันดี ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในระดับปริญญาโท อีกทั้งกรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขมาโดยตลอด จนเกิดเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง ในความอนุเคราะห์นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณรองศาสตราจารย์สมโภชน์ ทองแดง ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์แก่วิทยานิพนธ์ในตอนต้น รองศาสตราจารย์ ดร. ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบวิทยานิพนธ์นี้ และอาจารย์เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เป็นอย่างมาก ตลอดจนคณาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความเมตตา โอกาส คำปรึกษา คำแนะนำ และสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้เสมอมา

ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัวทับทิมดี บิดา มารดาและพี่สาว ที่ให้การสนับสนุนทั้งด้านทุนทรัพย์และกำลังใจในยามที่เหนื่อยล้าและท้อถอย นางสาววาสิณี สุขแล้ว เพื่อนที่อยู่เคียงข้างร่วมทุกข์และสุข นางสาวปิยะทิพย์ สุริยันต์ เพื่อนที่คอยผลักดันและให้ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน นายศิระพงษ์ ดิลกธราดล และนางสาวอดิญา วงศ์วาท พี่ที่คอยอยู่ให้กำลังใจมาตลอด รวมถึงเพื่อน ๆ พี่ ๆ ครุศิลป์ รุ่นที่ 30 ในระดับบัณฑิตศึกษาทุกคนที่มีน้ำใจ ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนเพื่อน ๆ สมัยมัธยมที่คอยให้กำลังใจ และรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของผู้วิจัยเป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณทุก ๆ คนที่ผ่านเข้ามาในชีวิตที่มีส่วนร่วมในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทั้งช่วยติดต่อประสานงาน ให้กำลังใจ คำแนะนำ ข้อคิด และสร้างความสุขให้กับผู้วิจัย ตลอดจนคุณพระศรีรัตนตรัยที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้ผู้วิจัยมีสติสัมปชัญญะ ความมานะ อุตสาหะ จนสามารถทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	1
สารบัญภาพ	4
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
1. กิจกรรมการสอน.....	8
2. ระดับอุดมศึกษา.....	13
3. รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์.....	15
4. องค์ประกอบศิลป์.....	18
5. วัฒนธรรม	22
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	36
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	42

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
5. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
1. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์	51
1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ จัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย.....	51
1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย.....	65
1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปศึกษา ระดับปริญญา ตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบ ศิลป์	76
2. การวิเคราะห์แบบสอบถาม.....	85
2.1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับสำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ จัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4ภูมิภาคของประเทศไทย	85
2.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้าน วัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย.....	95
2.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่ เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย	106
3. แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย....	117
3.1 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ.....	117
3.3 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	129
3.4 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคใต้.....	135
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	144
1.สรุปผลการวิจัย.....	144

2.อภิปรายผล	149
3. ข้อเสนอแนะ	153
รายการอ้างอิง	155
ภาคผนวก.....	159
ภาคผนวก ก กรอบแนวคิด.....	160
ภาคผนวก ข วิธีดำเนินการวิจัย	162
ภาคผนวก ค รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	164
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	167
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	200

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ และองค์ประกอบศิลป์ของ ยีน เอ มิทเลอร์ (Mittler, 1994).....	22
ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในมิติวัฒนธรรม.....	31
ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	52
ตารางที่ 4 ด้านที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	53
ตารางที่ 5 ด้านที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์	54
ตารางที่ 6 ด้านที่ 3 เนื้อหาวิชา	55
ตารางที่ 7 ด้านที่ 4 กิจกรรมการเรียนการสอน	57
ตารางที่ 8 ด้านที่ 5 สื่อการเรียนการสอน.....	58
ตารางที่ 9 ด้านที่ 6 การวัดและประเมินผล	59
ตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม	60
ตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงาน ที่มีเอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรม.....	66
ตารางที่ 12 ด้านที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	68
ตารางที่ 13 ด้านที่ 2 เนื้อหาวิชา.....	70
ตารางที่ 14 ด้านที่ 3 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	71
ตารางที่ 15 ด้านที่ 4 สื่อการเรียนการสอน.....	72
ตารางที่ 16 ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล.....	73
ตารางที่ 17 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม	73
ตารางที่ 18 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษา	77

ตารางที่ 19 ด้านที่ 1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน	
	การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม.....	78
ตารางที่ 20 ด้านที่ 2	การกำหนดวัตถุประสงค์.....	79
ตารางที่ 21 ด้านที่ 3	เนื้อหาวิชา.....	80
ตารางที่ 22 ด้านที่ 4	กิจกรรมการเรียนการสอน.....	81
ตารางที่ 23 ด้านที่ 5	สื่อการเรียนการสอน.....	82
ตารางที่ 24 ด้านที่ 6	การวัดและประเมินผล.....	82
ตารางที่ 25	ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม.....	83
ตารางที่ 26 ด้านที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	86
ตารางที่ 27	ความคิดเห็นทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน.....	87
ตารางที่ 28	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	88
ตารางที่ 29	เนื้อหาในกิจกรรมการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	89
ตารางที่ 30	กิจกรรมการเรียนการสอน.....	91
ตารางที่ 31	สื่อการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	93
ตารางที่ 32	การวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอน.....	94
ตารางที่ 33	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงาน	
	ที่มีเอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรม.....	96
ตารางที่ 34	ความคิดเห็นทั่วไป สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม.....	98
ตารางที่ 35	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงาน	
	ที่มีเอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรม.....	99
ตารางที่ 36	เนื้อหาในรายวิชา สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรม.....	100
ตารางที่ 37	กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์.....	102
ตารางที่ 38	สื่อการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์.....	104
ตารางที่ 39	การวัดและประเมินผล สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์.....	105

ตารางที่ 40	ด้าน ที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา	107
ตารางที่ 41	ความคิดเห็นทั่วไป สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ	108
ตารางที่ 42	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ	109
ตารางที่ 43	เนื้อหาในรายวิชา สำหรับนักศึกษาศิลปะ	111
ตารางที่ 44	กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาศิลปะ	113
ตารางที่ 45	สื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาศิลปะ	115
ตารางที่ 46	การวัดและประเมินผล สำหรับนักศึกษาศิลปะ	116
ตารางที่ 47	ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ	122
ตารางที่ 48	ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคกลาง	128
ตารางที่ 49	ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	134
ตารางที่ 50	ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคใต้	138
ตารางที่ 51	สรุปองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคเหนือ	140
ตารางที่ 52	สรุปองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคกลาง	141
ตารางที่ 53	สรุปองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	141
ตารางที่ 54	สรุปองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคใต้	142
ตารางที่ 55	สรุปการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์	147
ตารางที่ 56	กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์	148

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพ เก็บเกี่ยว 2015	117
ภาพที่ 2 ภาพ เก็บเกี่ยว 2015	117
ภาพที่ 3 ภาพ เทศกาลเก็บเกี่ยว 2014.....	117
ภาพที่ 4 ภาพ Colour in the Mountain 2012.....	119
ภาพที่ 5 ภาพ Colour in the Mountain 2012.....	119
ภาพที่ 6 ภาพ ดอกหงอนนาคท่ามกลางหมอก ที่ภูสอยดาว.....	119
ภาพที่ 7 ชื่อ สีสิ้น ชีวิต ปี 2550.....	120
ภาพที่ 8 ชื่อ ช่วงเจิง 1 ปี 2551	120
ภาพที่ 9 ชื่อ พระสามทรงเครื่องหรือฤๅไชย ปี 2551	120
ภาพที่ 10 ภาพ Reflection of Sensations, 2015	123
ภาพที่ 11 ภาพ Thinking	123
ภาพที่ 12 ภาพ สุวรรณภูมิ(ปรับปรุง).....	123
ภาพที่ 13 รูปทรงในวัดพระแก้ว.....	125
ภาพที่ 14 แสงสุวรรณ (วัดเชียงทอง).....	125
ภาพที่ 15 แสง-เงา	125
ภาพที่ 16 Skecth No.3.....	127
ภาพที่ 17 Skecth No.4.....	127
ภาพที่ 18 Skecth No.8.....	127
ภาพที่ 19 ชีวิตในชนบท.....	129
ภาพที่ 20 ชีวิตในชนบท.....	129
ภาพที่ 21 เก็บเกี่ยว 2	129

ภาพที่ 22 ภาพ สายใยชนบท	131
ภาพที่ 23 ภาพ บุญพะเหวด	131
ภาพที่ 24 ภาพ บายสีสู่ขวัญ	131
ภาพที่ 25 ภาพชุด "จิตรกรรมสุวรรณภูมิ.....	133
ภาพที่ 26 ภาพผลงานชุด ความสัมพันธ์ของสีเส้นและลวดลาย Color Design Connection	135
ภาพที่ 27 ภาพผลงานชุดธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวเรา	136
ภาพที่ 28 ภาพผลงาน ความงามในความมืด.....	137

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของงานวิจัย

ศิลปศึกษาเป็นวิชาที่มีความสำคัญที่สามารถพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม ตลอดจนการนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเอง อันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพได้ การเรียนศิลปะนั้นจะบรรลุเป้าหมายได้จะต้องมีองค์ความรู้ที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ การเรียนศิลปะนั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ กล่าวคือ องค์ประกอบศิลป์ เป็นพื้นฐานของนักศึกษาศิลปะตั้งแต่เริ่มต้นบทเรียนของการสร้างสรรค์ และเป็นแกนหลักที่ช่วยสร้างสำนึกในการสร้างสรรค์ (ชูลุด นิ่มเสมอ, 2557) เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และองค์ประกอบศิลป์เป็นการนำส่วนประกอบที่จำเป็นในการสร้างสรรค์งานศิลปะและงานออกแบบ มารวมเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะลงตัว เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ (2549) ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ไว้ว่า องค์ประกอบศิลป์เป็นวิชาที่มีความสำคัญมาก สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์งานศิลปะ ถ้าขาดความรู้ในวิชานี้แล้ว ผลงานที่สร้างขึ้นก็ยากที่จะประสบความสำเร็จ องค์ประกอบศิลป์จึงมีบทบาทสำคัญและนำมาใช้กับผลงานทัศนศิลป์ทุกสาขา เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะภาพพิมพ์ ภาพถ่าย ศิลปะประยุกต์และการออกแบบสาขาต่างๆ ล้วนมีความจำเป็นต้องนำหลักขององค์ประกอบศิลป์มาใช้ในการสร้างสรรค์ความงามเสมอ

จากความสำคัญดังกล่าว การเรียนศิลปะจึงมีความจำเป็นจะต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักขององค์ประกอบศิลป์ เพื่อสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างสมบูรณ์ ในการจัดการเรียนการสอนตามการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะ โดยระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ให้ความสำคัญกับการเรียนศิลปะ เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ ตามมาตรฐาน 1.1 คือ สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจัยคุณค่างานทัศนศิลป์ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะ อย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และ มาตรฐาน 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย จะเห็นได้ว่าการวางรากฐานของการเรียนศิลปะ เรื่อง องค์ประกอบศิลป์มีการวางรากฐานตั้งแต่ผู้เรียนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นการวางพื้นฐานที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ต่อไปในอนาคต ในระดับปริญญาตรี การเรียนองค์ประกอบศิลป์สำหรับนักศึกษาศิลปะ เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง จากการศึกษาค้นคว้าจะ

เห็นได้ว่า มหาวิทยาลัยต่างๆที่มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะจะมีการเรียนพื้นฐานของการจัดองค์ประกอบศิลป์เช่น คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เป็นต้น นอกจากนี้นักศึกษาศิลปะที่จำเป็นจะต้องเรียนรายวิชาเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์แล้ว นักศึกษาศิลปศึกษาก็มีความจำเป็นจะต้องได้เรียนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ด้วย กล่าวคือ นอกจากนักศึกษาศิลปศึกษาจะต้องมีความรู้ศาสตร์ทางการสอนแล้วนั้น จะต้องมีความรู้ลึกๆจริงในสาขาที่ตนศึกษา ซึ่งจากความสำเร็จของการเรียนองค์ประกอบศิลป์นั้น นักศึกษาศิลปะจะต้องเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ โดยหลักสูตรศิลปศึกษาเป็นหลักสูตรที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ มีความเป็นครูและนักวิชาการที่พร้อมด้วยคุณธรรม โดยมีความรู้ลึกและรู้กว้างในศาสตร์ทางด้านศิลปะและศาสตร์ทางการศึกษา(สาขาวิชาศิลปศึกษา, 2552)

สภาพการสอนในปัจจุบันองค์ประกอบศิลป์มีลักษณะที่เน้นการประกอบกันของทัศนธาตุ ความสัมพันธ์ของการสร้างรูปร่างรูปทรงที่เป็นรูปทรงพื้นฐานเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งเป็นมาตรฐานเดียวกันโดยไม่ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของวัฒนธรรมความคิดของแต่ละภูมิภาคเท่าที่ควร ทั้งๆที่ศิลปะเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ศิลปะมีวัฒนธรรมเป็นพลังขับเคลื่อนที่สำคัญ(วิรุณ ตั้งพรเจริญ, 2552) และศิลปะเป็นสิ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรม ที่เป็นลักษณะประจำชาติ ได้ชัดเจนที่สุด (วิทย์ พิณคันเงิน, 2547) น.ณ ปากน้ำ (2550)กล่าวไว้ว่า การที่เราศึกษาศิลปะตามแบบแผนสากลนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่ถ้าเราศึกษาแบบแผนของศิลปวัฒนธรรมของไทยด้วยนั้น จะเป็นผลดีอย่างมาก ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในแต่ละภูมิภาคของประเทศก็มีศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป ซึ่งควรค่าแก่การศึกษาจากสำคัญของศิลปวัฒนธรรมดังกล่าว เป็นที่น่าสนใจอย่างยิ่ง ที่จะส่งเสริมให้ศิลปวัฒนธรรมของชาติได้รับการใส่ใจ ถึงแม้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ระบุไว้ในมาตรฐาน ศ 1.2 เกี่ยวกับการเรียนรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม และ ประวัติศาสตร์ของชาติไว้ ซึ่งไม่ได้เน้นไปที่การลงลึกถึงรูปแบบทางทัศนศิลป์ รูปแบบของศิลปะการใช้องค์ประกอบศิลป์ในงานศิลปกรรมในแต่ละภูมิภาค จึงเห็นว่าวิชา องค์ประกอบศิลป์ ที่เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนศิลปะ จำเป็นจะต้องได้รับการพัฒนา รายวิชา ให้เป็นวิชาองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา เพราะหลักสูตรศิลปศึกษา เป็นหลักสูตรที่ผลิตครูออกไปทั่วประเทศ ครูศิลปะทุกคนจำเป็นจะต้องรู้และเข้าใจศิลปะ และ องค์ประกอบศิลป์ของแต่ละท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ต่อนักเรียนในท้องถิ่นนั้นๆ รวมถึงเพื่อเผยแพร่และอนุรักษ์เอกลักษณ์ไทย ดังที่ ทิศนา แคมมณี (2556) ได้อธิบายเกี่ยวกับ

รูปแบบการสอน iva รูปแบบการเรียนการสอน คือ สภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญ ซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญาทฤษฎี หลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วยกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการและเทคนิคการสอนต่างๆที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎีหลักการหรือ แนวคิดที่ยึดถือรูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ทดสอบหรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพสามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอน ให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะรูปแบบนั้น

จากความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ที่จำเป็นต่อการเรียนศิลปะในทุกสาขาวิชาแล้ว วัฒนธรรมของไทยก็จำเป็นสำหรับคนไทยที่ควรค่าแก่การศึกษา ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า ประเทศไทยในแต่ละภูมิภาคมีทรัพยากรทางวัฒนธรรม ดังนั้น สถาบันทางการศึกษาจึงควรนำความสำคัญนี้มาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน สำหรับนิสิตหลักสูตรศิลปศึกษา โดยผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะการพัฒนา กิจกรรมการจัดองค์ประกอบศิลป์ ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค หลักการสร้างสรรค์งานศิลปะ โครงสร้างเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม ที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค อันได้แก่ ภาคเหนือ ศึกษาจากงานจิตรกรรม เครื่องแต่งกาย ของคนในภาคเหนือที่มีความโดดเด่นจากการใช้เส้นที่อ่อนช้อย ซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตและอุปนิสัยของคนในภูมิภาคนี้ ภาคกลาง เป็นภาคที่เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมเพราะมีพื้นที่ใหญ่ที่สุดมีผู้คนอาศัยมากที่สุด งานศิลปะจึงมีความหลากหลายและมีความเป็นสากลมากที่สุด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ศึกษาจากจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์ ประเพณีท้องถิ่นที่มีความเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงชาติพันธุ์ของคนในภูมิภาค และ ภาคใต้ ศึกษาจากการแต่งกาย ศิลปะการแสดง และ เครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งมีการใช้สีสันทันและเส้นที่แสดงเอกลักษณ์ได้อย่างชัดเจน และบ่งบอกถึงความเป็นวัฒนธรรมภาคใต้ได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์แล้วนำโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมมาจัดเป็นกิจกรรมเพื่อมาบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เพื่อให้รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์สามารถเป็นรายวิชาที่ผลิตนักศึกษาศิลปศึกษาที่สามารถนำองค์ความรู้เหล่านี้ไปใช้ประกอบวิชาชีพได้อย่างเป็นผู้รู้ลึกและรู้จริง สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมไปสู่นักเรียนในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้วิจัยหวังว่านิสิตนักศึกษาศิลปศึกษาที่ได้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนี้ จะสามารถเข้าใจความแตกต่าง ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย

ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงต้องการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

โดยการสัมภาษณ์ และสอบถาม อาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ในหลักสูตรศิลปศึกษา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย สัมภาษณ์ สอบถาม ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย และ นักศึกษา ศิลปะระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย รวมไปถึงการศึกษาแบบเรียน เอกสาร งานวิจัยทางศิลปะที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากงานศิลปะของศิลปินทั้ง 4 ภาคของประเทศไทย และวิเคราะห์เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ด้านความสัมพันธ์และด้านหลักการขององค์ประกอบศิลป์กับงานศิลปกรรมในมิติวัฒนธรรม เพื่อการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี
2. เพื่อศึกษาเนื้อหาวิชาและแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเกี่ยวกับรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ทำการวิเคราะห์วิธีการในการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยการสัมภาษณ์และสอบถาม อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปศึกษา และหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ในแต่ละ 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ เกี่ยวกับข้อคิดเห็นการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี และ สัมภาษณ์ สอบถาม นักศึกษาศิลปศึกษาในแต่ละ 4 ภูมิภาคของประเทศไทย เกี่ยวกับข้อคิดเห็นการจัดการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมที่มีผลงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมนั้น โดยการสัมภาษณ์ สอบถาม เกี่ยวกับข้อคิดเห็นการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี และผลงานศิลปะของศิลปินที่มีความโดดเด่นในด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย และจากการศึกษาแบบเรียน เอกสาร งานวิจัยทางศิลปะที่เกี่ยวข้อง

คำจำกัดความในการวิจัย

องค์ประกอบศิลป์ หมายถึง การนำส่วนประกอบที่จำเป็นในการสร้างสรรค์งานศิลปะและการออกแบบมารวมเข้าด้วยกันอย่างพอเหมาะลงตัวและเกิดเป็นผลงานขึ้น ซึ่งเราอาจจะใช้อองค์ประกอบทุกชนิดหรือบางชนิดมาใช้ในการทำงานก็ได้

กิจกรรมการสอน คือส่วนหนึ่งของการศึกษาที่เมื่อทำแล้วผู้เรียนเกิดพฤติกรรมแห่งการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีความรู้สึกไวต่อปัญหาต่างๆและต่อสภาพแวดล้อม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์รอบตัวอย่างลึกซึ้ง โดยขึ้นตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงไร โดยกิจกรรมในที่นี้คือการเรียนเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

หลักสูตรศิลปศึกษา เป็นหลักสูตรที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ มีความเป็นครูและนักวิชาการที่พร้อมด้วยคุณธรรม โดยมีความรู้ลึกและรู้กว้างในศาสตร์ทางด้านศิลปะและศาสตร์ทางด้านการศึกษา สามารถนำมาวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินในระดับที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงสหวิทยาการได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนมีความสามารถในการแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

มิติวัฒนธรรม เป็นเรื่องที่บ่งบอกถึงความเป็นชาตินั้นๆ เอกลักษณ์และอัตลักษณ์เป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงความมีอารยะของชนชาตินั้นๆ ศิลปะและวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ยากจะแยกออกจากกัน และยังแสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดและวิถีการดำเนินชีวิตในสังคมในแต่ละช่วงเวลา มิติวัฒนธรรมที่ใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์ในงานวิจัยนี้ เป็นการนำวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ที่มีความโดดเด่นและมีเอกลักษณ์เฉพาะแล้วนำมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เนื้อหารายวิชาและแนวทางการจัดกิจกรรมการสอนการจ้ดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนี้จะสามารถทำให้นักศึกษาศิลปศึกษามีความรู้ทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์ ที่มีเนื้อหาครอบคลุมสำหรับนำไปสอนได้ในทุกภูมิภาคของประเทศไทย
2. กิจกรรมที่บรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์จะสามารถทำให้นักศึกษาในหลักสูตรศิลปศึกษาเกิดความเข้าใจและเห็นคุณค่าวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย
3. กิจกรรมการสอนการจ้ดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้น จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้อุรักษ์และตระหนักถึงความงามของวัฒนธรรม และสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ของไทย
4. กิจกรรมการสอนการจ้ดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมจะสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจความแตกต่างของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและทำให้พัฒนาผลงานของตนเอง เกิดเป็นแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะในรูปแบบใหม่ๆ
5. กิจกรรมการสอนการจ้ดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี จะเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้บัณฑิตที่จบในหลักสูตรนี้ ได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนในกิจกรรมการสอนดังกล่าวไปใช้สอนนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ทั่วประเทศ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยในครั้งนี้เป็น การพัฒนารายวิชา การจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. กิจกรรมการสอน
2. ระดับอุดมศึกษา
 - 2.1 ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
 - 2.2 นักศึกษาศิลปศึกษา
 - 2.3 มาตรฐานการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี
 - 2.4 วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา
3. รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์
 - 3.1 หลักสูตรศิลปศึกษา
 - 3.2 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์
4. องค์ประกอบศิลป์
5. วัฒนธรรม
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. กิจกรรมการสอน

กิจกรรมการสอน คือ การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรที่ถูกกำหนด เป็นแบบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียน การสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีการวัดผลประเมินผล(บำรุง กลัดเจริญ, 2527) โดยกิจกรรมการสอนศิลปะนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วัสดุ อุปกรณ์ รู้วิธีการ ทำงาน กระบวนการทำงานศิลปะ รวมถึงยังสามารถสร้างให้เกิดคุณค่าทางด้านต่างๆ เช่น ด้าน ความคิดสร้างสรรค์ ด้านจินตนาการ และการแสดงออก เป็นต้น

รายวิชา คือ หน่วยวิชาที่ระบุไว้ในหลักสูตรการศึกษาระดับต่างๆ ในช่วงเวลาหนึ่งภาค การศึกษามีทั้งที่บังคับและให้เลือก (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) ดังนั้น รายวิชาจึงเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรที่สมควรจะมีการพัฒนารายวิชาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอยู่เสมอ

ไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2524)กล่าวว่า การพัฒนาในรายวิชา คือ กิจกรรมการคิดและทำของผู้สอน ก่อนที่จะลงมือสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วย ดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
2. การคัดเลือกเนื้อหาวิชา
3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
4. การประเมินผล

ดังนั้น การจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนจะต้องประกอบไปด้วย การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหารายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน วิธีการสอน และการประเมินผล และจะต้องครอบคลุม เนื้อหาสาระที่หลากหลายและครบถ้วน ซึ่งผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนากิจกรรมการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา โดยต้องการที่จะพัฒนาให้มีมิติทางวัฒนธรรม สำหรับ นักศึกษาศิลปศึกษา ในหลักสูตรศิลปศึกษา เพื่อให้มีองค์ความรู้ที่ครบสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงศึกษาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

1.1 จุดประสงค์ของกิจกรรมการสอน

ได้อธิบายเกี่ยวกับความสำคัญของจุดประสงค์ของการสอนไว้ว่า การดำเนินงานใดใดก็ตาม จำเป็นต้องมีทิศทางและเป้าหมายของการทำงาน การสอนก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องมีจุดประสงค์เป็น เครื่องกำหนดทิศทางในการสอนว่าจะสอนให้ผู้เรียนบรรลุผลในสิ่งใดบ้าง จุดประสงค์การสอนจึงเป็น องค์ประกอบสำคัญอันดับแรกๆของแนวทางการกำหนดองค์ประกอบอื่นๆ ของการสอนต่อไป ดังนั้นผู้ เป็นครูจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายสำคัญของจุดประสงค์การสอนและมี

ทักษะในการเขียนจุดประสงค์การสอนได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนสามารถจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจเกิดเจตคติและเกิดทักษะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ได้

จุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

อารมณ์ ใจเพียง (2537) ได้กำหนดจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาไปพร้อมกัน
- 1.1.2 เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคนซึ่งแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
- 1.1.3 เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน
- 1.1.4 เพื่อสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาและเกิดทักษะกระบวนการ
- 1.1.5 เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกครั้งเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 องค์ประกอบของการสอน

อารมณ์ ใจเพียง (2537) กล่าวไว้ว่า การสอนมีหลายความหมาย แต่เป้าหมายปลายทางของการสอน คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อมุ่งหวังให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ซึ่งองค์ประกอบของการสอน ได้แก่

- 1.2.1 ครู ผู้สอน เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขาดไม่ได้ในการสอน บุคลิกภาพและความสามารถของผู้สอน จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้สอนควรมีบุคลิกภาพที่ดี รวมทั้งรู้จักเลือกปรับปรุง เทคนิคและวิธีสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียนโดยไม่ใช้สอบแบบเดียว ควรมีการดัดแปลง และเลือกใช้วิธีสอนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อเรื่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้
- 1.2.2 นักเรียน หรือ ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอนเนื่องจากความสำเร็จในการศึกษาของผู้เรียน เป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการเรียนการสอน ดังนั้นผู้สอนจึงต้องทำหน้าที่แนะแนวและจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน คือให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดได้โดยพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้ารู้จักใช้สื่อการเรียนการสอนด้วยตนเองมากกว่าที่จะฟังคำบรรยายจากผู้สอนแต่เพียงอย่างเดียว นั่นก็คือ จะพยายามจัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

1.2.3 สิ่งที่สอน ได้แก่ เนื้อหาวิชาต่างๆซึ่งครูจะต้องจัดเนื้อหาวิชาให้มีความสัมพันธ์กัน มีความน่าสนใจเหมาะสมกับวัยระดับชั้นรวมทั้งสภาพสิ่งแวดล้อมของการเรียนการสอน

1.3 ลำดับการจัดการสอน

สุพิน บุญชูวงศ์ (2538) ได้ลำดับการจัดการสอนโดยทั่วไปไว้ โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.3.1 กำหนดวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปจะเริ่มต้นที่การกำหนดจุดประสงค์ของครูเสียก่อน การกำหนดของครูจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตร และกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเพราะจะทำให้สามารถประเมินผลตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้โดยง่าย การกำหนดจุดประสงค์ที่ชัดเจนเท่ากับกำหนดทิศทางเป้าหมายที่จะไปถึงอย่างแจ่มชัดทำให้ไม่เกิดความสับสนแก่ครูและนักเรียน

1.3.2 การทดสอบก่อนสอน ครูควรตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนเสียก่อนที่จะได้ทราบว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังช่วยให้คนรู้จักกลุ่มนักเรียนให้เข้ากลุ่มต่างระดับความรู้และความสามารถของนักเรียนได้เป็นอย่างดี

1.3.3 วิธีดำเนินการสอน ครูผู้สอนจะต้องกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนได้บรรลุเป้าหมายตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ในการดำเนินการสอนควรมีกิจกรรมที่เป็นสิ่งเร้าใจเพื่อให้ผู้เรียนผ่อนคลายและสนุกสนานกับการสอน

1.3.4 การประเมินผล ครูผู้สอนจะต้องทำการประเมินประสิทธิภาพในการสอบตนเองโดยถือเอานักเรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น

1.3.5 ข้อมูลย้อนกลับ จากการประเมินผลแล้ว สิ่งที่ได้จากการประมวลผลนั้นจะนำไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อนำไปสู่การปรับการเรียนการสอนทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดจุดประสงค์ การทดสอบก่อนสอน ส่วนที่เป็นข้อมูลย้อนกลับนี้จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำผลจากการประเมินผล ไปพิจารณาปรับปรุงทุกส่วนในรูปแบบการเรียนการสอนที่บกพร่องให้ดีขึ้น

1.4 วิธีการสอนศิลปะ

การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษามุ่งหวังให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนที่มีบุคลิกชีวิตที่เป็นสุขในสังคมโดยได้เสนอแนะรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทางศิลปศึกษาตามความเหมาะสมกับเนื้อหาบทเรียนตามหลักสูตรเพื่อเป็นแนวทางแก่ครูผู้สอน

วุฒิ วัฒนสิน (2541) ได้จำแนกวิธีการสอนไว้ ดังนี้

1.4.1 วิธีสอนแบบบรรยาย เป็นการสอนโดยครูเป็นผู้ชี้แนะการทำงานเป็นลำดับขั้น ตั้งแต่ต้นจนจบแล้วให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม

1.4.2 วิธีสอนโดยให้ผู้เรียนแสดงออกด้วยตนเอง โดยให้ครูเป็นเพียงผู้เสนอแนะ กระตุ้นเร้าให้กำลังใจ

1.4.3 วิธีสอนแบบสาธิต ครูมีหน้าที่เป็นผู้แสดงวิธีการทำกิจกรรมโดยจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์และแสดงวิธีทำตามลำดับขั้น

1.4.4 วิธีสอนแบ่งกลุ่มอภิปราย โดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อให้แต่ละกลุ่มไป ค้นคว้าหาข้อเท็จจริงตามหัวข้อปัญหาที่ครูตั้งขึ้นแล้วให้แต่ละกลุ่มนำผลการค้นคว้ามารายงานเพื่อหา ข้อสรุป

1.4.5 วิธีสอนแบบวิเคราะห์และวิจารณ์ผลงานศิลปะ วิธีการสอนแบบนี้เพื่อให้ ผู้เรียนสามารถนำความรู้หลักการทางศิลปะไปใช้วิเคราะห์ผลงานของตนเองและผู้อื่นได้

1.4.6 วิธีสอนแบบปฏิบัติ โดยครูจะให้เด็กลงมือปฏิบัติจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้ ประสบการณ์ตรงในการใช้วัสดุอุปกรณ์

1.4.7 วิธีสอนแบบเอกัตศึกษา โดยครูศิลปะจะกำหนดให้ผู้เรียนได้ไปศึกษาในหัวข้อ ใดหัวข้อหนึ่งที่นักเรียนสนใจเมื่อศึกษาแล้วให้กลับมารายงานต่อครูเป็นครั้งคราวและจะมีรายงาน เขียนเป็นทรัพย์สินสมบูรณ์เมื่อเสร็จสิ้นการศึกษา

1.4.8 วิธีสอนแบบบูรณาการ หมายถึง การสอนโดยเอาความรู้หลายเรื่องมา เชื่อมโยงสัมพันธ์กันหรือการสอนเพื่อให้ความสัมพันธ์กับสภาพความเป็นจริงที่มีอยู่รอบตัวผู้เรียนให้ เกิดประโยชน์หลายอย่าง

1.4.9 วิธีสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ในปัจจุบันวัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาที่ สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งคือคอมพิวเตอร์ซึ่งนับว่าเป็นเทคโนโลยีขั้นสูงสุดที่สามารถช่วยเหลือด้านการศึกษา ได้เป็นอย่างดี

1.4.10 วิธีสอนโดยพาไปศึกษานอกสถานที่ เป็นวิธีการสอนที่เป็นประโยชน์ต่อการ เรียนรู้ของผู้เรียนจะได้ประสบการณ์ตรงทำให้ผู้เรียนไม่เบื่อหน่าย ตื่นเต้น สนใจกับประสบการณ์ใหม่

อำไพ ตรีณสาร (2536) ได้กล่าวถึง การสอนศิลปะปฏิบัติ (Studio Art Teaching Approaches) ไว้ ดังนี้

1.4.11 การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally)

ลักษณะการสอนนี้ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น การสำรวจ

การแสวงหาความเป็นไปได้ต่างๆ โดยใช้การทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง และกระบวนการคิด
แก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งผลจากการสอนแนวนี้ผู้เรียนจะพัฒนาทั้งด้านทักษะ และความเข้าใจได้มากกว่า
การสอนแบบเน้นการกำหนดผลสำเร็จของการสอนแน่นอนไว้ล่วงหน้า

1.4.12 การสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model)

เป็นการสอนที่จัดขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้ใกล้กับการทำงาน
ศิลปะกล่าวคือการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพ
ทางศิลปะจากศิลปินจริงๆ การเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการสอนในแนวนี้ นักเรียนจะได้สัมผัส
ประสบการณ์ตรง การทำความรู้จักศิลปินจริงๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การสนทนาหาความรู้
แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประยุกต์วิธีการของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ
การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ

1.5 ประมวลรายวิชา

ประมวลรายวิชา (Course Syllabus) คือ โครงสร้างของรายวิชาแต่ละวิชาที่ประกอบไปด้วย
ส่วนประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1.5.1 ลักษณะและข้อมูลทั่วไปของรายวิชา ได้แก่ ชื่อรายวิชา รหัส จำนวนหน่วยกิต
ปีการศึกษาที่เปิดสอน

1.5.2 ส่วนประกอบของรายวิชา ได้แก่ คำอธิบายรายวิชา วัตถุประสงค์ของรายวิชา
ลักษณะกิจกรรมการเรียนรู้ และชั่วโมงที่ใช้/ภาคการศึกษา

1.5.3 หัวข้อ/รายการสอนตลอดภาคการศึกษา

1.5.4 การประเมินผล

1.5.5 ทรัพยากรประกอบการเรียน เช่น แหล่งการเรียนรู้ สื่อการสอน หนังสือ
เป็นต้น

1.5.6 การประกันคุณภาพการจัดการเรียนการสอนตามที่ระบุไว้ในประมวลรายวิชา
เช่น การวัดและประเมินผล การกำหนดงานในวิชา เป็นต้น

1.5.7 อาจมีการเพิ่มเติมอื่นๆ ตามความจำเป็นและความเหมาะสมของลักษณะวิชา

2. ระดับอุดมศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) กล่าวว่า ระดับอุดมศึกษาเช่นเดียวกับระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา คือ เป็นการศึกษาระดับหนึ่งที่ทำให้แก่คนวัยที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่แล้ว ในขณะที่ประถมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับเด็ก และมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับวัยรุ่น โดยเหตุนี้จึงมักจะมีผู้เรียกการศึกษาระดับอุดมศึกษาว่าการศึกษาระดับที่สาม(Tertiary Education) หรือการศึกษาระดับหลังมัธยมศึกษา(Post-Secondary Education) เพราะเป็นการศึกษาที่ต่อจากระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาสำหรับคนที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยเหตุนี้กิจการของการอุดมศึกษาจึงครอบคลุมเรื่องของคน ความรู้ และสิ่งแวดล้อม ทั้งสามอย่างเกี่ยวพันกันและกันอย่างแยกไม่ได้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษานั้นจะเกี่ยวพันกันสามสิ่งอยู่ตลอดเวลาเพียงแต่ว่าจะเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษเท่านั้น

2.1 ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) กล่าวว่าผู้เรียนระดับอุดมศึกษาเป็นผู้ที่อยู่ในระยะที่กำลังเข้าสู่วัยผู้ใหญ่จึงเป็นผู้ที่มีอารมณ์ผันแปรที่ต้องการคำแนะนำให้ปรับพฤติกรรมให้ถูกต้อง ในด้านการเรียนมีความกระตือรือร้นสนใจบทเรียนที่แปลกใหม่ สนใจความคิดที่มีอุดมการณ์สูงเรื่องที่จะนำไปประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวันและนำไปช่วยสังคมได้ ผู้เรียนระดับอุดมศึกษามาจากหลากหลายที่ หลากหลายสิ่งแวดล้อมหลากหลายทัศนคติ และจากวิถีชีวิตครอบครัวที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะพื้นฐานทางด้านวิชาการที่ได้รับมาจาก โรงเรียนต่างๆมีความแตกต่างกันมากสติปัญญาส่วนใหญ่ที่อยู่ในระดับปานกลางวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน

2.2 นักศึกษาศิลปศึกษา

2.2.1 เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

2.2.2 มีความรู้ ความสามารถด้านสาขาวิชาศิลปศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ในการ

ประกอบอาชีพ ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และศึกษาต่อในระดับสูง

2.2.3 มีเป้าหมายและหลักการในการดำเนินชีวิต มีพลังความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนและส่วนร่วมรักชุมชนและท้องถิ่น

2.2.4 ความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง มีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการ

จัดการเรียนรู้และการดำเนินชีวิต

2.2.5 มีทักษะในการวิจัย และนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะชีวิต ทักษะการคิด การแก้ปัญหา การเผชิญสถานการณ์ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง (สาขาศิลปศึกษา, 2552)

2.3 มาตรฐานการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2553) ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังระดับปริญญาตรี ดังนี้

2.3.1 ด้านคุณธรรมจริยธรรม สามารถจัดการปัญหาทางคุณธรรมจริยธรรมและวิชาชีพโดยใช้ดุลยพินิจทางค่านิยม ความรู้สึกของผู้อื่น ค่านิยมพื้นฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพ แสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมจริยธรรม อาทิ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ เป็นแบบอย่างที่ดี เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก เป็นต้น

2.3.2 ด้านความรู้ มีองค์ความรู้ในสาขาวิชาอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ ตระหนัก รู้หลักการและทฤษฎีในองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องสำหรับหลักสูตรวิชาชีพ มีความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าของความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชา และตระหนักถึงงานวิจัยในปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาและการต่อยอดองค์ความรู้ ส่วนหลักสูตรวิชาชีพที่เน้นการปฏิบัติจะต้องตระหนักในธรรมเนียมปฏิบัติ กฎระเบียบ ข้อบังคับที่เปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์

2.3.3 ด้านทักษะทางปัญญา สามารถค้นหาข้อเท็จจริง ทำความเข้าใจและสามารถประเมินข้อมูลแนวคิดและหลักฐานใหม่ๆ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และใช้ข้อมูลที่ได้ในการแก้ไขปัญหาและงานอื่นๆ ด้วยตนเอง สามารถศึกษาปัญหาที่ค่อนข้างซับซ้อน และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขได้อย่างสร้างสรรค์โดยคำนึงถึงความรู้ทางภาคทฤษฎี ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติและผลกระทบจากการตัดสินใจ สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจอันถ่องแท้ในเนื้อหาสาระทางวิชาการและวิชาชีพ สำหรับหลักฐานวิชาชีพ นักศึกษาสามารถใช้วิธีการปฏิบัติงานประจำ และหาแนวทางใหม่ในการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม

2.3.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีส่วนช่วยและเอื้อต่อการแก้ปัญหาในกลุ่มได้อย่างสร้างสรรค์ ไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือสมาชิกของกลุ่ม สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในสถานการณ์ที่ไม่ชัดเจนและต้องใช้นวัตกรรมใหม่ๆ ในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม รับผิดชอบ

ในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องรวมทั้งพัฒนาตนเองและอาชีพ

2.3.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศ สามารถศึกษาและทำความเข้าใจในประเด็นปัญหา สามารถเลือกและประยุกต์ใช้เทคนิคทางสถิติหรือคณิตศาสตร์ที่เกี่ยวข้องอย่างเหมาะสมในการศึกษาค้นคว้า และเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประมวลผล แปลความหมาย และนำเสนอข้อมูลสารสนเทศอย่างสม่ำเสมอ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูด การเขียน สามารถเลือกใช้รูปแบบของการนำเสนอที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มบุคคลที่แตกต่างกัน

2.4 วิธีการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษา

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557) กล่าวว่า การสอนในระดับอุดมศึกษานั้นโดยทั่วไปจะแยกออกได้เป็น 3 วิธีการ คือ

วิธีที่ 1) การสอนแบบบรรยาย

วิธีที่ 2) การสอนแบบอภิปราย

วิธีที่ 3) การฝึกปฏิบัติ

โดยแต่ละวิธีมีจุดมุ่งหมายแตกต่างกันออกไป การสอนแบบฝึกปฏิบัติเป็นการสอนที่เน้นไปแต่ละรายบุคคล โดยเป็นวิธีการที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ศิลปะเป็นอย่างยิ่ง เพราะการเรียนรู้ศิลปะนั้นนอกจากจะใช้ความรู้ด้านศิลปะแล้ว ยังต้องใช้ทักษะด้านการปฏิบัติในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ

3. รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา เป็นหลักสูตรที่จะผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการเป็นผู้นำในการสร้างสรรค์การเรียนรู้แนวใหม่ มีความเป็นครูและนักวิชาการที่พร้อมด้วยคุณธรรม โดยมีความรู้ลึกและรู้กว้างในศาสตร์ทางด้านศิลปะและศาสตร์ทางการศึกษาศาสนานำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินในระดับที่สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในเชิงสหวิทยาการได้อย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนมีความสามารถในการแสวงหาและสร้างองค์ความรู้ใหม่ได้

3.1 หลักสูตรศิลปศึกษา

3.1.1 หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ชื่อปริญญา ครุศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา)

รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

2736162 ทฤษฎีและหลักการทางศิลปะ (ART THEORIES AND PRINCIPLES)

3.1.2 หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต โดยรวมมีกับ สาขาวิชาศิลปกรรมศาสตร์

ชื่อปริญญา การศึกษาระดับบัณฑิต (ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตศึกษา)

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

VAE2141 PRINCIPLES OF VISUAL ARTS หลักการทัศนศิลป์ 2 หน่วยกิต

3.1.3 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ชื่อปริญญา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา)

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

01006121 หลักศิลปะและการประยุกต์(Principles of Art and Application) 2 หน่วยกิต

3.1.4 หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ชื่อปริญญา ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศิลปศึกษา)

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ 277-203 องค์ประกอบศิลป์ 3 หน่วยกิต

จากการศึกษาพบว่าในหลักสูตรศิลปศึกษาในระดับปริญญาตรี มีวิชาเฉพาะด้านเกี่ยวกับ ทัศนศิลป์ที่มีการสอดแทรกการเรียนรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ และยังมีวิชาที่เรียนเกี่ยวกับพื้นฐาน องค์ประกอบศิลป์โดยเฉพาะ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ใน หลักสูตรศิลปศึกษา

3.2 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์

3.2.1 คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อปริญญา ศิลปะบัณฑิต (ทัศนศิลป์) (ทัศนศิลป์)

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

200 106 องค์ประกอบศิลป์ (Composition)

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาทฤษฎีขององค์ประกอบศิลป์ ปัจจัยเบื้องต้นของการสร้างรูปทรง เอกภาพในธรรมชาติและ 200106-51 องค์ประกอบศิลป์ COMPOSITION เอกภาพในศิลปะ ปฏิบัติงานองค์ประกอบศิลป์ที่เกี่ยวกับเส้น เนื้อที่ว่างน้ำหนักอ่อนแก่ สี และลักษณะพื้นผิว แนะนำ ความหมายของการสร้างสรรค์ ปัญหาเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ของศิลปินและวิธีการแสดงออกวิจารณ์ แนะนำเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

3.2.2 คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

อทศ 102 พื้นฐานการออกแบบ Design Fundamentals

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาค้นคว้าและฝึกปฏิบัติหลักการออกแบบเบื้องต้น การจัดองค์ประกอบศิลป์และทฤษฎีการออกแบบต่างๆ ในงานสองมิติและสามมิติรวมถึงรูปแบบ และแนวโน้มของงานออกแบบ และสามารถสร้างสรรค์ผลงานออกแบบสองมิติ และสามมิติได้

3.2.3 สาขาวิชาจิตรกรรม คณะศิลปกรรม วิทยาลัยราชมงคลรัตนโกสินทร์ วิทยาลัยเพาะช่าง

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ 07200008 องค์ประกอบศิลป์

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาและปฏิบัติการค้นคว้าทดลองในการจัดองค์ประกอบศิลปะด้วยวัตถุ และวิธีต่างๆ เช่น สีโปสเตอร์ สีน้ำ สีน้ำมัน กระดาษสี วัตถุปะติด ฯลฯ ลงบนกระดาษ ผ้า ไม้ ฯลฯ เน้นความสัมพันธ์ทางรูปแบบ เนื้อหา และเทคนิคมีคุณค่าทางศิลปะและแสดงลักษณะเฉพาะตนได้พอสมควร

3.2.4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

02076001 ศิลปะพื้นฐาน ART FOUNDAMENTALS

คำอธิบายรายวิชา ศึกษาทฤษฎีศิลปะพื้นฐาน เรียนรู้ส่วนมูลฐานทางศิลปะ หลักการจัดภาพ เนื้อหา และกระบวนการในงานศิลปะสมัยต่างๆ เป็นการเรียนรู้เพื่อการฝึกปฏิบัติในการสร้างองค์ประกอบศิลป์

3.2.5 คณะศิลปกรรมศาสตร์ สาขาวิชาจิตรกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ PAI2626 องค์ประกอบศิลป์

คำอธิบายรายวิชา ให้นักศึกษาได้เรียนรู้ลักษณะงานศิลปะ ในลักษณะ 3 มิติ การจัดวางศิลปะในประเทศและต่างประเทศ เทคนิค เฉพาะบุคคล รวมทั้งการแก้ปัญหา การวิเคราะห์ในการทำงานรวมทั้งการสร้างสรรค์งานศิลปะสมัยใหม่

3.2.6 สาขาวิชาจิตรศิลป์ คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

รายวิชาที่สอนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่

101221 วจก 211 องค์ประกอบศิลป์ 1 (Art Composition 1) และ

101221 วจก 211 องค์ประกอบศิลป์ 2 (Art Composition 2)

คำอธิบายรายวิชา ความหมายขอบข่ายของวิชา และความสัมพันธ์กับวิชาศิลปะอื่น ๆ สืบค้นถึงพัฒนาการ กรรมวิธี และแบบอย่างของการจัดองค์ประกอบจากศิลปกรรมชิ้นสำคัญในอดีต ถึงปัจจุบัน

รายวิชาที่เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ที่ได้ศึกษาค้นคว้ามา ล้วนเป็นวิชาบังคับเลือกของ นักศึกษาศิลป์ชั้นปีที่1 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับการจัด องค์ประกอบศิลป์ซึ่งจะส่งผลต่อไปในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์หรือ งานออกแบบแขนงต่างๆใน อนาคต จากการศึกษาคำอธิบายรายวิชาทั้งหมดข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นการเรียนพื้นฐานของการจัด องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์โดยทั่วไปเท่านั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความหลากหลาย หรือการ รวมทัศนศิลป์สาขาอื่นๆมาไว้ด้วยกันในวิชาเดียว

4. องค์ประกอบศิลป์

4.1 ความหมายขององค์ประกอบศิลป์

อนันต์ ประภาโส(2555) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบศิลป์ เป็นเสมือนหัวใจดวงหนึ่งของการ ทำงานศิลปะ เพราะในงานองค์ประกอบศิลป์หนึ่งชิ้นจะประกอบไปด้วย การร่างภาพ(วาดเส้น) การ จัดวางให้เกิดความงาม (จัดภาพ) และการใช้สี(ทฤษฎีสี) ซึ่งแต่ละอย่างจะต้องเรียนรู้รายละเอียดลึก ลงไปอีก องค์ประกอบศิลป์จึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่รวบรวมความรู้หลายๆอย่างไว้ด้วยกันจึงต้องเรียนรู้ ก่อนที่จะศึกษาในเรื่องอื่นๆ

ชลุด นิมเสมอ (2557)ชลุด นิมเสมอ(2557) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบศิลปะไว้ว่า หมายถึง ศิลปะที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดหรือความงามซึ่ง ประกอบด้วย ส่วนที่มนุษย์สร้างขึ้นและส่วนที่เป็นการแสดงออกอันเป็นผลที่เกิดจากโครงสร้างทาง วัตถุ

เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ (2549) ได้สรุปความหมายขององค์ประกอบไว้ว่า หมายถึงการนำ ส่วนประกอบย่อยหรือส่วนประกอบที่สำคัญของศิลปะ ได้แก่ จุด เส้น สี น้ำหนักอ่อนแก่ พื้นผิว หรือ รูปร่าง รูปทรง นำมารวมเข้าด้วยกันโดยการจัดระเบียบส่วนต่างๆให้ประสานกลมกลืนกันในงาน ศิลปะ

ฉัตรชัย อรรถปักษ์ (2548) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบศิลปะไว้ว่า หมายถึง การนำ ส่วนประกอบ(องค์ประกอบ) ที่จำเป็นในการสร้างสรรค์งานศิลปะและการออกแบบต่างๆ มารวมเข้า ด้วยกันอย่างพอเหมาะลงตัว และเกิดเป็นผลงานขึ้น ซึ่งเราอาจจะใช้องค์ประกอบทุกชนิดหรือบาง ชนิดมาใช้ในการทำงานก็ได้

สวนศรี ศรีแพงพงษ์ (2538) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบศิลป์ไว้ว่า หมายถึง สิ่ง ที่ ศิลปินและนักออกแบบใช้เป็นสื่อในการแสดงออกและสร้างความหมาย โดยนำมาจัดเข้าด้วยกันและ เกิดรูปร่างอันเด่นชัด

สิทธิศักดิ์ ธีรศรีสวัสดิ์กุล (2527) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบศิลป์ไว้ว่า หมายถึง เครื่องหมายหรือรูปแบบที่นำมาจัดรวมกันแล้วเกิดรูปร่างต่างๆ ที่แสดงออกในการสื่อความหมายและความคิดสร้างสรรค์

สุชาติ เถาทอง และคณะ (2554) ได้ให้ความหมายขององค์ประกอบศิลป์ไว้ว่า คือความงาม ความพอดี ลงตัว อันเป็นรากฐานเนื้อหาของศิลปะ อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญทางศิลปะให้ผู้สร้างสรรค์ได้สื่อสารความคิดของตนเองไปสู่บุคคลอื่น

จากความหมายขององค์ประกอบศิลป์ข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าเป็นส่วนประกอบต่างๆ องค์ความรู้ที่สำคัญที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ สามารถสื่อความหมาย สร้างความงาม ให้เกิดความโดดเด่นและลงตัว เพื่อให้งานทัศนศิลป์ที่สร้างขึ้นมีความสมบูรณ์สามารถสื่อสารกับตนเองและผู้อื่นได้

4.2 ความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์

จากความหมายที่กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นว่าองค์ประกอบศิลป์เป็นองค์ความรู้ที่สำคัญต่อการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ฉัตรชัย อรรถปักษ์(2548)ได้แบ่งผลงานทัศนศิลป์สามารถแบ่งออกได้เป็น สาขาต่างๆ ซึ่งในศิลปะสาขาต่างๆ ล้วนจำเป็นจะต้องใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์แทบทั้งสิ้น ได้แก่ จิตรกรรม (Painting) ประติมากรรม (Sculpture) สถาปัตยกรรม (Architecture) ภาพพิมพ์ (Printmaking) สื่อผสม (Mixed Media) ภาพถ่าย (Photography พาณิชยศิลป์ (Commercial art) มัณฑนศิลป์ (decorative art) ศิลปหัตถกรรม (art and crafts) และ อุตสาหกรรมศิลป์ (industrial art)

เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า หลักขององค์ประกอบศิลป์จะเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับองค์ประกอบศิลป์ ประเภทจิตรศิลป์และศิลปะประยุกต์ องค์ประกอบศิลป์จึงมีบทบาทสำคัญและนำมาใช้ในงานทัศนศิลป์ทุกสาขา เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ศิลปะภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และงานออกแบบสาขาต่างๆ เป็นต้น

4.3 ส่วนประกอบของศิลปะ หรือ ทัศนธาตุ (Elements of Art)

ชูลุด นิมเสมอ(2557) ได้แบ่งทัศนธาตุ ไว้ดังนี้

- 1) จุด มีมิติเป็นศูนย์ ไม่มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก
- 2) เส้น เกิดจากจุดที่ต่อกันในทางยาว หรือเกิดจากร่องรอยของจุดที่ถูกแรงแรงหนึ่ง ผลักดันให้เคลื่อนที่ไป โดยมีลักษณะต่างๆ เช่น ตรง โค้ง คด เป็นคลื่น ฟันปลา ก้นหอย เป็นต้น
- 3) น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงและเงา คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุ
- 4) แบบรูปของที่ว่าง มีความกว้าง ความยาว ความลึก ทิศทาง และลักษณะต่างๆไป เช่นเดียวกับเส้นและน้ำหนัก มีทิศทาง เคลื่อนไหวได้รอบตัวทั้งทางตั้ง ทางราบ ทางเฉียง และทางลึก

5) สี เป็นทัศนธาตุที่มีบทบาทมากในงานจิตรกรรม มีลักษณะพิเศษ 3 ประการ คือ

5.1) ความเป็นสี (Hue)

5.2) น้ำหนักของสี (Value)

5.3) ความจัดของสี (Intensity)

6) ลักษณะผิว มี 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะของผิวที่จับต้องได้ และ ลักษณะผิวที่ทำเทียมขึ้น

ประเสริฐ พิชยะสุนทร (2557) ได้แบ่งทัศนธาตุไว้ดังนี้

- 1) จุด องค์ประกอบพื้นฐานแรกที่สุด
- 2) เส้น เกิดจากจุดหลายๆจุดต่อกัน
- 3) รูปร่าง มีลักษณะ 2 มิติ เกิดจากเส้นลากต่อกัน
- 4) รูปทรง มีลักษณะ 3 มิติ เกิดจากเส้นลากต่อกันมีความลึก
- 5) พื้นผิว เกิดได้ 2 ลักษณะ คือ แบบลวงตาที่สร้างขึ้น กับ แบบความจริงสัมผัสได้
- 6) ค่าน้ำหนัก บริเวณที่ถูกแสง บริเวณที่เป็นเงา
- 7) แสงและเงา คือ ความแตกต่างกันของค่าน้ำหนัก สีบนผิวของวัตถุ

(เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ, 2549) ได้แบ่งทัศนธาตุหรือ ส่วนประกอบของศิลปะ ไว้ดังนี้

- 1) จุด เป็นต้นกำเนิดของส่วนประกอบสำคัญของศิลปะหลายชนิด เช่น เส้น พื้นผิว เป็นต้น
- 2) เส้น มีมิติทางยาวที่เห็นได้ชัดเจน มีความสัมพันธ์กับความกว้าง
- 3) น้ำหนักอ่อนแก่ คือ ความอ่อนแก่ของน้ำหนักขาวดำหรือสี
- 4) สี เป็นส่วนประกอบของศิลปะที่มีความโดดเด่นมาก
- 5) พื้นผิว หมายถึงบริเวณผิวนอกของวัตถุ สามารถรับรู้ด้วยกายสัมผัสและตาสัมผัส
- 6) บริเวณว่าง หมายถึง บริเวณที่ล้อมรอบรูปร่าง รูปทรงเป็นได้ทั้งบริเวณว่างจริง

และลวงตา

4.4 หลักของการจัดองค์ประกอบศิลปะ (Principles of Composition)

ชลูด นิ่มเสมอ (2557) ได้แบ่งหลักขององค์ประกอบศิลป์ไว้ ดังนี้

1) สัดส่วน (Proportion) เป็นกฎของเอกภาพที่เกี่ยวข้องกับความสมส่วนซึ่งกันและกันของขนาด (Dimension) ในส่วนต่างๆของรูปทรงและระหว่างรูปทรง

2) ดุลยภาพ (Balance) เป็นกฎเกณฑ์อันหนึ่งของเอกภาพ หมายถึง การถ่วงน้ำหนักที่เท่ากันสองข้างของสิ่งหรือรูปทรง การถ่วงดุลของสิ่งที่ขัดแย้งกันและจากการรวมตัวหรือการซ้ำของสิ่งๆที่เหมือนกันทั้งสองข้าง

3) จังหวะ (Rhythm) คือ การซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบง่าย ซ้ำซ้อนขึ้นจนเป็นรูปทรง

ของศิลปะ จังหวะในงานศิลปะ คือ การซ้ำอย่างมีเอกภาพและความหมาย การเกิดของจังหวะ เกิดจากการซ้ำของหน่วยหรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ และ เกิดจากการเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่องของเส้นนำหน้าสีและ รูปทรง

4) เอกภาพ (Unity) คือ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความกลมกลืนกลมเกลียวเข้ากันได้ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่เกิดจากการเชื่อมโยงสัมพันธ์กันของส่วนต่างๆ ในทางศิลปะเอกภาพ หมายถึง การประสานหรือการจัดระเบียบของส่วนต่างๆให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันขึ้นเพื่อผลร่วมอันหนึ่งที่ไม่อาจแบ่งแยกได้

เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ (2549) ได้แบ่งหลักของการจัดองค์ประกอบศิลป์ไว้ ดังนี้

1) เอกภาพ (Unity) หมายถึง การจัดระเบียบส่วนประกอบสำคัญของศิลปะหรือจัดรูปร่าง รูปทรงให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันและกัน ประสานกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2) ดุลยภาพ (Balance) หมายถึง สภาพที่ถ่วงดุลกันได้ของรูปร่างหรือรูปทรง ที่มีขนาด น้ำหนัก ปริมาณ ฯลฯ โดยมีเส้นแกนสมมุติแนวตั้งเป็นตัวกำหนดความสมดุล

3) จุดเด่น/การเน้น (Dominance & Emphasis) คือ ส่วนที่เด่นและมีความสำคัญในงานศิลปะ ซึ่งเกิดจากการเน้นและรับรู้ได้ด้วยการสัมผัสทางตา จุดเด่นจะมีลักษณะที่เด่นชัดกว่า ส่วนประกอบอื่น ๆ ทั้งหมดในงานศิลปะซึ่งจะประกอบไปด้วยส่วนประธานและส่วนรอง ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องสนับสนุนซึ่งกันและกัน

4.5 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

การวิเคราะห์ผลงานศิลปะ คือ การพิจารณาแยกแยะศึกษาองค์รวมของงานศิลปะออกเป็น ส่วนๆ ทีละประเด็น ทั้งในด้านทัศนธาตุ องค์ประกอบศิลป์ และความสัมพันธ์ต่างๆ รวมถึงทางด้าน เทคนิค กระบวนการแสดงออก โดยในการวิจัยนี้ จะใช้หลักวิเคราะห์งานศิลปะ จากทฤษฎีการวิจารณ์งานศิลปะ ของ ยีน เอ มิทเลอร์ (Mittler, 1994) ซึ่งขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) ชั้นพรรณนา (Description)
- 2) ชั้นวิเคราะห์รูปแบบ (Analysis)
- 3) ชั้นตีความหรือแปลความหมาย (Interpretation)
- 4) ชั้นตัดสิน ประเมินคุณค่า (Evaluation & Judgement)

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้างต้น ยีน เอ มิทเลอร์ (Gene A. Mettler, 1994) ได้ออกแบบ ตารางสำหรับวิเคราะห์ทัศนธาตุ และ องค์ประกอบศิลป์ไว้ สำหรับใช้ตรวจเช็คทัศนธาตุและ องค์ประกอบศิลป์ในงานศิลปะ แล้วจึงนำมาสรุปเป็นความเรียงอีกครั้ง

โดยในการวิจัยนี้จะใช้เพียงขั้นที่ 1 ขั้นพรรณนา(Description) และขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์รูปแบบ (Analysis)ในการวิเคราะห์งานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ และองค์ประกอบศิลป์ของ ยีน เอ มิทเลอร์ (Mittler, 1994)

		การจัดองค์ประกอบศิลป์						
		ดุลยภาพ	การเน้น	ความกลมกลืน	ความหลากหลาย	การแปรเปลี่ยน	จังหวะ	สัดส่วน
ทัศนธาตุ	สี							
	ความเข้ม							
	ค่าน้ำหนัก							
	ค่าน้ำหนัก (ไม่มีสี)							
	เส้น							
	พื้นผิว							
	รูปร่าง/ รูปทรง							
	ที่ว่าง							

5. วัฒนธรรม

5.1 ความหมายของวัฒนธรรม

คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2551) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมในด้านของสังคมศาสตร์ไว้ว่า วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิต(Way of life) ของมนุษย์ในสังคม และแบบแผนการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทุกอย่างรวมทั้งบรรดาผลงานทั้งมวลของมนุษย์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น ตลอดจนความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และความรู้ต่างๆ เป็นต้น

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2553) ได้ให้ความหมายของวัฒนธรรมว่าหมายถึง สิ่งที่แสดงถึงความเจริญของมนุษย์ชาติใดมีศิลปกรรมเป็นแบบอย่างของตนเอง แสดงถึงความเจริญของชาตินั้นๆ ศิลปะและวัฒนธรรมมีความผสมผสานกลมกลืนกันในลักษณะของการสืบทอดพฤติกรรม ความคิด ความเชื่อ รูปลักษณ์ของผลงานและแนวคิดในการสร้างงานนั้น อาจกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมเป็นผู้สร้างงานศิลปะและงานศิลปะก็ได้มีส่วนจรโลงวัฒนธรรม

จากความหมายของวัฒนธรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรม กับ ศิลปะ เป็นสิ่งที่รวมอยู่ด้วยกันและยากที่จะแยกออกจากกัน

วิรุณ ตั้งพรเจริญ (2552) ได้กล่าวถึง ศิลปะและวัฒนธรรม ไว้ว่า วัฒนธรรมในเชิงศิลปะ ศิลปะคือส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม เป็นผลพวงหรือภาพสะท้อนของวัฒนธรรม ศิลปะอาจเป็นวัตถุหรือปรากฏการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งในสังคม ศิลปะวัฒนธรรมยังแสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดและวิถีการ

ดำเนินชีวิตในสังคมในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งคำว่าศิลปะ ยังกินความกว้างทั้งทัศนศิลป์ วรรณศิลป์ วรรณกรรม นาฏศิลป์ ดนตรี สถาปัตยกรรม และการประยุกต์ความงามไปสู่วิถีชีวิตด้วยเช่นกัน

จากความหมายของวัฒนธรรม จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมคือความเจริญทางด้านความคิดของมนุษย์ วัฒนธรรมยังรวมไปถึงวิถีชีวิต การประกอบอาชีพ การแต่งกาย หรือ สิ่งต่างๆที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น โดยหมายรวมไปถึงงานศิลปกรรมแขนงต่างๆ งานสถาปัตยกรรมด้วย

5.2 ความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม

ประเทศไทยมีศิลปวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยก็มีความแตกต่างของศิลปวัฒนธรรมซึ่งควรค่าแก่การศึกษายิ่ง วัฒนธรรม คือมรดกแห่งสังคม ที่สังคมรักษาให้เจริญงอกงาม และถ่ายทอดเป็นมรดกสืบทอดไป(สุวรรณ เพชรนิล, 2522) การเรียนศิลปะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมทั้งความคิดจิตใจ ของผู้เรียน การเข้าใจการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์นั้น จำเป็นจะต้องมีความรู้เรื่องการจัดองค์ประกอบศิลป์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ รวมไปถึงในมิติด้านวัฒนธรรมที่เราไม่ควรปล่อยปะละเลย เสฐียรโกเศศ(2515) ได้กล่าวไว้ว่า ในปัจจุบันที่มีความเจริญทางคมนาคมและการสื่อสาร ทำให้เกิดการหลั่งไหลของวัฒนธรรมอื่นๆเข้ามา จึงควรที่จะกระตือรือร้นเอาใจใส่ วัฒนธรรมของตนเพื่อให้เจริญงอกงาม และไม่เสื่อมสลายไป สุริชัย หวันแก้ว(2552) ได้อธิบายเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และรสนิยมในการเสพศิลปะของสังคมไทย เพื่อลดช่องว่างหรือเชื่อมโยงระหว่างผู้เสพกับผู้สร้าง ให้รสนิยมผู้ชมกับศิลปะไปด้วยกัน ซึ่งควรเริ่มตั้งแต่การศึกษาวิชาศิลปะในโรงเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นจึงเห็นว่า การเรียนจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคนั้น จะเป็นส่วนช่วยให้ การสร้างงานทัศนศิลป์มีคุณค่ามากยิ่งขึ้น และ เป็นการอนุรักษ์ความเป็นเอกลักษณ์ของเราไว้ได้อย่างยั่งยืน ประเทศไทย ประกอบด้วยผู้คนหลายเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ วิถีชีวิตที่ดำรงอยู่บนพื้นฐานของความศรัทธา เป็นแนวทางในการปฏิบัติที่สืบทอดกันมาเป็นวัฒนธรรม ที่แสดงออกในรูปแบบของงานศิลปกรรมด้านต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม ตามวัดวาอารามต่างๆ เป็นต้น

5.3 องค์ประกอบของวัฒนธรรม

สุพัตรา สุภาพ (2542) ได้แบ่งองค์ประกอบของวัฒนธรรมโดยทั่วไปไว้ 4 ประการ คือ

5.3.1 องค์วัตถุ (Instrumental and Symbolic Objects) คือ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ สามารถจับต้องได้ เช่น บ้าน โรงเรียน ถนน เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ตลอดจนจนผลผลิตทางด้านศิลปกรรมของมนุษย์ เป็นต้น

5.3.2 องค์การ (Association or Organization) หมายถึง กลุ่มที่มีการจัดระเบียบ หรือ มีโครงสร้างอย่างเป็นทางการ มีกฎเกณฑ์ ข้อบังคับ มีวัตถุประสงค์ และมีวิธีการดำเนินงานไว้

อย่างเป็นระบบ เช่น สมาคมอาเซียน หน่วยงานราชการ วัด โรงเรียน เป็นต้น

5.3.3 องค์กรพิธีการ (Usage) หมายถึง ขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและแสดงออกมาในรูปพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีศพ มักจะได้รับอิทธิพลจากศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

5.3.4 องค์กรคติ (Concept) หมายถึง ความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจและอุดมการณ์ต่างๆ ตลอดจนทัศนคติ การยอมรับว่าสิ่งใดถูกหรือผิด หรือ มาตรฐานในองค์กรต่างๆ เช่น การแต่งกายตามกาลเทศะต่างๆ เป็นต้น

5.4 ประเภทของวัฒนธรรม

สุภัตรา สุภาพ (2542) ได้แบ่งวัฒนธรรมออกเป็น 2 ประเภท คือ

5.4.1 วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ งานศิลปกรรม สิ่งประดิษฐ์ อาคารบ้านเรือน เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น

5.4.2 วัฒนธรรมความคิด (Non-material Culture) หมายถึง อุดมการณ์ ค่านิยม แนวความคิด ภาษา ความเชื่อทางศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรม (Abstract)

5.5 ลักษณะของวัฒนธรรม

ธีรศักดิ์ อัครบรร (2545) กล่าวถึงลักษณะทางวัฒนธรรมโดยพื้นฐานไว้ดังนี้

5.5.1 วัฒนธรรมเกิดจากการเรียนรู้ วัฒนธรรมไม่ใช่สิ่งสามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือไม่ใช่สัญชาตญาณ แต่เป็นผลรวมของความคิดมนุษย์ที่เกิดจากการเรียนรู้ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือ สังคม ครอบครัว การเรียนรู้ทั้งหลายเหล่านี้เป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์สร้างสรรค์วัฒนธรรมขึ้น

5.5.2 วัฒนธรรมเป็นมรดกทางสังคม คือสิ่งที่ถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นสมบัติส่วนรวมซึ่งได้รับการถ่ายทอดมา ทั้งนี้เพราะมนุษย์รู้จักจดจำและศึกษาอดีต สามารถนำอดีตมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นหลังได้

5.5.3 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สังคมต้องยึดถือและปฏิบัติร่วมกัน เป็นสิ่งที่ทำให้สังคมนั้นๆ อยู่ร่วมกันได้ การกำหนดกฎเกณฑ์ การสร้างระเบียบต่างๆ เพื่อการดำรงคงอยู่ของสังคมนั้นๆ

5.5.4 วัฒนธรรมเป็นความพึงพอใจของมนุษยชาติ วัฒนธรรมเป็นสิ่งมนุษย์เลือกที่จะประพฤติปฏิบัติ เช่น การแต่งกาย การบริโภค เป็นต้น

5.5.5 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่บูรณาการและปรับได้ มนุษย์สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมของสังคมที่ตนไปเกี่ยวข้องและสามารถปรับวัฒนธรรมจากภายนอกให้เหมาะสมกับสังคมของตนได้ เช่น วัฒนธรรมระหว่างท้องถิ่น วัฒนธรรมระหว่างเผ่าพันธุ์

5.5.6 วัฒนธรรมสิ้นสุดหรือตายได้ มนุษย์สร้างวัฒนธรรมขึ้นเพื่อความผาสุกของ

มนุษย์เอง ดังนั้นวัฒนธรรมจะยังคงอยู่ได้ตราบเท่าที่มนุษย์ต้องการ วัฒนธรรมหรือสังคมไม่ต้องต้องการเป็นวัฒนธรรมที่พบจุดจบเรียกว่า วัฒนธรรมตาย

5.6 หน้าทีของวัฒนธรรม

วราวุธ สุวรรณฤทธิ์ and และคณะ (2546) ได้แบ่งหน้าที่ของวัฒนธรรมไว้ ดังต่อไปนี้

5.6.1 วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสถาบัน ซึ่งมีลักษณะที่แตกต่างกัน ออกไปในแต่ละสังคม เช่น วัฒนธรรมอิสลาม หรือ วัฒนธรรมของชาวพุทธ ก็มีวิถีปฏิบัติที่แตกต่างกัน เป็นต้น

5.6.2 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมมนุษย์ เช่น การไหว้ กล่าวสวัสดี เป็น วัฒนธรรมในการทักทายของคนไทย เป็นต้น

5.6.3 วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควบคุมสังคม สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยให้สังคม เพราะ วัฒนธรรมเป็นทั้งความเชื่อ ความศรัทธา ค่านิยม บรรทัดฐาน ตลอดจนผลตอบแทนในการ ปฏิบัติและมีบทลงโทษเมื่อฝ่าฝืน

5.7 วัฒนธรรมที่พบเห็นในสังคมไทย

วาสนา บุญสม (2548) ได้แบ่งวัฒนธรรมที่ปรากฏในสังคมไทยไว้ ดังนี้

5.7.1 ด้านภาษา มีแบบแผนทางภาษาที่ใช้สื่อความเข้าใจระหว่างมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็น ภาษาทางการ การพูดจา และตัวอักษร

5.7.2 ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี มีแนวทางปฏิบัติของบุคคลในสังคมเพื่อให้เป็น อันหนึ่งอันเดียวกัน

5.7.3 ด้านจริยธรรม มีแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมของบุคคลในสังคม เพื่อพัฒนาจิตใจให้เป็นคนดีมีศีลธรรม และอยู่ร่วมกันอย่างร่มเย็นเป็นสุข

5.7.4 ด้านการแต่งกาย มีแนวนิยมการแต่งกายของแต่ละเพศ แต่ละวัยเพื่อให้ สวยงามเหมาะสมตามกาลเทศะ

5.7.5 ด้านการสร้างวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ มีแบบอย่างในการสร้างเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องประดับที่ประณีตสวยงาม

5.7.6 ด้านความบันเทิง มีแบบอย่างการแสดงและการละเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน ใจ เช่น การเต้น การรำ เป็นต้น

5.7.7 ด้านศิลปะ มีแบบอย่างการแสดงออกอย่างงดงามแห่งอารมณ์สะเทือนใจ เกิด จากความนึกคิดที่สูง ความสามารถในการโน้มน้าวใจผู้ชม ผู้ฟัง ผู้อ่าน ให้คล้อยตามหรือกลมกลืน จิตใจให้ผ่องใสไม่ว่าจะเป็นสถาปัตยกรรม ประติมากรรม จิตรกรรม ดุริยางคศิลป์ และวรรณคดีไทย

จากวัฒนธรรมที่ปรากฏในสังคมไทยข้างต้นจะเห็นว่า ศิลปะเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมที่ ปรากฏในรูปแบบต่างๆ และเพื่อแสดงถึงความเจริญทางด้านความคิดและจิตใจของคนในสังคม

การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและองค์ประกอบของวัฒนธรรมข้างต้นจะเห็นวัฒนธรรมคือความเคลื่อนไหว ถ่ายทอด และ เปลี่ยนแปลงได้ตามค่านิยมของมนุษย์ มนุษย์เป็นผู้ที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมและสามารถทำให้วัฒนธรรมตายได้ วัฒนธรรมไทยเป็นสิ่งที่เราสั่งสมกันมาตั้งแต่โบราณ ศิลปวัฒนธรรมที่ไทยนั้นมีความเป็นเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนชาติใดในโลก การศึกษาและเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของชาติไทยจึงเป็นการช่วยกันไม่ให้ศิลปวัฒนธรรมที่ดั้งเดิมของเราถูกกลืนกินไปตามเทคโนโลยีที่กำลังพัฒนาอย่างก้าวกระโดดในปัจจุบัน

5.8 ศิลปวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย

ประเทศไทยมีทั้งหมด 77 จังหวัด โดยนำลักษณะทางด้านภูมิอากาศ วัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ ภาษา และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่นมาเป็นส่วนในการพิจารณาการแบ่งภูมิภาคต่างๆ โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ใช้หลักเกณฑ์สอดคล้องกับการแบ่งภาคของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

5.8.1 ศิลปวัฒนธรรมภาคเหนือ

ศิลปะภาคเหนือของประเทศไทยมีที่มาอันยาวนาน มีชุมชนยุคก่อนประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการสืบสายกลายเป็นแคว้นที่เรียกว่า หริภุญชัย ซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ลำพูนในปัจจุบัน และพัฒนาต่อมาเป็นแคว้น ล้านนา ที่มีเชียงใหม่เป็นราชธานี(สุรชัย จงจิตงาม, 2555) ซึ่งอาณาจักรล้านนานี้ได้แก่ดินแดนภาคเหนือตอนบนประกอบไปด้วย เชียงใหม่ เชียงราย ลำพูน ลำปาง พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน (ศักดิ์ชัย สายสิงห์, 2556)

จิตรกรรมแสดงภาพเกี่ยวกับพุทธศาสนา แต่จะเขียนเรื่องราวของบทละครนอก นิทานพื้นบ้าน วิถีชีวิต เหตุการณ์สำคัญทางแถบภาคเหนือ เป็นส่วนใหญ่ แสดงเอกลักษณ์ผ่านเสื้อผ้า สีหน้า ทรงผม เป็นต้น ผลงานบางแห่งได้รับอิทธิพลจากพม่า และจีนซึ่งจะปรากฏในลวดลายประดับตกแต่ง (สุรชัย จงจิตงาม, 2555) การใช้เส้น มีความอ่อนช้อย และสนุกสนาน ใช้เส้นเพื่อสร้างรูปทรงแบบปิด ใช้เส้นที่อ่อนช้อยแสดงท่าทางกิริยา และ สีหน้า โดยจะเน้นไปที่การใช้เส้นโค้ง ตัววัดปลายแหลมเป็นส่วนใหญ่ ผ้าพื้นบ้านภาคเหนือที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดคือ ผ้าไทยวน ผ้าไทลื้อ ผ้าของกลุ่มชนทั้งสอง ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน และเครื่องบูชาตามความเชื่อที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะผ้าซิ่น ผ้านุ่งผู้หญิงของกลุ่มไทยวนและไทลื้อมีส่วนประกอบคล้ายคลึงกัน แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ลายล้วงหรือเกาะ ลายเก็บมุก ลายคาค่าน หรือ มัดค่าน (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2546) สี ใช้สีพื้นเป็นสีเข้ม ลวดลายสีอ่อน เช่น ดำ แดง ตัวลายสีขาว เหลือง เป็นต้น รูปทรงข้าวหลามตัดแบบ 2 มิติ ซ้ำกัน เป็นลายทาง ใช้สีไม่ฉูดฉาด คมโทนในสีที่ใกล้เคียงกัน การจัดองค์ประกอบในลวดลายใน 1 ผืน ลายจะอยู่บริเวณส่วนที่ 3 ใน 4 ส่วนของผืนผ้า ตรงชายด้านล่างเป็นสีพื้น และ ภาคเหนือมีชนเผ่าที่อาศัยอยู่ ซึ่งมีเครื่องแต่งกายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่า

ได้แก่ ขนเผ่าม้ง ขนเผ่ากะเหรี่ยง ขนเผ่าลีซู และขนเผ่าอาข่า สีที่ใช้สีดำเป็นพื้น สีจัดจ้านเป็นลวดลาย เป็น สีเหลือง ส้ม เหลือง เป็นส่วนใหญ่ ใช้สีตัดกันลวดลายจะเรียงกันเป็นแถบๆ ตามแนวนอน

ศิลปะภาคเหนือมีเอกลักษณ์ที่แสดงผ่านเส้น ในงานจิตรกรรมทางภาคเหนือมีความอ่อนช้อย สวยงาม สร้างความพลิ้วไหว ทำให้เกิดอารมณ์ที่มีความอ่อนหวาน อ่อนช้อย สีส่วนใหญ่ที่ใช้ในงานศิลปะทางภาคเหนือ จะเป็นสีแดง และ ดำ และที่สำคัญศิลปะทางภาคเหนือแสดงออกมาผ่านการแต่งกาย คือ ลวดลายที่ปรากฏในเครื่องแต่งกาย จะเน้นไปที่การใช้เส้นตรงแนวนอน เกือบทั้งสิ้น แสดงให้เห็นถึงความสบาย ผ่อนคลาย สงบ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงจิตใจ และ วิถีความเป็นอยู่ที่ดำเนินไปอย่างช้าๆ การแสดงเอกภาพของลวดลาย และ เส้น ด้วยการใช้สีตัดกันของพื้น และ ลวดลาย ถ้าใช้พื้นสีเข้มลวดลายจะใช้ลวดลายสีอ่อน และ ถ้าใช้พื้นสีอ่อนจะใช้ลวดลายสีเข้ม เป็นการแสดงให้เห็นถึงความจัดการที่ดีของเส้น สี และ รูปทรง

5.8.2 ภาคกลาง

ภาคกลางเป็นภาคที่มีประชากรสูงสุด โดยรวมพื้นที่อันเป็นที่ตั้ง ของจังหวัดมากกว่าภูมิภาคอื่น ๆ ใช้ภาษากลางในการสื่อความหมายซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมไทยท้องถิ่นภาคกลาง ประชาชนประกอบอาชีพทำนา การตั้งถิ่นฐานจะหนาแน่นบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีวิถีชีวิตเป็นแบบชวาณาไทย คือ การรักพวกพ้อง พี่พวอาศัยกัน มีความเชื่อ และเคารพบุคคลสำคัญผู้ล่วงลับไปแล้ว เอกวิทย์ ณ ถลาง (2544) ได้กล่าวไว้ว่า ภาคกลางมีสถานภาพและอาณาบารมีที่ทรงอิทธิพลแผ่ขยายไปยังสังคมไทยทุกภูมิภาค ภาคกลางเป็นที่ตั้งของศูนย์รวมอำนาจการปกครอง อีกทั้งยังอุดมสมบูรณ์ และชัยภูมิของภาคกลางก็เกื้อกูลให้เป็นแหล่งเลี้ยงประชากรขนาดใหญ่ของประเทศ และ ด้วยความอุดมสมบูรณ์ทำให้เกิดความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้ ศิลปวัฒนธรรมทางภาคกลางมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก

งานศิลปกรรมประเภทจิตรกรรม ในภาคกลางเป็นการเขียนภาพแบบจิตรกรรมไทยประเพณี (Thai Traditional Painting) เป็นศิลปะที่มีความประณีตสวยงามแสดงความรู้สึก ชีวิตจิตใจและความเป็นไทยที่มีความอ่อนโยน นิยมเขียนบนผาผนังภายในอาคารที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา และอาคารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลชั้นสูง เช่น โบสถ์ วิหาร พระที่นั่ง วัง โดยเขียนด้วยสีฝุ่นตามกรรมวิธีของช่างเขียนไทยแต่โบราณ เนื้อหาที่เขียนมักเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับพุทธประวัติ ทศชาติชาดก ไตรภูมิวรรณคดี ชีวิตไทย และพงศาวดารต่าง ๆ ส่วนใหญ่นิยมเขียนประดับผนังพระอุโบสถ วิหารอันเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประกอบพิธีทางศาสนา ลักษณะจิตรกรรมไทยแบบประเพณีเป็นศิลปะ แบบอุดมคติ (Idealistic)ผนวกเข้ากับเรื่องราวที่กึ่งลึกลับมหัศจรรย์ เป็นภาพที่ระบายสีแบนเรียบ ด้วยสีสดใส และมีการตัดเส้นเป็นภาพ 2 มิติ ให้ความรู้สึกเพียงด้านกว้างและยาว ไม่มีความลึก ไม่มีการใช้แสงและเงามาประกอบ จิตรกรรมไทยแบบประเพณีมีลักษณะพิเศษในการจัดวางภาพแบบเล่าเรื่องเป็นตอน ๆ ตามผนังช่องหน้าต่างรอบโบสถ์ วิหาร และผนังด้านหน้า และหลังพระประธาน(สารานุกรมไทย เล่มที่

20) นอกจากงานจิตรกรรมที่มีความสวยงามเป็นมาตรฐานในงานจิตรกรรมไทยแล้ว ยังมีทัศนศิลป์สาขาอื่นๆอีก เช่น ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และภาพถ่าย อีกด้วย

องค์ประกอบศิลป์ในงานทัศนศิลป์ภาคกลางมีความหลากหลาย และพบได้ในงานศิลปกรรมทั่วไป และ จึงถือได้ว่าเป็นบรรทัดฐานของงานศิลปกรรมในไทย

5.8.3 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือ ภาคอีสาน เป็นแหล่งอารยธรรมที่เก่าแก่แห่งหนึ่งของประเทศไทย มีการค้นพบโบราณวัตถุและแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ เช่น แหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์บ้านเชียง แหล่งโบราณคดีบ้านปราสาท รูปวาดหรือฮูปแต้มสมัยก่อนประวัติศาสตร์ตามผนังถ้ำ และซากฟอสซิลไดโนเสาร์ เป็นต้น ซึ่งความเป็นวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวสูง

(สุมาลี เอกชนนิยม, 2548)

จิตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผนังโบสถ์ มักวาดเป็นเรื่องราวของพุทธประวัติในตอนต่างๆ และ วิถีชีวิต แสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวออกมาผ่านอาคารบ้านเรือนเป็นส่วนใหญ่ ผลงานส่วนใหญ่เป็นฝีมือของช่างชาวบ้านที่มีอาชีพเป็นชาวนา ด้วยความศรัทธาทำให้เขียนภาพขึ้น การใช้สีก็ใช้สีน้ำเงิน และสีเหลืองแทนสีทองที่หายาก เป็นส่วนใหญ่ (สุมาลี เอกชนนิยม, 2548) นอกจากนี้ยังพบว่าเส้นที่ใช้ไม่อ่อนช้อยมากนัก ใช้การตัดขอบสีเข้ม เช่น สีน้ำเงินระบายสีตัวอ่อน และจุดเด่นคือ ความเป็นเอกภาพของภาพ ใช้ความกลมกลืนของสี และ เส้นสีน้ำเงิน ฟ้า นอกจากงานจิตรกรรมที่มีความแตกต่างไปจากภาคอื่นๆแล้ว ลวดลายบนภาชนะบ้านเชียงก็เป็นเอกลักษณ์ที่พบในแถบนี้ด้วย ลวดลายบนภาชนะดินเผาบ้านเชียง เป็นวัตถุโบราณที่ค้นพบในตอนปลายยุคก่อนประวัติศาสตร์ ลวดลายที่สร้างขึ้นเป็นการแสดงสัญลักษณ์ทางความเชื่อของคนสมัยก่อน เช่น กวาง แยก กิ่งกำ งู อวัยวะสืบพันธุ์ชาย-หญิง ซึ่งเชื่อว่าเป็นสัญลักษณ์แห่งความอุดมสมบูรณ์(สุจิตต์ วงษ์เทศ, 2549) ลักษณะเด่นของลวดลายได้แก่ การใช้เส้นขดเป็นก้นหอย ในลักษณะต่างๆ ขดจนเต็มพื้นที่ แสดงถึงความมีพลัง เส้นโค้งสั้นๆและเส้นตรงสั้นๆ คั่นระหว่างลายก้นหอย และเส้นฟันปลาขนาดใหญ่ ซึ่งทำให้เกิดเอกภาพของเส้น การซ้ำกันของเส้นโค้ง นอกจากศิลปะวัตถุแล้ว พิธีกรรมของชาวอีสานยังมีชื่อเสียง อย่างการละเล่นผีตาโขนใช้ก้านทางมะพร้าวที่แห้ง นำมาตกแต่งเป็นหน้ากาก โดยการเจาะช่องตา จมูก ปาก และใบหู นำเอาหวดหนึ่งข้างมาสวมศีรษะแต่งแต้มสีสันทันหน้าดู ส่วนชุดที่สวมใส่ทำมาจากเศษผ้าหลากหลายสีมาเย็บต่อกัน ซึ่งพบว่าศิลปะการตกแต่งลวดลายบนหน้ากากผีตาโขนมีความสวยงามเป็นอย่างมาก ใช้สีขาว สีดำ สีแดง สีนํ้าตาล เป็นสีที่นิยมใช้สมัยก่อน ปัจจุบัน การใช้สีที่มีความหลากหลาย มีการไล่สีสดใส ใช้เส้นสีดำ ตัดขอบ มีความพริ้วและอ่อนช้อย แสดงถึงความเอาใจใส่ และรูปทรงส่วนใหญ่ที่ใช้เป็นลวดลาย คือ รูปทรงอินทรีรูปเป็นรูปทรงของสิ่งมีชีวิต หรือมีลักษณะคล้ายสิ่งมีชีวิต

จากการศึกษาศิลปะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าเส้นเป็นจุดเด่นที่เห็นได้ชัดที่สุด โดยเส้นจะมีขนาดใหญ่ และเป็นส่วนสำคัญในการสร้างให้เกิดความกลมกลืน และ มีความเป็นเอกภาพ กล่าวคือ เส้นที่ใช้ในงานศิลปะในภาคอีสานนั้นมีขนาดหนา ไม่อ่อนช้อย สีเข้ม ใช้เป็นกรอบเพื่อเน้นรูปทรงให้เกิดจุดเด่น และ จุดรอง การใช้สีของงานจิตรกรรมภาคอีสานก็เป็นเอกลักษณ์โดยจะใช้สีน้ำเงิน เหลืองเป็นหลัก เกิดความเป็นเด่นของสี สีเหลืองเป็นเด่น ลายเส้นโดยรวมมีความกระชับฉับไว ความคล่องแคล่ว ว่องไว ซึ่งเป็นจุดเด่นทางด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและสามารถนำจุดเด่นเหล่านี้มาใช้ในการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมได้

5.8.4 ภาคใต้

ภูมิประเทศของภาคใต้มีเอกลักษณ์เฉพาะ คือมีชายฝั่งประกบเทือกเขาสูงที่อยู่ตรงกลาง ซึ่งไม่มีภูมิภาค อื่นๆ ภูมิประเทศเป็นหลักจึงเป็นเทือกเขาและชายฝั่ง เป็นที่ราบจะมีอยู่เป็นแนวแคบๆ แถบชายฝั่งทะเล และสองฝั่งลำน้ำ การตั้งถิ่นฐานจะอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลทั้งด้านตะวันออกและตะวันตก จากลักษณะทาง ภูมิศาสตร์ของภาคใต้ ทำให้มีคนที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมอย่างหลากหลายเดินทางเข้ามาภาคใต้มีทั้งชาวพุทธ ชาวมุสลิม ต่างเชื้อชาติกัน เช่น คนไทย คนจีน และผู้ที่มีเชื้อสายมาเลย์ รวมทั้ง ชาวเมือง เช่น ชาวเล อาศัยอยู่กัน วัฒนธรรมภาคใต้จึงมีรูปแบบอันเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ ดังนั้นภาคใต้จึง เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจเพราะมี ภูมิศาสตร์ที่งดงาม มีชายฝั่งทะเลและมีวัฒนธรรมหรือการดำรงชีวิต ที่เป็นเอกลักษณ์ในด้าน ศิลปะการแสดง ประเพณีต่างๆ และการแต่งกาย เช่น ลวดลายบนเรือกอและ ผ้าบาติก มโนราห์ และ หนังตะลุง เป็นต้น

ด้านการแต่งกายทางแถบภาคใต้มีความเป็นเอกลักษณ์อย่างยิ่ง ทั้งการแต่งกายของผู้คนทั่วไปและการแต่งกายของศิลปะการแสดง มโนราห์ เป็นการแสดงชั้นสูง มีจุดเด่นที่การรำ การร้องและการแต่งกาย ซึ่งลวดลายประดับลูกปัดต่างๆของการแต่งกายนั้นแสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ได้ดี เส้นที่เกิดจากการต่อกันของลูกปัด เป็นเส้นทึบดิ่ง มีการสานเส้นให้เกิดรูปร่างที่เป็นเรขาคณิต และ ใช้สีการใช้สีที่หลากหลาย สดใส สีที่พบเป็นหลัก ได้แก่ แดง ขาว น้ำเงิน เหลือง ส้ม เขียว และ ผ้าบาติก นิยมใช้กันมากในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน และ ภาคใต้ของไทย (นันทา โรจนอุดมศาสตร์, 2536) ลวดลายบนผ้าบาติกมีความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้เป็นอย่างมาก เช่น ลวดลายพรรณไม้ต่างๆ ลวดลายธรรมชาติ ทะเล และ ลวดลายที่เป็นเรขาคณิต รูปทรงที่เข้าด้วยกัน เกิดจังหวะภายนอกและภายใน เป็นแม่ลายกับรูปแบบ(Motif and Pattern) ยังมีศิลปะการแสดงอีกหนึ่งประเภทที่เป็นจุดเด่นของภาคใต้นั้นคือ หนังตะลุง เป็นการแสดงที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิต ภาษา และการเล่นกับเงา หนังตะลุงแสดงให้เห็นการแกะ การฉลุ ของ ลวดลาย เป็นงานศิลปะที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นผ่านลวดลาย และ เครื่องแต่งกายของตัวละคร

นั้นๆ เป็นการเล่นกับเงา(เอกวิทย์ ฦ กลาง, 2544)รูปทรงกับที่ว่าง ความต่างกันของรูปกับพื้น เส้นคมชัด เส้นโค้งอ่อนช้อย แสดงกิริยา ลวดลายฉลุเป็นรูปร่างที่เป็นเรขาคณิต และสุดท้ายลวดลายประดับบนเรือกอกและ เป็นเรือที่ใช้งานจริงที่สวยงามมีการเขียนลายประดับอย่างวิจิตรบรรจง ด้วยลวดลายที่สวยงามจึงเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของภาคใต้(นนทา โจนอุดมศาสตร์, 2536) สีที่ใช้ เขียว ฟ้าขาว แดง ดำ เหลือง ส้ม ทำให้เกิดเอกภาพของเส้น ลักษณะและทิศทางขัดแย้งกันขนาดและการซ้ำเป็นตัวประสานมีเอกภาพของน้ำหนัก สีขัดแย้งระหว่างพื้นกับรูปทรง และ การเชื่อมโยงของสีในแต่ละจุดทำให้เกิดการเคลื่อนไหวแก่สายตา

ศิลปะทางภาคใต้แสดงถึงลักษณะเฉพาะลงบนเครื่องนุ่งห่ม และของใช้ โดยใช้สีสันสดใสของสีเขียว ฟ้าขาว แดง ดำ เหลือง ส้ม ลวดลายที่ปรากฏมีความเป็นเอกภาพของน้ำหนัก สีขัดแย้งระหว่างพื้นกับรูปทรงและ การเชื่อมโยงของสีในแต่ละจุดทำให้เกิดการเคลื่อนไหวแก่สายตา มีการใช้รสนาบในลักษณะประสาน ซ้ำกัน มีจังหวะ และความเปลี่ยนแปลง รูปร่างรูปทรงที่ปรากฏอย่างเด่นชัดคือ รูปทรงเรขาคณิต ออกมาในรูปแบบของแม่ลายกับแบบรูป (Motif and Pattern)

การเรียนรู้ศิลปะในมิติของวัฒนธรรมในกิจกรรมศิลปะของต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากนิตยสาร Art & Activity ซึ่งได้มีการระบุจุดประสงค์ไว้อย่างชัดเจนว่า นอกจากผู้เรียนจะได้เรียนรู้ขั้นตอนการปฏิบัติงานทางศิลปะ การเข้าใจในทัศนธาตุ และ องค์ประกอบศิลปะแล้ว ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของประเทศต่างๆด้วย เป็นการจัดการเรียนที่น่าสนใจ เพราะนอกจากจะได้เรียนรู้ที่มาและความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมและได้เรียนรู้ขั้นตอนการทำงานแบบท้องถิ่นนั้นๆด้วย

ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในมิติวัฒนธรรม

ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบศิลป์	จุดประสงค์	ระดับชั้น	ประเภท	ที่มา
The Mosque Project (มัธยม)	เข้าใจเส้น รูปร่าง รูปทรง 2 มิติ การสร้างจุดเด่นด้วยเส้น และน้ำหนักขาว-ดำ	เข้าใจลักษณะทางสถาปัตยกรรมของ มัสยิดและลวดลายของศาสนาอิสลาม	ประถม 5	วาดเส้น	(Douglas, 2013)
Amate Bark Design (ออกแบบ กระดาษสา)	เข้าใจพื้นผิว และการใช้สี เข้าใจองค์ประกอบของการออกแบบ ความสมดุล และจุดเด่นของภาพ	การทำกระดาษสาแบบ แม็กซิโก ลวดลาย สัญลักษณ์ ประเภทสัตว์ ดอกไม้ ของอเมริกาใต้	มัธยมต้น	วาดภาพ ระบายสี	(Matt, 2013)
Stylized Figures Inspired by Native American Art (รูปร่างที่ทันสมัย แรงบันดาลใจจาก ศิลปะพื้นเมืองอเมริกัน)	เข้าใจการผสมผสานของเทคนิคต่างๆ กับ รูปร่าง รูปทรงที่เป็นเรขาคณิต	เข้าใจความสัมพันธ์ของประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมรูปทรง เรขาคณิตของอินเดีย วัฒนธรรมศิลปะ อเมริกา	ประถม 5	วาดภาพ ระบายสี ภาพพิมพ์	(Susie, 2013)
Vejigante (หน้ากากสเปน)	เข้าใจการการสร้างพื้นผิว และการทำงานจาก 2 มิติ ไปจนถึงงาน 3 มิติ และอารมณ์ความรู้สึกของใบหน้า	เข้าใจศิลปะการทำ หน้ากากของสเปน	อนุบาล	เปเปอร์ มาเช่	(Anna, 2013)
Masks of Nepal (หน้ากากเนปาล)	การใช้เส้น และ สีที่เป็น ลักษณะเฉพาะของเนปาล	เข้าใจประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมการใส่ หน้ากากของชาวเนปาล	มัธยมต้น	วาดภาพ ระบายสี	(Anna, 2013)

ตารางที่ 2 แสดงกิจกรรมการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ในมิติวัฒนธรรม (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	องค์ประกอบศิลป์	จุดประสงค์	ระดับ ชั้น	ประ เภท	ที่มา
Safety Shields Inspired by the Plains Indians (โล่ แร้งบันดาลใจ จากอินเดียแดง)	การใช้เส้น และการซ้ำ	เข้าใจลวดลายของ อินเดียแดง	ประถม 4	วาดภาพ ระบายสี	(Aimee, 2015)
We love our Mummies (เรารักมัมมี่ของเรา)	การสร้างพื้นผิว เข้าใจ วัฒนธรรมการใช้สีของอียิปต์	เข้าใจประวัติศาสตร์ ของอียิปต์ การสร้าง มัมมี่	มัธยมปลาย	สื่อผสม	(Timothy, 2015)
My Big Fat Greek Life (ชีวิตของชาวกรีก)	การใช้เส้น สร้างลวดลาย การซ้ำกัน	เข้าใจลวดลายดั้งเดิม ของกรีก	ประถม- มัธยมต้น	ตัดปะ	(Sofia, 2014)
One Garden, ManyFlowers, A Mural Inspired by Iznik Tiles (หนึ่งสวน ดอกไม้ มากมาย และกำแพง แร้งบันดาลใจจาก ลวดลายตุรกี)	ใช้เส้น สี การซ้ำกัน	ใช้ลวดลายกระเบื้อง แบบตุรกี	ประถม	วาดภาพ ระบายสี	(Craig, 2015)

สรุปวิเคราะห์ทฤษฎี

สรุปทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และ นำมาใช้ในการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี ดังนี้

1. กิจกรรมการสอน การดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้การสอนตามหลักสูตรทีู่กกำหนด เป็นแบบแผนการเรียนรู้ ได้แก่ การจัดทำตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การแบ่งกลุ่มนักเรียน ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกอันเกี่ยวกับการเรียน การสอน ซึ่งสถานศึกษาต้องจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อที่ใช้เกี่ยวกับการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและมีกรวัดผลประเมินผล

1.1 การกำหนดจุดมุ่งหมาย

การกำหนดจุดมุ่งหมาย คือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชา โดยผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายสำหรับกิจกรรมการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ประกอบกับเข้าใจถึงความหลากหลาย ความแตกต่าง ของโครงสร้างองค์ประกอบศิลป์ทางวัฒนธรรม และเห็นคุณค่า วัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

1.2 การคัดเลือกเนื้อหาวิชา

การคัดเลือกเนื้อหาวิชา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำราต่างๆ รวมถึงเก็บข้อมูล วิจัยจากการสัมภาษณ์ สอบถาม ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนองค์ประกอบศิลป์จาก อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย และ สัมภาษณ์ สอบถาม ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค รวมถึงสัมภาษณ์ สอบถาม นิสิตนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ และวิเคราะห์งานศิลปะของ ศิลปินที่มีผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาค เพื่อทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ โครงสร้างทาง องค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค และนำมาบรรจุเป็นกิจกรรมการสอน ลงใน กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์

1.3 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน

การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผู้วิจัยได้ใช้หลักการกำหนดกิจกรรม คือ กิจกรรมจะต้องสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคนซึ่งแต่ละคน มีความแตกต่างกัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญาไปพร้อมกัน สนองเจตนารมณ์ของหลักสูตรให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาและ เกิดทักษะกระบวนการ สร้าง บรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการ เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน ผู้สอน การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้นจำเป็นต้องเห็นประโยชน์ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการสัมภาษณ์ สอบ นักศึกษาศิลปะจากสถาบันต่างๆ ใน 4 ภาคของประเทศไทย เพื่อสอบถามความคิดเห็นและแสดง

ทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม โดยนำข้อคิดเห็นต่างๆที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี

1.4 การประเมินผล

ในการประเมินผล อาจารย์ผู้สอนจะต้องทำการประเมินประสิทธิภาพในการสอบตนเองโดยถือเอาผู้เรียนส่วนมากเป็นเกณฑ์ว่าสามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงใด เพื่อนำไปพัฒนาการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยการวัดและประเมินผลงานรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์จะเป็นการเน้นพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ คติวิเคราะห์ แยกแยะความแตกต่างขององค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมได้ รวมถึงการวัดและประเมินผล นอกจากจะมีการวัดและประเมินผลจากอาจารย์ผู้สอนแล้ว ผู้เรียนยังมีส่วนร่วมในการวัดประเมินผลด้วย เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเกิดความเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ในผลงานของตนเอง และของเพื่อนร่วมชั้นด้วย

2. องค์ประกอบศิลป์

การศึกษาทฤษฎีการจัดองค์ประกอบศิลป์พบว่า องค์ประกอบศิลป์เป็นองค์ความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ศึกษาศิลปะในทุกแขนง อาทิเช่น จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ ออกแบบ และการถ่ายภาพ เป็นต้น ซึ่งล้วนต้องใช้หลักในการจัดองค์ประกอบศิลป์เพื่อให้ผลงานออกมาสมบูรณ์ที่สุด ส่วนประกอบของศิลปะ หรือ ทัศนธาตุ (Elements of Art) ประกอบไปด้วย จุด เส้น น้ำหนักอ่อนแก่ สี พื้นผิว บริเวณว่าง และ หลักขององค์ประกอบศิลป์ (Principles of Composition) ประกอบไปด้วย สัดส่วน ดุลยภาพ จังหวะ เอกภาพ จุดเด่น จุดเน้น จากทฤษฎีเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์นั้น ผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในศิลปะของแต่ละภูมิภาค

3. มิติทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมประกอบไปด้วย วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ สามารถจับต้องได้ เช่น บ้าน โรงเรียน ถนน เครื่องแต่งกาย เครื่องใช้ ตลอดจนผลิตทางด้านศิลปกรรมของมนุษย์ เป็นต้น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปและแสดงออกมาในรูปพิธีกรรมต่างๆ เช่น พิธีแต่งงาน พิธีขึ้นบ้านใหม่ พิธีศพ มักจะได้รับอิทธิพลจากศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย วัฒนธรรมทางด้านความเชื่อ ความคิด ความเข้าใจและอุดมการณ์ต่างๆ ตลอดจนทัศนคติ การยอมรับว่าสิ่งใดถูกหรือผิด หรือ มาตรฐานในองค์กรต่างๆ เช่น การแต่งกายตามกาลเทศะต่างๆ เป็นต้น

ในแต่ละภูมิภาคมีสภาพภูมิประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้มีวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ทั้งด้านการประกอบอาชีพ ศาสนา ภาษา การแต่งกาย อาคารบ้านเรือน ตลอดจนงานศิลปะ จึงทำให้เกิดเป็นศิลปวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นของแต่ละภูมิภาคนั้นๆ ขึ้น จึงเป็นที่มาของการศึกษาโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ที่แสดงลักษณะหรือจุดเด่นของงานศิลปกรรม ในแต่ละภูมิภาค เช่น ภาคเหนือ แสดงถึงความอ่อนช้อย ความประณีต มีระเบียบเรียบร้อย ภาคกลาง ความมีระเบียบแบบแผน เรียบง่าย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความเป็นธรรมชาติ ความหยากกร้าน ความแข็งแรงอดทน และภาคใต้ ความสดใส จัดจ้าน สนุกสนาน เป็นต้น จากการทำการศึกษาข้อมูลเอกสารดังกล่าว ประกอบกับการวิเคราะห์ผลงานศิลปะ และ การสัมภาษณ์ศิลปินที่ทำงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบศิลป์ ทำให้เห็นโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. การจัดองค์ประกอบศิลป์ในหลักสูตรศิลปศึกษา และ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์

การศึกษากิจกรรมการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ พบว่าการเรียนศิลปะในหลักสูตรศิลปศึกษา และ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์นั้น มีรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์และกำหนดให้เป็นรายวิชาบังคับเลือกแทบทั้งสิ้น โดยในรายวิชาจะเน้นไปที่องค์ความรู้พื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ ให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจและสามารถนำองค์ประกอบศิลป์มาสร้างสรรค์ผลงานได้ ในขณะที่มิติทางวัฒนธรรม ไม่ได้เป็นจุดประสงค์หลักในโครงสร้างของรายวิชา จึงจำเป็นจะต้องพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์เพื่อบรรจุลงในรายวิชาองค์ประกอบศิลป์

การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีการกำหนดให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่า นักศึกษาศิลปศึกษาที่จบไปจะสามารถนำองค์ความรู้ที่มีเนื้อหาโครงสร้างองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมมาใช้ในการจัดการเรียนสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นอย่างมาก

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มงคล ไชยวงศ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากภาพประกอบแนวประเพณีไทยระหว่าง พ.ศ. 2492-2544 การวิจัยนี้ให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน ที่มีผลงานเป็นศิลปะแนวประเพณีไทย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ของศิลปะแนวประเพณีไทย ซึ่งเป็นการวิเคราะห์การใช้หลักองค์ประกอบศิลป์ แนวคิด และ วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน งานวิจัยนี้พบว่า ผลงานศิลปะแนวประเพณีไทยของกลุ่มตัวอย่าง จะใช้แนวคิดและประสบการณ์จากการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ชาติไทย และ วรรณคดีไทย รวมไปถึงวิถีชีวิตที่มีความสัมพันธ์ และเอกลักษณ์ของไทย ในเชิงทัศนศิลป์ของการสร้างสรรค์ผลงานแนวประเพณีไทยของกลุ่มตัวอย่างนี้ ใช้หลักการทางองค์ประกอบศิลป์ต่างๆ ได้แก่ การให้ความสำคัญในวรรณของสี แสงและเงา น้ำหนัก จุดเด่นของภาพ ความสมดุล การใช้เส้น และ ระบาย

พรทิพย์ ปัญญาวิเศษพงศ์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม: การจัดงานเทศกาลศิลปะ และการละเล่นพื้นบ้านไทย เป็นการศึกษากระบวนการออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรม ศึกษากรณีการออกแบบรูปแบบงานเทศกาลศิลปะและการละเล่นพื้นบ้านในเมือง โดยเป็นวิจัยเชิงคุณภาพ ทำการวิจัยด้วยการสัมภาษณ์กลุ่มวัยรุ่น และ ผู้ดูแลและรับผิดชอบการจัดกิจกรรมองค์กรทางด้านศิลปะและวัฒนธรรม ผลการวิจัยพบว่า การจะจัดกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมมีกระบวนการคิดที่ใช้หลักการที่สำคัญ 3 ประการคือ 1)กระบวนการด้านเนื้อหาที่ต้องทำการสืบค้นเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกมิติ 2)กระบวนการออกแบบเป็นการตีความหมายของเนื้อหา กิจกรรม 3)กระบวนการบริหารจัดการ และยังพบว่าการพัฒนากิจกรรมศิลปะและวัฒนธรรมนั้น จำเป็นจะต้องเน้นความยั่งยืน ความเข้าใจในรากเหง้า และการเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม

สรिता เจือศรีกุล (2553) ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการรับรู้คุณค่าศิลปะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมที่มีต่อการรับรู้คุณค่าศิลปะของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบทดสอบเกี่ยวกับคุณค่าศิลปะ 2) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ของ Jane K. Bates ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการรับรู้คุณค่าศิลปะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมสูงกว่าระดับการรับรู้คุณค่าศิลปะก่อนเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) ระดับเจตคติต่อศิลปะของนักเรียนหลังเรียนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมส่วนใหญ่สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน 3) พฤติกรรมที่ปรากฏมากที่สุด คือ การตอบคำถามอย่างสร้างสรรค์ และ 4) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก

จรรยา ศรีสำราญ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ เรื่อง ศิลปะพื้นบ้าน โดยรูปแบบการสอนความคิดเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(มอดินแดง) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจาก นักเรียน ชั้น ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(มอดินแดง)จำนวน 31 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แผนการจัดการเรียนรู้รูปแบบการสอนความคิดเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสังเกตพฤติกรรม แบบประเมินการเรียนของผู้เรียนรูปแบบในการศึกษาอิสระครั้งนี้เป็นแบบกึ่งทดลอง ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีคะแนนเฉลี่ย (X) ก่อนเรียนเท่ากับ 7.26 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 2.31 และมีคะแนนเฉลี่ย (X) หลัง เรียนเท่ากับ 9.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 3.31 คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านทักษะทางศิลปะในระดับดีจำนวน 10 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.26 และระดับดีมากจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 67.74 ด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ ใน ระดับดีจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 48.39 และระดับดีมากจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 51.61 สรุปได้ว่าการศึกษาผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 โดยมีคะแนนหลังเรียน สูงกว่า คะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีผลงานด้านทักษะทางศิลปะและการ ประเมิน ด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ในระดับดีถึงระดับดีมาก

วัชรินทร์ ฐิตอดิษฐ์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปะ ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้การเรียนรู้อิงบูรณาการ โดยมุ่งเน้นเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยที่มีความหลากหลาย โดยใช้รูปแบบ การเรียนรู้เชิงบูรณาการ 4 รูปแบบ ได้แก่ แบบ Nested, Sequenced, Webbed, และ Immersed และการเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้อำนาจวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเชื่อมโยงความรู้และ การสร้างองค์ความรู้รวม จากผลการวิจัยพบว่า เป็นหลักสูตรที่ดี มีประโยชน์ มีความเหมาะสมกับการ นำไปใช้ และควรพัฒนาให้เป็นหลักสูตรระดับภาควิชา การจัดการเรียนการสอน ควรใช้รูปแบบการ บูรณาการทั้ง 4 รูปแบบในทุกรายวิชา การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ได้หลักสูตรกลุ่มวิชาภูมิปัญญาไทย ด้านศิลปะที่ประกอบด้วยรายวิชาบังคับ 2 วิชา (4 หน่วยกิต) ได้แก่ วิชาภูมิปัญญาไทยด้านศิลปะ และศิลปะพื้นบ้าน และรายวิชาเลือก 3 วิชา (6 หน่วยกิต) จากรายวิชาเลือก 5 วิชาคือ ภูมิปัญญาไทย ในศิลปะท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยกับการออกแบบร่วมสมัย และการศึกษารายบุคคลเกี่ยวกับภูมิปัญญา ไทย 1, 2 และ 3

Alsharif (2014) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Teaching the customs, traditions and culture of Saudi Arabia through the arts in high school to promote cultural understanding and appreciation. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเน้นความจำเป็นสำหรับการร่วมกันของชาวซาอุดีอาระเบีย การศึกษาศิลปะและวัฒนธรรมในหลักสูตรมัธยมศึกษาในซาอุดีอาระเบียและประเทศ

สหรัฐอเมริกา โดยให้ความสำคัญของการศึกษาศิลปะที่เป็นหนึ่งในวิชาที่สำคัญที่สุดของหลักสูตรการศึกษา และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อวัฒนธรรมที่มีแตกต่างกัน ดังนั้นการวิจัยนี้จึงได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ศิลปะ 5 บทเรียน เพื่อส่งเสริมความเข้าใจทางวัฒนธรรมและประเพณีซาอูดิอาระเบียจากการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นความสำคัญของการรวมกันของศิลปวัฒนธรรมซาอูดิอาระเบียและหลักสูตรศิลปะในมัธยมศึกษา สามารถลดช่องว่างระหว่างนักเรียนชาวอาหรับและชาวอเมริกันด้วยการเรียนรู้วัฒนธรรมของกันและกันผ่านการเรียนศิลปะ

Oweis (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง The elements of unity in Islamic art as examined through the work of Jamal Badran. วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบรวมศิลปะของอิสลาม การตีความหมายขององค์ประกอบต่างๆในศิลปะกับความเชื่อด้านพิธีกรรมทางศาสนา โดยศึกษาผ่านศิลปะลวดลายและสถาปัตยกรรมของสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาอย่างมัสยิด และการศึกษาของศิลปะและโครงการของออสการ์ Badran (1909-1999) เป็นศิลปินชาวปาเลสไตน์ที่มีความเชี่ยวชาญในภาษาอาหรับและศิลปะระดับอิสลาม จากการศึกษาพบว่า รูปร่างรูปทรงเรขาคณิตที่ใช้ในงานศิลปะอิสลาม และ ตัวอักษรภาษาอาหรับที่ใช้ แฝงไปด้วยความหมายและสัญลักษณ์ที่เกี่ยวกับความสามัคคี และวัฒนธรรมของศิลปะอิสลาม

Davenport (2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Opening up the world: A portrait of an intercultural art teacher. โดยการศึกษาวิเคราะห์ถึงช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ทฤษฎีและการปฏิบัติในการเรียนการสอนศิลปะ โดยเสนอแนวทางในการศึกษาศิลปะ โดยการนำวัฒนธรรมที่มีความครอบคลุมและหลากหลายในทั่วโลกเป็นแนวทางมาใช้ในการศึกษา ผู้วิจัยเลือกใช้ครูผู้สอนศิลปะที่มีความรู้มีความเชี่ยวชาญในเชิงลึกของแต่ละคนทีไปสอนในต่างประเทศและนำประสบการณ์ในแต่ละประเทศที่ครูได้ไป กลับมาใช้กับชุมชนหรือกลุ่มนักเรียนในท้องถิ่นที่เป็นบ้านเกิดของเขา ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงเครือข่ายจากชุมชนสู่สายตาชาวโลก วิธีที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์ สังเกต วิเคราะห์ข้อมูลในเชิงคุณภาพด้านต่างๆผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการเรียนวิชาศิลปะ โดยคาดหวังที่จะเห็นมุมมองทางด้านวัฒนธรรม และ การใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารข้ามพรมแดนในเชิงวัฒนธรรม จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยมีการแก้ไขเพิ่มเติมที่เสนอกรอบการทำงานเพื่อการศึกษาศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้สอดคล้องกับข้อมูลเชิงลึกที่ได้รับมา

Whatley (2013) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Strengthening Relationships Between Art Teachers and Classroom Teachers Through Curriculum Integration and Collaboration. การศึกษาครั้งนี้เป็นการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูศิลปะและครูผ่านการดำเนินการหลักสูตรบูรณาการศิลปะและการทำงานร่วมกัน ผ่านการศึกษาเชิงคุณภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลจากแบบสอบถามที่ส่งไปยังครูประจำชั้น ครูศิลปะ และผู้ปกครองจากโรงเรียน

ประณมหลายแห่งในเขตเมืองกลางมหาสมุทรแอตแลนติก ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าครูต้องกำหนดการ สอนอย่างสม่ำเสมอมากขึ้น ต้องมีการแก้ไขและการประเมินเพื่อให้เกิดความสำเร็จแก่นักเรียน และ ความร่วมมือของครูที่แท้จริง ตลอดจนการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าปัญหาที่ใหญ่ที่สุดคือความไม่น่าเชื่อถือ ของครูศิลปะและครูที่เกี่ยวข้อง

Kader (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Material culture studies and art education: Examining the cultural artifacts of the Bohra from Makaan to Masjid. วิจัยฉบับนี้ได้ ทำการศึกษา 1)วัฒนธรรมของ Bohra ผ่านวัสดุ งานศิลปะที่ปรากฏบนภาพวาดภาพและงาน ประติมากรรม 2)อะไรคือสิ่งที่เชื่อมโยงระหว่างวัสดุที่ใช้กับงานศิลปะที่มีความเกี่ยวข้องกับBohra 3)วิธีสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์ให้มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของBohra และมีความหมายในเชิง สัญลักษณ์ โดยการวิจัยนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการสัมภาษณ์24ครอบครัวที่เกี่ยวข้องกับ วัฒนธรรมBohra ผลการวิจัยพบว่าในแต่ละครอบครัวมีความละเอียดอ่อนทางทัศนคติ และ แสดงให้ เห็นถึงวัฒนธรรมเฉพาะ แสดงให้เห็นถึงความสามัคคีของวัฒนธรรมBohraผ่านรูปแบบทางศิลปะ และ การศึกษาผ่านงานศิลปะ ยังแสดงให้เห็นถึงมิติวัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี

สรุปข้อความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ผู้วิจัยศึกษาจากวิจัยของ มงคล ไชยวงศ์ (2547) ซึ่งเป็นการศึกษาวิเคราะห์การจ้องศิลปะประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมแนวประเพณีไทย ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาการจ้องศิลปะประกอบศิลป์เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนากิจกรรมการสอน พรทิพย์ ปัญญาวิเศษ พงศ์ (2553) สรिता เจือศรีกุล (2553) และจรรยา ศรีสำราญ(2553) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรม ด้านศิลปวัฒนธรรมซึ่งพบว่าการพัฒนากิจกรรมศิลปะและ การสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ซึ่ง งานวิจัยทั้งสองงานนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงคุณค่าและการอนุรักษ์ศิลปะและวัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมนั้น จำเป็นจะต้องเน้นความยั่งยืน ความเข้าใจในรากเหง้า และการเห็นคุณค่าของศิลปะและวัฒนธรรม วัชรินทร์ ฐิตอดิษฐ์(2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาภูมิปัญญาไทยด้านศิลปะ ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้องค์ความรู้เชิงบูรณาการ โดยมุ่งเน้นเรื่องการใช้ แหล่งการเรียนรู้ทางศิลปะ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาไทยที่มีความหลากหลาย โดยให้ความสำคัญของ ศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาของไทย ล้วนเป็นการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนศิลปะที่ ส่งเสริมให้รู้คุณค่าของวัฒนธรรมไทยทั้งสิ้น รวมถึง ผลการวิจัยของ Kader, Themina(2000) Whatley, Lindsay M(2013) Davenport, Melanie Gail. (2001) Alsharif, Ashwag(2014) และ Oweis, Fayeq Saleh (2001) เป็นการศึกษาวัฒนธรรมผ่านองค์ความรู้และเข้าใจในสถาปัตยกรรม

หรืองานศิลปกรรม เพื่อสร้างความเข้าใจในความต่างของแต่ละวัฒนธรรมนั้นๆ และเกิดความรักความ
สามัคคีในความต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการศึกษาวิจัยดังกล่าว ทำให้เล็งเห็นความสำคัญของการ
พัฒนากิจกรรมการสอนที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ให้ม้องค์ความรู้ที่ครอบคลุมในด้าน
วัฒนธรรมของ 4 ภูมิภาคในประเทศไทย ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญของวัฒนธรรมไทยใน 4 ภาค ที่มี
เอกลักษณ์เฉพาะตัว และได้แนวทางในการศึกษาในการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนการจัตองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี มีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย และ วิธีการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ

1.1.1 อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัตองค์ประกอบศิลป์ระดับอุดมศึกษาใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

1.1.2 ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้

1.1.3 นักศึกษาศิลปศึกษา และ ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

1.2 การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 อาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัตองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างดังต่อไปนี้แสดงข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัตองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี ได้แก่

-ภาคเหนือ ได้แก่

คณะจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ 1 ท่าน

-ภาคกลาง ได้แก่

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 1 ท่าน

คณะศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร	1 ท่าน
คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร	1 ท่าน
-ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่	
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1 ท่าน
-ภาคใต้ ได้แก่	
สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	
วิทยาเขตปัตตานี	1 ท่าน
รวมทั้งหมด 6 ท่าน	

โดยมีเกณฑ์ในการเลือกคุณสมบัติ ดังนี้

อาจารย์ผู้สอนที่สอนเกี่ยวกับรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ในหลักสูตรศิลปศึกษาและหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ ระดับอุดมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการสอน 5 ปีขึ้นไปโดยทำการเลือกแบบเจาะจงจากอาจารย์ที่สอนในสถาบันที่มีหลักสูตรศิลปศึกษา ที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ ภาคเหนือ 1 ท่าน ภาคกลาง 3 ท่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ท่าน และภาคใต้ 1 ท่าน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ(Formal Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structural Information) แบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะภูมิภาคของตน แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใน
ประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

2.2 แบบสอบถาม สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยแบ่ง
ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วย
คำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี
แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการกิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่
ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

2.3 แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้าน
วัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ(Formal Interview)
โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง(Structural Information) แบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3

ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะภูมิภาคของตน แบ่งเป็น 5 ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) เนื้อหาในรายวิชา
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) วิธีการสอน
- 5) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

2.4 แบบสอบถาม สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน

6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัด
องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่ให้
อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

2.5 แบบสัมภาษณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของ
ประเทศไทย ที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมี
โครงสร้าง(Structural Information) แบบปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ
เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด สถานศึกษา

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์
โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาการกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่
ให้นิสิตนักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

2.6 แบบสอบถาม สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ ระดับปริญญาตรีใน 4 ภูมิภาคของ
ประเทศไทย ที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
พัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา
ระดับปริญญาตรี โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วย
คำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานศึกษา

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาการกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใน
ประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

2.7 แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค
ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์วิจารณ์
งานศิลปะ ของ ยีน เอ มิทเลอร์(Gene A. Mittler, 1994) โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ผลงาน 2 ใน 4
ขั้นตอนของยีน เอ มิทเลอร์ ได้แก่ 1) ชั้นพรรณนา (Description) และ 2) ชั้นวิเคราะห์รูปแบบ
(Analysis) ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์โครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์เท่านั้น

ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้างต้น ยีน เอ มิทเลอร์ (Gene A. Mettler, 1994) ได้ออกแบบ
ตารางสำหรับวิเคราะห์ทัศนธาตุ และ องค์ประกอบศิลป์ไว้ สำหรับใช้ตรวจสอบทัศนธาตุและ
องค์ประกอบศิลป์ในงานศิลปะ แล้วจึงนำมาสรุปเป็นความเรียง

โดยในการวิจัยนี้จะใช้เพียงขั้นที่ 1 ชั้นพรรณนา(Description) และขั้นที่ 2 ชั้นวิเคราะห์รูปแบบ
(Analysis)ในการวิเคราะห์งานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละภูมิภาค

3. การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

- 3.1 กำหนดวัตถุประสงค์และจุดหมายในการวิจัย
- 3.2 กำหนดรูปแบบของเครื่องมือแต่ละชนิดให้เหมาะกับวัตถุประสงค์และจุดหมาย
- 3.3 ศึกษาข้อมูล และสร้างเครื่องมือจากข้อมูลที่ศึกษาไว้
- 3.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นตรวจแก้ไขโดยอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ
ตรวจสอบแก้ไขด้านเนื้อหาและภาษาให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยใช้เกณฑ์พัฒนาคุณสมบัติ
ผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- 1) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านระเบียบวิธีวิจัยและมีผลงานทางวิชาการ จำนวน 1 ท่าน

2) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์การสอนเกี่ยวกับรายวิชาการจัด
องค์ประกอบศิลป์ ในหลักสูตรศิลปศึกษา และมีผลงานวิชาการ จำนวน 1 ท่าน

3) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัฒนธรรมและมีผลงานวิชาการ จำนวน 1 ท่าน

3.5 นำแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบวิเคราะห์ผลงาน ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ
แล้วมาแก้ไข และพัฒนาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำเครื่องมือที่พัฒนาแล้วไปทำการ
ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยเพื่อหาความน่าเชื่อถือ

3.6 นำแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบวิเคราะห์ผลงานที่นำไปทดลองใช้ มาปรับปรุง
ปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัย แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง

3.7 นำเครื่องมือวิจัยที่พัฒนาและปรับปรุงแล้วนำไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ทำการเก็บข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 นำเครื่องมือที่ได้พัฒนาแล้วและปรับปรุงเรียบร้อยแล้วไปเก็บข้อมูลกับกลุ่ม
ตัวอย่าง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1) แบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัด
องค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

2) แบบสอบถาม สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัด
องค์ประกอบศิลป์ 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

3) แบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้าน
วัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

4) แบบสอบถาม สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์
ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

5) แบบสัมภาษณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ ระดับปริญญาตรีศึกษา ใน 4
ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้
ที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

6) แบบสอบถาม สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ ระดับปริญญาตรีใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ ที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

7) แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละ ภูมิภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

4.3 รวบรวมผลการสัมภาษณ์ สอบถาม และวิเคราะห์ผลงานศิลปะ แล้วนำมา วิเคราะห์ข้อมูล และนำไปพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมสำหรับ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติบรรยาย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์

1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบไปด้วยชื่อ อายุ ประสบการณ์ การทำงาน วุฒิการศึกษา สถานศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ และนำมาแจกแจงความถี่ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

2) ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ทำการจำแนกประเภทของ ความสัมพันธ์ในกลุ่มคำ (สุภางค์ จันทวานิช, 2556)เป็นการจำแนกตามประเภทของกลุ่มคำที่แสดง ความคิดเห็นที่มีความเหมือนกัน(similarities) แล้วนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับ องค์ประกอบศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะภูมิภาคของตนและข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

3) ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการ สัมภาษณ์ ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม

1) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพ วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ(percentage) ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ร้อยละ

2) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยนำมาแจกแจงความถี่ของ คำตอบในแต่ละข้อ ให้คำตอบตามอัตราการประมาณค่าตามระดับความพึงพอใจ 5,4,3,2 และ 1 โดย กำหนดความหมายค่าตัวเลขดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	5
เห็นด้วยมาก	ค่าคะแนนเท่ากับ	4

เห็นด้วยปานกลาง	ค่าคะแนนเท่ากับ	3
เห็นด้วยน้อย	ค่าคะแนนเท่ากับ	2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ค่าคะแนนเท่ากับ	1

วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแล้วนำไปเปรียบเทียบเกณฑ์เพื่อแปลความหมายคะแนน ดังนี้

4.50-5.00	หมายถึงมีระดับความเห็นด้วยมากที่สุด
3.50-3.49	หมายถึงมีระดับความเห็น ด้วยมาก
2.50-3.49	หมายถึงมีระดับความเห็นด้วยปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึงมีระดับมีระดับความเห็นด้วยน้อย
1.00-1.49	หมายถึงมีระดับมีระดับความเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตรวจให้คะแนนในแต่ละข้อ แล้วนำมาหาค่ามัธยฐานเลขคณิต(\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis)

5.3 การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ

1) ข้อมูลทั่วไปของผลงานซึ่งประกอบไปด้วยข้อมูลทั่วไปของงานศิลปะ ได้แก่ ชื่อศิลปิน ชื่อผลงาน ขนาด และ เทคนิค แล้วนำเสนอในรูปแบบความเรียง (Content Analysis)

2) เกณฑ์การวิเคราะห์ผลงาน โดยการจำแนกหมวดหมู่มิติทางวัฒนธรรมของผลงาน จัดหมวดหมู่ของทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่สำคัญในผลงาน แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง(Content Analysis)

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะนำเสนอในรูปแบบความเรียง และนำมาพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการทำการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง โดยแบ่งข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

1.1 แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

1.2 แบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

1.3 แบบสัมภาษณ์สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

2. การวิเคราะห์แบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามสำหรับสำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

2.2 แบบสอบถามสำหรับสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย

2.3 แบบสอบถามสำหรับสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย

3. การวิเคราะห์แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะ

3.1 แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

1. การวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วย คำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4
ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ
อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน
ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับอาจารย์ผู้สอน

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	5
หญิง	1
2. อายุ	
30-40 ปี	1
41-50 ปี	3
51-60 ปี	1
60 ปีขึ้นไป	1
3. ศาสนา	
พุทธ	5
คริสต์	1
4. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	1
ภาคกลาง	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1
ภาคใต้	1
5. การศึกษาสูงสุด	
ระดับปริญญาตรี	-
ระดับปริญญาโท	5
ระดับปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น	1
6. อาชีพ	
อาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษา	6
7. ประสบการณ์การทำงาน	
6-10 ปี	-
16-20 ปี	4
20 ปี ขึ้นไป	2
8. รายวิชาที่รับผิดชอบ	
รายวิชาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์	6

สรุปแบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องการจัดองค์ประกอบศิลป์
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา
สูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

จากตาราง 3 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของอาจารย์ผู้สอนใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

จากกลุ่มประชากร 6 ท่าน เป็นเพศชาย 5 ท่าน และเพศหญิง 1 ท่าน ช่วงอายุของอาจารย์
ผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด 3 ท่าน รองลงมา ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 1 ท่าน
และช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 1 ท่าน จำนวน ท่าน และ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน

อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 5 ท่าน และนับถือศาสนาคริสต์ 1 ท่าน
โดยอาจารย์ผู้สอนทั้ง 6 ท่าน เป็นครูผู้สอนในระดับอุดมศึกษาจากภาคเหนือ 1 ท่าน ภาคกลาง 3
ท่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ท่าน และภาคใต้ 1 ท่าน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดใน
ระดับปริญญาเอก หรือสูงกว่านั้น จำนวน 4 ท่าน รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 3 ท่าน ครูผู้สอน
ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 5 ท่าน รองลงมา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน
ตามลำดับ ครูผู้สอนทั้งหมดเป็นครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบศิลป์ทั้งสิ้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติที่เกี่ยวกับ
วัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะภูมิภาค
ของตนเอง จากการสัมภาษณ์ทั้งหมด 6 ท่าน โดยแบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

ตารางที่ 4 ด้านที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์
โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

รายละเอียด		จำนวน
1.1 วัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ในแต่ละภูมิภาคมี		
ศิลปวัฒนธรรมที่โดดเด่นและบ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัว ดังนี้		
ภาคเหนือ	ประเพณี	1
	การแสดง	1
	ภาษาที่ใช้สื่อสาร	1
	เครื่องแต่งกาย	1
ภาคกลาง	การเกษตรกรรม	1
	จิตรกรรม	2
	วัด	1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเพณี 12 เดือน	1
	จิตรกรรมฝาผนัง	1
ภาคใต้	เรือก้อแระ	1

รายละเอียด	จำนวน
1.2 ประเทศไทยมีศิลปะและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบันได้มีการนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเรียนศิลปะ คือ	
มี สอดแทรกในวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของผู้เรียน	4
มี ให้ศึกษาเกี่ยวกับพื้นถิ่นของตัวเอง	1
ไม่มี แล้วแต่ผู้เรียนจะสนใจ	1
1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนองค์ประกอบศิลป์ คือ	
ได้นำมาใช้ การนำงานศิลปะป็นดังทั่วโลกมาใช้ในการสอน	6
1.4 การเรียนองค์ประกอบศิลป์โดยใช้วัฒนธรรมไทยร่วมสมัยจะทำให้เกิดผลดีต่อวัฒนธรรมของเรา คือ	
เกิดผลดีแน่นอน	6
ตามกระแสของยุคสมัย	6
งานร่วมสมัยทำให้เกิดการพัฒนาแนวงานใหม่ๆ	6
1.5 ในการเพิ่มมิติทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยลงในกิจกรรมการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ในมิติทางวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี โดยประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนารายวิชาดังกล่าว คือ	
เพิ่มได้จะเป็นผลดี	6
ปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์	6
เข้าใจและรู้คุณค่าของวัฒนธรรมไทย	6
เรียนรู้ความแตกต่างของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	1

ตารางที่ 5 ด้านที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

รายละเอียด	จำนวน
2.1 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม คือ	
ไม่มี ผู้เรียนสามารถเลือกหัวข้อที่สนใจเอง	6
ไม่มี วัฒนธรรมสอดแทรกอยู่ในชีวิตความเป็นอยู่ แล้วแต่ว่าใครจะเลือกมาใช้	3

2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
ในมิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างไร
เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม 4
ภาคของประเทศไทยอย่างครบถ้วนทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ คือ

กำหนดให้ผู้เรียนจากผลงานจริง	6
กำหนดให้เรียนจากผู้เชี่ยวชาญจริง	6

ตารางที่ 6 ด้านที่ 3 เนื้อหาวิชา

รายละเอียด	จำนวน	
3.1 เนื้อหาที่ใช้ในการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ท่านสอนอยู่ในปัจจุบัน คือ		
องค์ประกอบศิลป์พื้นฐานทั่วไป	6	
3.2 เนื้อหารายวิชาของการเรียนการสอนองค์ประกอบศิลป์ มิติทาง วัฒนธรรมที่สามารถบ่งบอกถึงจุดเด่นของภูมิภาคนั้นๆ และควรนำไปใช้ใน การจัดการเรียนการสอน คือ		
ภาคเหนือ	วัด	1
	ประเพณี	1
ภาคกลาง	จิตรกรรม	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จิตรกรรมฝาผนัง	1
ภาคใต้	เรือกอแระ	1
	ลวดลายอิสลาม	1
3.3 จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ที่พบในผลงานศิลปะ หรือ ผลผลิตทางด้าน วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ คือ		
ภาคเหนือ	ความอ่อนช้อย	1
	ความมีระเบียบ	1
ภาคกลาง	ความร่วมมือ	2
	ความเรียบง่าย	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สีจากธรรมชาติ	1
	จังหวะของที่ว่างที่ไม่มีแบบแผน	1
ภาคใต้	สีสันจัดจ้าน	1

รายละเอียด	จำนวน
3.4 วัฒนธรรม 4 ภาค ย่อมมีกระบวนการทำงานที่หลากหลาย กระบวนการทำงานของศิลปินในแต่ละภูมิภาคมีความเหมือนและแตกต่างกันกับภูมิภาคอื่นๆ และกระบวนการที่แตกต่างกันนี้มีผลต่อการจัดองค์ประกอบศิลป์ทั่วไป คือ	
มีผลต่อการแสดงออกทางผลงานศิลปะแน่นอน	6
ภูมิภาค	5
ภูมิภาค	6
ภาษา	1
การดำเนินชีวิต	6
3.5 สัดส่วนเนื้อหาในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน คือ	
เพียงพอ	6
องค์ประกอบศิลป์พื้นฐานมีเนื้อหาค่อนข้างเยอะ	6
3.6 การบรรจุเนื้อหาขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคนั้น จะทำให้เนื้อหาในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์มากไปหรือไม่	
ไม่ หากจัดสัดส่วนให้เหมาะสม	4
ไม่ ขึ้นอยู่กับผู้สอนว่าจะจัดการการสอนอย่างไร	1
3.7 เนื้อหาของวัฒนธรรมทั้ง 4 ภูมิภาค ควรบรรจุไปหรือไม่	
ควร แต่ต้องมีการจัดการที่ดี	2
ควร จัดสรรเฉพาะจุดเด่นของแต่ละพื้นที่	3
ควร เพื่อให้ปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องวัฒนธรรมไทย	1
เยอะ เนื้อองค์ประกอบศิลป์เยอะอยู่แล้ว	1
3.8 มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละ 4 ภาคมีความเฉพาะและหลากหลาย สัดส่วนที่ควรนำไปใส่ไว้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้นควรนำไปใช้ใน สัดส่วนที่เหมาะสม เพื่อให้การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เรียนอยู่ใน ปัจจุบันมีเนื้อหาที่ครบถ้วนดังเดิม คือ	
สอดแทรกอย่างแนบเนียน	2
คัดเฉพาะจุดเด่นจริงๆ แล้วแทรกไปในรายวิชา	4

ตารางที่ 7 ด้านที่ 4 กิจกรรมการเรียนการสอน

รายละเอียด	จำนวน
<p>4.1 วิธีการสอนการวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ควรมีวิธีการอย่างไร ที่สามารถทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ออกมาได้ดีที่สุด นั่นคือ</p> <p>การฝึกปฏิบัติ 4</p> <p>การฝึกวิเคราะห์ วิจัย 2</p> <p>การให้ผู้เรียนเลือกในสิ่งที่ตนเองสนใจเอง 1</p>	
<p>4.2 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรงทำให้ได้รับองค์ความรู้ในมิติทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภูมิภาคได้อย่างรู้สึก ท่านคิดว่าผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง และควรมายู่ในส่วไหนของการจัดการเรียนการสอน</p> <p>สอนปฏิบัติ 6</p> <p>บรรยายประสบการณ์ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ 6</p>	
<p>4.3 วัฒนธรรมปรากฏได้ในหลากหลายลักษณะ ทั้งทางด้านวัตถุ โบราณสถาน งานศิลปะ งานฝีมือ เป็นต้น การไปทัศนศึกษาดูงานในสถานที่จริงเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการ จัดองค์ประกอบศิลป์ คือ</p> <p>ได้สัมผัสของจริง 6</p> <p>มีประสบการณ์ตรง 6</p> <p>เข้าใจและนำมาประยุกต์ใช้ได้ 3</p>	
<p>4.4 ท่านคิดว่าควรมีเทคนิคการสอนอย่างไร ที่สามารถทำให้ผู้เรียนดึงจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคออกมาและนำไปพัฒนาเป็นผลงานศิลปะของตนเองได้</p> <p>การพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เรียน 1</p> <p>ให้เลือกหัวข้อด้วยตนเองตามความสนใจ 5</p>	

ตารางที่ 8 ด้านที่ 5 สื่อการเรียนการสอน

รายละเอียด	จำนวน
5.1 การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งในด้านองค์ประกอบศิลป์และมิติวัฒนธรรม ทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาและหากท่านจัดการเรียนสอน ท่านคิดว่าแหล่งข้อมูลใดบ้างที่จะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่สุด	
สื่อของจริง	6
สื่อดิจิทัล	5
สื่ออินเทอร์เน็ต ออนไลน์	6
5.2 ท่านมีสื่อการสอนที่มีความพิเศษหรือที่มีเฉพาะในภูมิภาคของท่านหรือไม่ มีอะไรบ้าง	
ไม่มี	6
5.3 องค์ความรู้เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมาย การคัดสรร หรือ รวบรวมองค์ความรู้ที่มากมายเหล่านี้ได้อย่างไร และนำมาเป็นสื่อประกอบการสอนในรูปแบบใด ที่สามารถทำให้ได้องค์ความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์	
นำเฉพาะจุดเด่นมาใช้ในการสอน	6
ภาพประกอบการบรรยาย	3
หนังสืออ่านเพิ่มเติม	1
5.4 การวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคสามารถเรียนได้จากสื่อการสอนใด	
ภาพงานศิลปะ	6
จากของจริง	1
5.5 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อดิจิทัลมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ท่านคิดว่าควรนำมาใช้อย่างไรให้เกิดสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่มากและไม่น้อยเกินไป	
ขึ้นอยู่กับจัดการของผู้สอน	6
ใช้ประกอบการบรรยาย	4

ตารางที่ 9 ด้านที่ 6 การวัดและประเมินผล

รายละเอียด	จำนวน
6.1 การวัดผลด้วยตัววิธีการข้างล่างนี้ จะสามารถทำให้ทราบว่าผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้	
การตรวจรายบุคคล และให้คำแนะนำ	1
การประเมินแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม	2
การนำเสนอผลงานตนเอง	6
สามารถวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในผลงานตนเองได้	6
มีทักษะการสร้างสรรค์ที่ดี	3
6.2 ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ และการนำไปพัฒนาเป็นกิจกรรมการสอนศิลปศึกษา ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร	
ทักษะการสร้างสรรค์ผลงาน	6
ผลงานจะแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจในด้านองค์ประกอบศิลป์ได้อย่างชัดเจน	6

ตอนที่ 3 ข้อเสนอเพิ่มเติม

ตารางที่ 10 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

รายละเอียด	จำนวน
หากได้มีการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกๆวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค โดยผ่านการเรียนบรรยาย หรือ นำผู้เชี่ยวชาญมา	1
ศิลปวัฒนธรรมเป็นสิ่งละเอียดอ่อน มีที่มาที่ไป ในส่วนของภาคกลางค่อนข้างกว้าง และหลากหลาย สามารถเรียนรู้องค์ประกอบศิลป์ที่แฝงอยู่ในงานศิลปกรรมต่างๆได้ ไม่ได้เฉพาะภาคกลางแต่ทุกๆภาค	1

สรุป แบบสัมภาษณ์สำหรับอาจารย์ผู้สอนในวิชาที่เกี่ยวข้องการจัดองค์ประกอบศิลป์

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมในภาคเหนือ มีประเพณี และวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์ ทั้งการแสดง ดนตรี ภาษาที่ใช้สื่อสาร เครื่องแต่งกาย เป็นต้น ภาคเหนือมีภูเขาที่สลับซับซ้อน และมีอากาศที่หนาวเย็นกว่าภาคอื่นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ย่อมมีผลต่อการดำเนินชีวิต และสร้างความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของแต่ละภาคไม่มากนักน้อย และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนตามยุคตามสมัยนั้นไม่น่าจะส่งผลเสียต่อวัฒนธรรมของไทยเรา เพราะ วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา การที่วัฒนธรรมของเรากับวัฒนธรรมสมัยใหม่มาผสมกันนั้นทำให้เกิดเป็นสิ่งใหม่ และไม่ล้าทันสมัยด้วย

ในภาคกลางวัฒนธรรมมีหลากหลาย ประชากรภาคกลางมีมาก และภาคกลางเป็นเสมือนอยู่หัวอู่น้ำของประเทศ การเกษตรกรรมมีการทำการเกษตรอยู่มากมาย เครื่องมือเครื่องใช้ในการเกษตรจึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ประเภทเครื่องจักรสาร เป็นต้น ในขณะที่วัฒนธรรมภาคกลางก็มีระเบียบแบบแผน มีฝีมือสูง มีความร่วมสมัย อยู่ในวัฒนธรรมที่หลากหลายของภาคกลาง วัดวาอาราม จิตรกรรมฝาผนัง ในวัดต่างๆของภาคกลางเป็นแหล่งศึกษาจิตรกรรมได้เป็นอย่างดี ในขณะที่วัฒนธรรมร่วมสมัยนั้น อาจารย์ผู้สอนให้ความเห็นว่า เป็นสิ่งที่อยู่กับเราตลอดเวลา ในบางครั้งเราแทบจะแยกไม่ออกเสียด้วยซ้ำ เพราะ วัฒนธรรมสมัยใหม่บางที่เข้ามานั้น มีบทบาทกับชีวิตประจำวันเราในยุคปัจจุบัน

วัฒนธรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจุดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์อยู่มากมาย ทั้งประเพณี 12 เดือนของชาวอีสาน การละเล่น แต่ที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคงหนีไม่พ้นจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์ของวัดต่างๆ ซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์อย่างยิ่ง เพราะจิตรกรรมฝาผนังของภาคอีสานจะไม่ได้มีคสามปราณีตเท่ากับจิตรกรรมในภาคอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากการวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ

สร้างสรรค์ รวมถึงผู้ชนในภูมิภาคนี้มีการประกอบอาชีพเป็นเกษตรกร ชาวบ้านเสียส่วนใหญ่ที่เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมต่าง ๆ ซึ่งสร้างขึ้นด้วยความศรัทธาตนเอง ในเรื่องของวัฒนธรรมร่วมสมัยนั้น อาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้ความคิดเห็นว่า เราควรใช้ประโยชน์จากวัฒนธรรมร่วมสมัยที่เข้ามาให้เกิดประโยชน์ การอยู่ร่วมกันของสองวัฒนธรรมนั้น ย่อมเป็นผลดีให้เกิดเป็นแนวทางใหม่ๆ และทันสมัยมากขึ้น

วัฒนธรรมภาคใต้จะมีความเฉพาะด้าน และมีเอกลักษณ์เป็นอย่างยิ่ง โดยวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงตัวตนของคนในแถบ 3 จังหวัดภาคใต้นั้น ได้แก่ เรือกอแระ เพราะ เรือกอแระมีลวดลายและสีสันที่สดใส และบ่งบอกถึงวัฒนธรรมภาคใต้ได้เป็นอย่างดี เพราะ ลวดลายของเรือกอแระนั้นได้ถูกมาใช้ให้เป็นลวดลายเครื่องนุ่งห่ม และ สิ่งของต่างๆมากมาย ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมภาคใต้นั้น อาจารย์วุฒิ วัฒนสิน ได้อธิบายไว้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ประมาณ 95% นับถือศาสนาอิสลาม จึงมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะอิสลามโดยเฉพาะ และ ในส่วนของรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น จะเป็นการให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อที่เกี่ยวข้องวัฒนธรรมที่ตนเองสนใจมาเป็นหัวข้อในการสร้างสรรค์ผลงาน และ การนำวัฒนธรรมร่วมสมัยมามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนนั้น จะทำให้วัฒนธรรมของเรานั้นไม่ตายด้าน

การนำมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า นับเป็นข้อดี เพราะ นักศึกษาจะได้รักและหวงแหน เห็นคุณค่าของบ้านเกิด เมื่อได้ทำงานศิลปะ ได้พิจารณาบ้านเกิดของตนเอง และวัฒนธรรมของภาคอื่น จะทำให้เกิดความพยายาม ความซาบซึ้ง มีความเข้าใจ และเห็นคุณค่าที่ลึกซึ้งมากกว่าเดิม โดยอาจารย์ผู้สอนจากคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจไว้ว่า วัฒนธรรมกับกับงานศิลปะนั้น เป็นสิ่งที่ยากจะแยกออกจากกัน หรือ แยกจะแยกออกจากกันเสียไม่ได้เลย การเรียนองค์ประกอบศิลป์นั้นจำเป็นต้องเรียนรู้พื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ให้ครบถ้วน ในส่วนของวัฒนธรรมนั้น ย่อมสอดแทรกอยู่ในจิตใต้สำนึกของผู้เรียนอยู่แล้ว ซึ่งนักศึกษาจะสามารถนำออกมาใช้หรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับดุลพินิจของพี่ทำงานเอง แต่การจะสอดแทรกวัฒนธรรมลงในการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น จะต้องทำการแยกแยะให้ได้เป็นอย่างดี และ เชื่อว่าหากทำสำเร็จก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ไม่น้อย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์

ในการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปศึกษา และ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ นั้นมีข้อที่เหมือนกันคือทั้งสองหลักสูตรจะมุ่งเน้นไปที่การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน โดยไม่ได้มีการระบุเกี่ยวกับมิติทางวัฒนธรรมไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมนั้น จะเป็นสิ่งที่นิสิตนักศึกษา

สามารถเลือกที่จะทำได้ในหัวข้อของงานศิลปะ อาจารย์ผู้สอนสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้ให้ความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมนั้นได้สอดแทรกอยู่ในอุปนิสัยใจคอ หรือจิตสำนึกของผู้เรียนอยู่แล้ว ซึ่งผลงานที่ออกมาจะสะท้อนให้เห็นมิติทางวัฒนธรรมในเรื่องเนื้อหา และเรื่องราว โดยใช้หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์แบบพื้นฐานทั่วไป เช่นเดียวกับอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ได้อธิบายไว้ว่าการเรียนของนักศึกษาที่นี่ จะเป็นการให้ผู้เรียนเลือกหัวข้อเอง และ ทำการศึกษาเจาะลึกเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ของภาคใต้ล้วนศึกษาวัฒนธรรมของภาคตนเอง อาจจะเป็นผลมาจากการสืบค้น และการซึบซับสิ่งที่เป็นชีวิตประจำวันของผู้เรียนเอง และในการเรียนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่คณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีนั้น จะมีการแบ่งจุดประสงค์หลักๆเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. ความเป็นสากล คือ ความรู้พื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ทั่วไป
2. ความเป็นเอกลักษณ์ คือ การแสดงออกทางวัฒนธรรมของภาคใต้
3. ความเป็นตัวของตัวเอง คือ ความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของผู้เรียน

การทำงานที่บ่งบอกความเป็นตัวเองของผู้เรียน

และการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจในโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ของมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคนั้น ครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การกำหนดให้เรียนรู้จากการซาบซึ้งจากผลงานจริง จากผู้เชี่ยวชาญจริง และการให้ผู้เรียนปฏิบัติงานที่มีเอกลักษณ์ของตัวเองให้ได้ จะสามารถให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม 4 ภาคของประเทศไทยอย่างครบถ้วนทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

3. เนื้อหาวิชา

จากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในหลักสูตรศิลปศึกษา และ หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ พบว่า เนื้อหาในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นการเรียนพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ โดยในคณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จะมีการแบ่งรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็น 3 ตัว แบ่งเรียนเป็น ปี 1 ปี2 ปี3 เนื้อหาที่เรียนนั้น นักศึกษาจะได้เรียนทฤษฎีและหลักการองค์ประกอบศิลป์โดยไม่กำหนดให้มีเรื่องราวในผลงานเลย ผู้เรียนจะสร้างสรรค์ผลงานจากทฤษฎี หรือ หลักองค์ประกอบศิลป์แท้ ๆ ให้ผู้เรียนได้เข้าใจ ความหมาย และ หลักการทำงานที่แท้จริงหลักองค์ประกอบศิลป์ในทุกๆแบบ ในขณะที่รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในหลักสูตรศิลปศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน รวมถึงสร้างสรรค์ผลงาน โดยอาศัยหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน

ภาคเหนือพบว่าเนื้อหาที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมที่อาจารย์ผู้สอนคิดว่าเหมาะสมกับการนำมา

ศึกษานั้น คือ วัด ประเพณี และ งานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ ซึ่งจะมีความอ่อนช้อยของลวดลายเส้น สีจะมีความละเอียดปราณีต รวมถึงการวางองค์ประกอบศิลป์ของงานศิลปะในภาคเหนือนั้น จะมีความเป็นระเบียบ นุ่มนวล จังหวะจะอยู่ในลักษณะที่เชิงช้า ไม่ฉาบฉวยว่องไว ในขณะที่ภาคกลางนั้น อาจารย์ผู้สอนเห็นว่างานศิลปะของภาคกลางนั้นค่อนข้างหลากหลาย แต่ล้วนอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบแบบแผนที่ปฏิบัติกันมา องค์ประกอบศิลป์มีความร่วมสมัย ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจารย์ผู้สอนได้ให้ความเห็นว่า งานของภาคอีสานจะเป็นฝีมือของชาวบ้านที่มีศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ผลงานศิลปะจึงเป็นการแสดงเกี่ยวกับศาสนา พุทธประวัติ และชาดก ซึ่งสีสัน และลวดลายจะไม่ละเอียดอ่อนช้อย จะมีความหยาบกร้าน องค์ประกอบศิลป์ไม่แน่นอน ที่ตรงไหนวางก็วาดแทรกลงไป ไม่เป็นระเบียบ สีที่ใช้ก็เป็นสีจากธรรมชาติด้วย และ ภาคใต้ อาจารย์ผู้สอนได้เลือกให้เรือกอแระ เป็นแหล่งการเรียนรู้องค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของภาคใต้ เพราะ สามารถบ่งบอกความเป็นวัฒนธรรมได้ดี การใช้เส้น สี ลวดลาย ซึ่งจะไม่มีความละเอียดอ่อนแบบภาคอื่นๆ ซึ่งสืบเนื่องมาจากวิถีชีวิตที่ต้องว่องไว กระฉับกระเฉงของคนภาคใต้ จากเรือกอแระนั้นจะสามารถวิเคราะห์จุดเด่นของทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ออกมาได้ คือ สีเส้นที่สดใสของลวดลาย เป็นผลสืบเนื่องมาจากอิทธิพลจากศาสนาอิสลาม เพราะ ศาสนาอิสลามไม่สามารถแสดงออกในทางรูปแบบได้ จึงแสดงออกมาในเรื่องของสีมากกว่าในรูปแบบอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์ พบว่าอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่ตรงกันว่าการเรียนการสอนในปัจจุบันมีเนื้อหาการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ค่อนข้างครบถ้วนแล้ว อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปศึกษาให้ความเห็นว่าสามารถเพิ่มเนื้อหาทางวัฒนธรรมลงในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ แต่ต้องทำการจัดแผนการสอนและกิจกรรมให้พอดี คัดกรองเนื้อหาที่จำเป็นหรือเลือกเฉพาะจุดเด่นที่สุดในแต่ละภาคมาใช้เพื่อไม่ให้เนื้อหาในรายวิชาเยอะมากเกินไป ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ให้ความคิดเห็นว่าการจะนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้นั้นเป็นเรื่องที่ยาก แต่ก็มิใช่จะทำได้ เพราะ เนื้อหาในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์สำหรับหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์นั้นค่อนข้างมีเนื้อหาที่เยอะอยู่แล้ว ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนว่าจะใช้สัดส่วนเพียงใด

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันพบว่าอาจารย์ส่วนใหญ่จะให้ผู้เรียนเรียนจากโปรเจคเตอร์ การให้ความรู้จะใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย วิธีการสอนการวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ควรมีการฝึกปฏิบัติ แล้วฝึกให้วิจารณ์ วิเคราะห์ผลงานของตนเองและของเพื่อน แล้วนำคำวิจารณ์ของผู้สอนและเพื่อนไปพัฒนางานตัวเอง และ เป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานของผลงานตัวเอง และของเพื่อนด้วย ซึ่งเป็น

วิธีที่สามารถทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลปะออกมาได้ดีที่สุด นอกจากนั้นการให้ผู้เชี่ยวชาญมาจับบทบาทในการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่เฉพาะด้าน เช่น ในส่วนของทฤษฎี และการลงมือปฏิบัติ หากได้ผู้เชี่ยวชาญตรงมาให้ความรู้ มาสาธิตในการทำงานแล้วจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสที่ลึกซึ้งมาก และการไปทัศนศึกษาการได้เห็นของจริงนั้นสำคัญเป็นอย่างมาก แต่สำหรับที่ภาคใต้ นั้นแทบไม่จำเป็นต้องมีการทัศนศึกษาเลย เพราะ วิถีชีวิตของผู้เรียนได้สัมผัสกับความเป็นวัฒนธรรมพื้นถิ่นอยู่แล้ว เทคนิคการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนดึงจุดเด่นขององค์ประกอบศิลปะในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคออกมาและนำไปพัฒนาเป็นผลงานศิลปะของตนเองได้ คือ การให้ผู้เรียนได้เลือกสิ่งที่ยากทำเอง ซึ่งจะทำให้แต่ละคนสามารถดึงศักยภาพและจุดเด่นตัวตนออกมาได้อย่างดี และด้วยศาสนา และ วัฒนธรรมของภาคใต้ที่มีความชัดเจนอยู่แล้ว ซึ่งไม่ยากเลยที่ผลงานที่ออกมาจะสามารถบ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของภาคใต้ได้อย่างชัดเจน

5. สื่อการเรียนการสอน

สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ดีที่สุดคือ การได้ดูของจริง ได้สัมผัสของจริง เป็นการเรียนที่ครอบคลุมที่สุด ถึงแม้สื่อดิจิทัล จากอินเทอร์เน็ตจะสำคัญที่ช่วยขยายและเปิดโลกให้กว้างขึ้นได้เรียนรู้วัฒนธรรมจากอีกมุมโลก การนำมาใช้ก็เพื่อให้เรียนรู้ในส่วนของพื้นฐานสากลเท่านั้น องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมาย การเลือกมาใช้นั้น การวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลปะในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคสามารถเรียนได้จากสื่อการสอนใดนั้น อาจารย์วุฒิ วัฒนสินได้อธิบายว่า การได้พิจารณาผลงานของตัวเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ใกล้ตัวที่สุด นอกจากจะได้วิเคราะห์การใช้องค์ประกอบศิลปะของตัวเองยังต้องวิเคราะห์ของเพื่อน เมื่อได้ลงมือวิเคราะห์เอง ก็จะทำให้ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และซึมซับได้ดี และอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่าในการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลปะในปัจจุบัน ไม่ได้มีสื่อการสอนใดเป็นพิเศษ เพราะนิสิตนักศึกษาจะได้เรียนแบบการบรรยายผ่านจอโปรเจคเตอร์

6. การวัดและประเมินผล

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์นั้น จะวัดและประเมินจากตัวผลงาน โดยจะมีอาจารย์มาร่วมให้คะแนน และให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน และอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรศิลปศึกษาส่วนใหญ่มีวิธีการประเมินผลงานนิสิตนักศึกษาโดยให้เรียนนำเสนอผลงานตัวเอง วิเคราะห์เนื้อเรื่อง และ องค์ประกอบศิลปะในผลงานตัวเอง ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้ผู้สอนวัดได้ว่าผู้เรียนเข้าใจการจัดองค์ประกอบศิลปะมากน้อยเพียงใด จากการนำเสนอและจากผลงานที่ออกมา เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ จุดเด่นขององค์ประกอบศิลปะในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้ การวัดและประเมินด้านทักษะการสร้างสรรค์และ

ผลสำเร็จของผลงาน เป็นด้านที่สำคัญที่สุดในการประเมินผล เพราะ ถ้าผลงานออกมาดีแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจหลักการการจัดองค์ประกอบศิลป์

1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่
เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ
ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติที่
เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคและองค์ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ
ภูมิภาคของตนเอง 6 ด้าน ดังนี้

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) เนื้อหาในรายวิชา
- 3) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 4) สื่อการเรียนการสอน
- 5) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาองค์ประกอบศิลป์
โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่
นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

ตารางที่ 11 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์
ทางด้านวัฒนธรรม

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	7
หญิง	1
2. อายุ	
30-40 ปี	3
41-50 ปี	1
51-60 ปี	2
60 ปีขึ้นไป	2
3. ศาสนา	
พุทธ	7
อิสลาม	1
4. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	2
ภาคกลาง	2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2
ภาคใต้	2
5. การศึกษาสูงสุด	
ระดับปริญญาตรี	5
ระดับปริญญาโท	1
ระดับปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น	2
6. อาชีพ	
อาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษา	2
อาจารย์พิเศษ ในระดับอุดมศึกษา	3
รับราชการ	1
ศิลปินอิสระ	2
7. ประสบการณ์การทำงาน	
6-10 ปี	3
16-20 ปี	1
20 ปี ขึ้นไป	4
8. ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน	
งานทัศนศิลป์	6
ศิลปะไทย และวัฒนธรรมไทย	2

สรุปแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา
สูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

จากตาราง 11 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของผู้เชี่ยวชาญใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย
สามารถสรุปได้ดังนี้

จากกลุ่มประชากร 8 ท่าน เป็นเพศชายมากกว่าหญิง คือ ชาย จำนวน 7 ท่าน และหญิง
จำนวน 1 ท่าน ช่วงอายุของผู้เชี่ยวชาญใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 3 ท่าน รองลงมาคือ
ในช่วงอายุ 51-60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน และช่วงอายุ 41-50 ปี 1 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่
นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 7 ท่าน และนับถือศาสนาอิสลาม 1 ท่าน โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง
8 ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญจากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวนภาคละ
2 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 5 ท่าน รองลงมาระดับ
ปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น จำนวน 2 ท่าน และระดับปริญญาโท จำนวน 1 ท่าน ตามลำดับ
ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นอาจารย์พิเศษในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน รองลงมามีอาชีพ
เป็นอาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษาและ ศิลปินอิสระ จำนวน 2 ท่าน และ รับราชการ จำนวน
1 ท่าน ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ท่าน รองลงมา
6-10 ปี จำนวน 3 ท่าน และ 16-20 ปี จำนวน 1 ท่าน ตามลำดับ ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่
ผู้เชี่ยวชาญทางด้านงานทัศนศิลป์จำนวน 6 ท่าน รองลงมา เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะไทย และ
วัฒนธรรมไทย จำนวน 2 ท่าน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี จากการสัมภาษณ์ 8 ท่าน ตารางที่ 12 ด้านที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

รายละเอียด	จำนวน	
1.1 วัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ในภูมิภาคมี		
ศิลปวัฒนธรรมใดบ้างที่โดดเด่นและบ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของภูมิภาคนั้นๆ		
ได้อย่างชัดเจนที่สุด คือ		
ภาคเหนือ	วัด สถาปัตยกรรม	2
	ประเพณี	2
	ลวดลาย	1
	เครื่องแต่งกาย	1
ภาคกลาง	วัฒนธรรมทั่วไป	1
	วัฒนธรรมร่วมสมัย	2
	วิถีชีวิต อาชีพ	2
	วัด	2
	จิตรกรรมประเพณี	2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จิตรกรรมฝาผนัง	2
	ประเพณี 12 เดือน	2
	วัด	1
ภาคใต้	เรือกอแระ	2
	มโนราห์	2
	ลิเกฮูลู	2
	สถาปัตยกรรม	2
	การแต่งกาย	1

รายละเอียด	จำนวน
1.2 วัฒนธรรมมีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ด้านประเพณี การละเล่น เครื่องแต่งกาย ภาษา ดนตรี และการแสดง วัฒนธรรมในแต่ละประเภทยังมีความแตกต่างกันและส่งผลกระทบต่อรูปแบบขององค์ประกอบศิลป์ในผลงานของแต่ละภูมิภาค คือ	
แตกต่างกันที่การแสดงออก ซึ่งส่งผลกระทบต่องานศิลปะ	8
วิถีชีวิตความเป็นอยู่	8
สภาพภูมิประเทศ	8
สภาพภูมิอากาศ	8
การอพยพถิ่นฐาน	1
อาชีพ	7
1.3 ในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบัน ควรมีการนำมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภาคมาใช้ในการเรียนศิลปะ คือ	
เห็นด้วย	8
ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและภาคอื่นๆ	7
เป็นการช่วยปลูกฝังในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย	5
ได้เรียนรู้ความแตกต่างซึ่งกันและกัน	2
ได้เปรียบเทียบวัฒนธรรมของแต่ละภาค	1
ได้เข้าใจวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่	5
ได้พัฒนางานให้เกิดเป็นผลงานใหม่ๆ	3
1.4 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย การเรียนองค์ประกอบศิลป์โดยใช้วัฒนธรรมไทยร่วมสมัยจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหรือไม่ อย่างไร	
ไม่	8
วัฒนธรรมที่เข้ามาใหม่จะช่วยพัฒนาผลงานของเราได้	7
หากเข้าในรากเหง้าของตนเอง วัฒนธรรมใหม่ที่เข้ามาก็ไม่ส่งผลเสีย	6
ไม่ทำให้ศิลปะย่ำอยู่กับที่	5
ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้อย่างไรให้เหมาะสม	1

รายละเอียด	จำนวน
1.5 ความจำเป็น ในการเพิ่มมิติทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละภูมิภาค ของประเทศไทยลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ในมิติทางวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี คือ	
การเรียนรู้วัฒนธรรมด้านไหนก็ถือว่าเป็นสิ่งดี	5
ผู้เรียนจะได้เข้าใจวัฒนธรรม	6
จะทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	8
ผู้เรียนจะได้ประโยชน์จากการเรียนรู้จุดเด่นของวัฒนธรรม	5
ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปต่อยอดผลงานได้	4

ตารางที่ 13 ด้านที่ 2 เนื้อหาวิชา

รายละเอียด	จำนวน
2.1 วัฒนธรรมสามารถแบ่งได้หลายด้าน อย่างวัฒนธรรมที่เป็นแบบนามธรรม เช่น ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมแบบนามธรรมนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์ งานศิลปะ ได้แก่	
ภาคเหนือ	
เส้นอ่อนช้อย	2
โทนสีเย็น(นุ่ม)	2
ความเป็นระเบียบเรียบร้อย	1
ภาคกลาง	
จัดองค์ประกอบแบบมีระเบียบแบบแผน	2
มีความหลากหลาย	1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	
เส้นหยาบ	1
ที่ว่างไม่มีระเบียบ	1
เน้น สีเหลือง น้ำเงิน	2
สีดิบ	2
ภาคใต้	
รูปทรงเรขาคณิต	2
สีสันจัดจ้าน	2

รายละเอียด	จำนวน	
2.2 บรรจุกิจกรรมการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ท่านคิดว่าวัฒนธรรมที่บ่งบอกเป็นเอกลักษณ์ภาคกลางที่ควรนำมาใส่ไว้ในกิจกรรมการสอน ได้แก่		
ภาคเหนือ	วัด	2
	การแต่งกาย	1
ภาคกลาง	วัด	2
	จิตรกรรมแนวประเพณี	2
	ลวดลายไทย	1
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์	2
ภาคใต้	เรือกอแระ	2
	ลายอิสลาม	1
	ลวดลายสถาปัตยกรรม	2
ตารางที่ 14 ด้านที่ 3 กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน		
รายละเอียด	จำนวน	
3.1 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรงทำให้ได้รับองค์ความรู้ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้อย่างรู้ลึก โดยผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอน คือ		
	ควรมีบทบาทในการสาธิต	8
	ควรมีบทบาทในการบรรยายประสบการณ์จริง	8
	ควรมีบทบาทในการบรรยายแลกเปลี่ยนประสบการณ์ตรง	7
	ควรมีบทบาทในการช่วยสอนปฏิบัติ	8
3.2 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรง การเรียนด้วยวิธีนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้างต่อผู้เรียน ได้แก่		
	ได้เรียนจากประสบการณ์จริง	8
	ได้เรียนนอกเหนือจากในหนังสือ	1
3.3 การไปทัศนศึกษา ไปในสถานที่จริง ได้สัมผัสวัฒนธรรมจริงๆ ท่านคิดว่า การไปทัศนศึกษาอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์		
	ได้ความรู้เชิงลึก	8

รายละเอียด	จำนวน
3.3 การไปทัศนศึกษา ไปในสถานที่จริง ได้สัมผัสวัฒนธรรมจริงๆ ท่านคิดว่าการไปทัศนศึกษาอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์(ต่อ)	
ได้วาดภาพจากสถานที่จริง	2
ได้พิจารณาของจริงได้อย่างลึกซึ้ง	6
เกิดแรงบันดาลใจ	2
ตารางที่ 15 ด้านที่ 4 สื่อการเรียนการสอน	
รายละเอียด	จำนวน
4.1 องค์ความรู้เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมาย ท่านคิดว่า จะทำการคัดสรร หรือ รวบรวมองค์ความรู้ที่มากมายเหล่านี้ได้อย่างไร และนำมาเป็นสื่อประกอบการสอนในรูปแบบใด ที่สามารถทำให้ได้องค์ความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์	
คัดเลือกจุดเด่นของแต่ละภูมิภาค	8
เรียนเฉพาะวัฒนธรรมพื้นฐานและที่เป็นที่รู้จัก	8
จำแนกจุดเด่นของแต่ละภาค	8
เน้นเรียนรู้ภูมิภาคของตนเอง เรียนภาคอื่นเป็นส่วนประกอบ	1
4.2 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล และสื่อออนไลน์ มีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ควรนำมาใช้ให้เหมาะสม คือ	
สื่อสมัยใหม่ดี แต่ไม่ควรเรียนแต่ในห้องเรียน	4
ครูผู้สอนต้องเข้าใจและจัดสัดส่วนให้เหมาะสม	8

ตารางที่ 16 ด้านที่ 5 การวัดและประเมินผล

รายละเอียด	จำนวน
5.1 เกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างไรที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ได้แก่	
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	5
ประเมินจากความเข้าใจในการอธิบายงาน	7
ประเมินจากผลงานแสดงถึงวัฒนธรรม	8

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตารางที่ 17 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

รายละเอียด	จำนวน
วัฒนธรรมมีความละเอียดอ่อน ภาคกลางมีวัฒนธรรมที่หลากหลายสามารถเรียนด้านวัฒนธรรมที่สอดแทรกในงานศิลปกรรมต่างได้	1
หากได้ทำจริง ควรให้ผู้เรียนได้เรียนรู้พื้นฐานในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคเสียก่อน	1

สรุปแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

วัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของของทางภาคเหนือขึ้นจากความคิดเห็นนั้นพบว่า เอกลักษณ์ของภาคเหนือคือวิถีชีวิต ประเพณี ความสวยงามของวัดทางภาคเหนือ จะมีเอกลักษณ์ที่สวยงามเฉพาะตัวอย่างศิลปะล้านนา อาคารบ้านเรือนของภาคเหนือก็มีลักษณะเด่น อย่างกาแล ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของงานสถาปัตยกรรมภาคเหนือ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่า การเกิดและเติบโตอยู่ที่ภาคเหนือนั้นคือการได้สัมผัสความเป็นคนพื้นเมือง แม้จะต้องเข้าไปเรียนในกรุงเทพฯ หรือไปอยู่ที่ไหนก็ตาม ความเป็นคนพื้นเมืองจะซึมซับอยู่ในจิตใต้สำนึก จนบางครั้งไม่สามารถแยกออกได้ และการได้ใช้ชีวิตอยู่ที่บ้านเกิดนั้น ทำให้ได้เห็นวิถีชีวิต และแนวงานศิลปะก็จะแสดงออกมาโดยมีกลิ่นไอของภาคเหนืออย่างไม่รู้ตัว ซึ่งแน่นอนว่าถิ่นกำเนิดของศิลปินนั้นย่อมมีผลกับการทำงานศิลปะไม่มากก็น้อย ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์ในภาคกลางนั้นให้ความเห็นว่า จุดเด่นของภาคกลางนั้นค่อนข้างหลากหลาย แต่คงไม่พ้น

ความเป็นแบบแผนของงานศิลปะ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น การจะศึกษาวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของภาคกลาง นั้น จำเป็นจะต้องศึกษา เรื่องของพื้นที่ ยุคสมัย และช่วงเวลา เพราะ ทุกอย่างจะเชื่อมโยงกัน พื้นที่ที่หนึ่งอาจจะความสัมพันธ์กับอีกพื้นที่หนึ่งได้ เช่น ซึ่งอาจจะพบว่าผ่านรูปแบบภาคอีสานในภาคกลางก็ได้ ซึ่งเกิดจากการอพยพย้ายถิ่นฐานของผู้คน เพราะ ภาคกลางมีความหลากหลายของกลุ่มประชากร จึงทำให้ยากจะแยกวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของภาคกลาง แต่ก็ยังมีระเบียบแบบแผนในงานศิลปะอยู่บ้าง อย่างงานจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งก็จะมีแบบแผนในการจัดวางอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า หากจะพูดถึงวัฒนธรรมของภาคอีสานแล้วนั้น ที่เป็นจุดเด่นก็คือ ประเพณี วิถีของคนอีสาน ซึ่งภาคอีสานจะมีประเพณี 12 เดือน แต่ในลักษณะของงานศิลปะนะ งานจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์และนอกโบสถ์ของชาวอีสานนั้น จะมีเอกลักษณ์เป็นอย่างมาก เพราะ เกิดจากฝีมือชาวบ้านเอก จะไม่มีความปราณีต่ออันช้อยนักแต่จะเต็มไปด้วยความเชื่อ และความศรัทธาในพระพุทธศาสนา เครื่องมือเครื่องใช้ในการวาดภาพนั้น ก็ทำมาจากวัสดุธรรมชาติ ยังรวมถึงสีต่างๆที่ใช้วาดด้วย ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์เป็นอย่างมากในงานศิลปะของภาคอีสาน และสุดท้ายเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของภาคใต้ ได้แก่ มโนราห์ หนังตะลุง ลิเกฮูลู และ การแสดงออกในวัฒนธรรม 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ วัฒนธรรมมีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ด้านประเพณี การละเล่น เครื่องแต่งกาย ภาษา ดนตรี และการแสดง เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมต่างๆล้วนมีความแตกต่างกัน และมีผลต่อรูปแบบในการสร้างสรรค์ที่โดดเด่น เช่น เรื่องสีสันทัน และการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยความแตกต่างกันนี้เป็นผลมาจากวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ภูมิอากาศ และ นิสัยใจคอของคนภาคใต้ และในการจัดการเรียนการสอนองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน

ในมุมมองผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมีการเรียนเรื่องวัฒนธรรมสอดแทรกเข้าไป เพราะจะทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของในแต่ละภูมิภาค ทำให้เกิดการเปรียบเทียบ เกิดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมของเราเองและมีประยุกต์ใช้ร่วมกัน ในส่วนของวัฒนธรรมร่วมสมัยในปัจจุบันจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของเราหรือไม่นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ ได้ให้ความเห็นตรงกันว่า ไม่น่าจะเกิดผลเสีย เพราะ ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้อย่างไรให้เหมาะสมและจะทำให้เกิดแนวทางใหม่ๆ รวมถึงยังมีความน่าสนใจการเรียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์แก่นักศึกษาไทยอย่างแน่นอน

2. เนื้อหาวิชา

เนื้อหาที่เกี่ยวกับศิลปะในด้านวัฒนธรรมที่ควรศึกษา จากความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ภาคเหนือ นั้น ให้ความคิดเห็นว่า การศึกษาเกี่ยวกับงานศิลปะ สถาปัตยกรรมล้านนา จะทำให้เข้าใจว่าวัฒนธรรมและความเป็นมาของศิลปะภาคเหนือมากขึ้น และในส่วนขององค์ประกอบศิลป์หรือทัศนธาตุที่เป็นจุดเด่นและบ่งบอกถึงศิลปะภาคเหนือ นั้น คือ เส้นสาย ลวดลายที่อ่อนช้อย สีที่อยู่ในโทนที่อ่อนนุ่ม ในส่วนของภาคกลางนั้นคือการศึกษาระเบียบแบบแผนของงานจิตรกรรม ซึ่งก็จะมีทั้งแบบประเพณีและแบบร่วมสมัยด้วย องค์ประกอบศิลป์นั้นอาจจะได้ชัดเจนนักเพราะมีความหลากหลาย อยู่พอสมควร ซึ่งอาจจะทำการวิเคราะห์จากแบบแผนของงานจิตรกรรมไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถ้าจะให้ศึกษานั้น คงหนีไม่พ้นจิตรกรรมฝาผนังตามโบสถ์ โดยองค์ประกอบศิลป์ที่เห็นได้หลักๆคือ การใช้สีน้ำเงิน เหลือง เป็นส่วนใหญ่ ความหยาบและไม่เป็นระเบียบของเส้น จังหวะของการจัดวางไม่มีระเบียบ ไม่มีความลึกตื้น หรือ หน้าไกล เป็นลักษณะ 2 มิติแบบๆ ในส่วนของภาคใต้นั้นจะมีอิทธิพลความเชื่อในเรื่องศาสนา มีผลอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงาน เช่น ศาสนา อิสลาม ห้ามวาดสิ่งเคารพบูชา จึงทำให้แสดงออกผ่านสีเส้นและลวดลายมากกว่า ดังนั้นองค์ประกอบศิลป์ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของภาคใต้นั้น ได้แก่ ลวดลาย สีเส้น ซึ่งสามารถศึกษาได้จากลวดลายของสถาปัตยกรรม อาคารบ้านเรือน ลวดลายอิสลามและเรือกอแระ

3. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

กิจกรรมในการจัดการเรียนสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม นั้นการให้ผู้เชี่ยวชาญมาให้ความรู้ นั้นเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง โดยให้มีบทบาทในเรื่องของ ทฤษฎีในการบรรยาย และ แลกเปลี่ยนความรู้กับผู้เรียน รวมถึงสาธิต ปฏิบัติให้ผู้เรียนได้ดูเพราะ ผู้เรียนจะได้รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์จริงได้เรียนรู้โดยตรงจากผู้รู้เฉพาะด้าน ที่อาจหาไม่ได้ในหนังสือตำรา และการไปทัศนศึกษาจะทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสของจริงซึ่งจะก่อประโยชน์สูงสุดกว่าการอยู่ในห้องเรียนการได้พิจารณาและเลือกศึกษาในสิ่งที่ตนเองชอบที่สุด จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และศึกษาอย่างเต็มใจและเข้าใจอย่างลึกซึ้งในสิ่งที่ตนเองเลือก

4. สื่อการเรียนการสอน

องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมายจึงจำเป็นต้องมีการคัดกรองนำจุดที่สำคัญที่สุดชี้ให้เห็นอัตลักษณ์ของตนเองให้่องแท้ แล้วจึงไปศึกษาของภูมิภาคอื่นๆ ซึ่งสื่อในการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันมีอยู่มากมาย สื่อดิจิทัล ออกนไลน์ช่วยให้เปิดวิสัยทัศน์ที่กว้างมากขึ้น แต่ถึงอย่างไร การให้ผู้เรียนได้สัมผัสของจริง จึงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด

5. การวัดและประเมินผล

ด้านการวัดและประเมินผลนั้นผู้ให้สัมภาษณ์มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินผลงานของตนเองและของเพื่อนร่วมกับครูผู้สอน เพราะ การแสดงออกทางความคิด จะแสดงให้เห็นถึงความรู้ความเข้าใจ ความซาบซึ้ง และการเห็นคุณค่าของผลงานชิ้นนั้นๆผ่านทัศนคติของผู้ประเมิน รวมถึงการกำหนดหัวข้อให้ผู้เรียนได้เลือกหัวข้อเองจะทำให้เกิดความรัก ความหวงแหน และความซาบซึ้งในวัฒนธรรมที่ตนเองเลือกไปด้วย

1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปศึกษา

ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี คือ

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน ตารางที่ 18 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ สำหรับนิสิตนักศึกษา

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	8
หญิง	22
2. อายุ	
18-20 ปี	5
21-25 ปี	25
3. ศาสนา	
พุทธ	27
อิสลาม	3
4. การศึกษาระดับปริญญาตรี	
ปี 1	
ปี 2	5
ปี 3	2
ปี 4	23
ปี 5	
5. สถานศึกษา	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	5
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	5
มหาวิทยาลัยศิลปากร	5
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	5
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	5
6. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	5
ภาคกลาง	15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5
ภาคใต้	5

ตาราง 18 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของนิสิตนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

เพศ จากกลุ่มประชากร 30 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ หญิง จำนวน 22 คน และชาย 8 คน ช่วงอายุ นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ทำการตอบแบบสอบถามมีอายุ ในช่วง 21-25 ปี จำนวน 25 คน มากกว่า ช่วงอายุ 18-20 ปี ซึ่งมีจำนวน 5 คน ศาสนา นักศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 27 คน และ นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 3 คน การศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มากที่สุด จำนวน 23 คน รองลงมาชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน ตามลำดับ โดยนักศึกษาทั้ง 30 คนเป็นนักศึกษาจากภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ภาคกลาง จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คน และ ภาคใต้จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 5 คน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 30 คน ตารางที่ 19 ด้านที่ 1 ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

รายละเอียด	จำนวน
1.1 การเรียนองค์ประกอบศิลป์มีความสำคัญต่อนิสิตนักศึกษาศิลปะ ได้แก่	
เป็นพื้นฐานในการเรียนศิลปะทุกแขนง	30
เป็นความรู้พื้นฐานของนิสิตนักศึกษาศิลปะทุกคน	25
เป็นหัวใจสำคัญในการทำงานศิลปะ	12
สามารถทำให้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้องสวยงาม	5
1.2 มิติวัฒนธรรมได้ถูกนำมาใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์หรือไม่ อย่างไร	
ไม่มีโดยตรง	20
มีบ้าง	5
มี	5
การไปศึกษาวัฒนธรรมที่บ้าน แล้วนำมาพัฒนาเป็นงานของตนเอง	18
มีการเรียนในรายวิชาเฉพาะ และ นำมาประยุกต์ใช้	12

รายละเอียด	จำนวน
1.2 มิติวัฒนธรรมได้ถูกนำมาใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์หรือไม่ อย่างไร(ต่อ)	
การวิเคราะห์วิจารณ์งาน เชื่อมโยงกับวัฒนธรรม	5
1.3 ควรบรรจุมิติทางวัฒนธรรมลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยการ	
ทำให้ทราบความเป็นมาและความสำคัญ	30
สามารถจำแนกวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคได้	21
ปลูกฝังจิตสำนึก อนุรักษ์ วัฒนธรรมไทย	24
เห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	30
เรียนรู้ซึ่งกันและกัน	5
เข้าใจความแตกต่าง	5
เรียนรู้ของภาคอื่นๆแล้วนำมาพัฒนาเป็นผลงานของตนเอง	9
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม คือ	
เข้าใจและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย	30
ได้เรียนรู้วัฒนธรรมของตนเองและผู้อื่น	16
ช่วยในการออกแบบงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมได้	12
ได้ศึกษารากเหง้าของวัฒนธรรมไทย	9
รับรู้ข้อแตกต่างของวัฒนธรรม	2

ตารางที่ 20 ด้านที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์

รายละเอียด	จำนวน
2.1 ควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติในสัดส่วนเท่าใด ที่สามารถทำให้ท่านเกิดความสนใจมากที่สุด ดังนี้	
ทฤษฎี 50 ปฏิบัติ 50	3
ทฤษฎี 40 ปฏิบัติ 60	11
ทฤษฎี 30 ปฏิบัติ 70	19
เน้นปฏิบัติ มากกว่าบรรยาย	4
ต้องกำหนดอย่างชัดเจนว่าวัฒนธรรมที่นำมาใช้มีอะไรบ้าง	5

ตารางที่ 21 ด้านที่ 3 เนื้อหาวิชา

รายละเอียด	จำนวน	
3.1 จุดเด่นในวัฒนธรรมของภูมิภาคท่านด้านใดที่น่าสนใจเป็นพิเศษ และสามารถนำมาใส่ไว้ในการเรียนรู้การจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ คือ		
ภาคเหนือ	จิตรกรรมล้านนา	5
	สถาปัตยกรรม	5
	เครื่องแต่งกาย	3
ภาคกลาง	จิตรกรรมประเพณี	5
	วัดวาอารม	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเพณี 12 เดือน	5
ภาคใต้	วิถีชีวิต	5
	เรือกอแระ	5
	ลวดลายอิสลาม	2
3.2 จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมพื้นถิ่นของท่านคือ		
ภาคเหนือ	เส้นโค้งที่อ่อนช้อย	5
	สีนูน คุมโทน	5
ภาคกลาง	จังหวะเสมอกัน	12
	มีความร่วมสมัย	9
	เรียบง่าย	7
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	จังหวะไม่แน่นอน	2
	ความฉับไว	3
	มีความเป็นธรรมชาติ	1
ภาคใต้	สีสดใส	5
	รูปร่าง รูปทรงเรขาคณิต	3
3.3 วัฒนธรรมร่วมสมัยควรบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพราะ		
	ทำให้เกิดการพัฒนางานศิลปะแบบใหม่ๆ	12
	ควรพัฒนาให้ทันยุคทันสมัย	15
	ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำงาน	7
	ไม่ซ้ำซากจำเจ	5

รายละเอียด	จำนวน
3.3 วัฒนธรรมร่วมสมัยควรบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพราะ (ต่อ)	
ศิลปะสมัยใหม่ทำให้มีการพัฒนาแนวทางใหม่ๆ	5
ควรให้วัฒนธรรมสมัยใหม่ที่อิงกับชีวิตประจำวัน	1
3.4 การเพิ่มเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมลงไปในเนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนไม่มากเกินไปเพราะ	
คัดเฉพาะจุดเด่นในแต่ละภูมิภาค	15
ควรมีการนำความรู้มาบูรณาการกับวิชาองค์ประกอบศิลป์เดิม	7
ควรมีเนื้อหาที่กระชับ	12
	
ตารางที่ 22 ด้านที่ 4 กิจกรรมการเรียนการสอน	
รายละเอียด	จำนวน
4.1 ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่น่าสนใจ	
เรียนจากประสบการณ์จริง	17
ทัศนศึกษานอกสถานที่	12
มีสื่อที่ทันสมัย	5
เน้นการปฏิบัติ มีกิจกรรมที่สนุกสนาน	2
เรียนกับศิลปิน	10
สิ่งที่ผู้เรียนสามารถในชีวิตประจำวันได้	4
4.2 ท่านคิดว่าการศึกษาจะมีประโยชน์ต่อการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน มิติทางวัฒนธรรมอย่างไร	
ได้เรียนจากประสบการณ์จริง	25
ช่วยกระตุ้นความสนใจ	12
ทำให้เข้าใจง่าย	8
ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญจริง	11
สัมผัสของจริง เกิดการเรียนรู้มุมมองใหม่ๆ	6
ได้สัมผัสวัฒนธรรมอย่างลึกซึ้ง	13

ตารางที่ 23 ด้านที่ 5 สื่อการเรียนการสอน

รายละเอียด	จำนวน
5.1 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อดิจิทัลมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น สื่อที่ทันสมัยมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนการจ้ดตงค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ได้แก่	
ผู้เรียนมีความใกล้ชิดกับสื่อสมัยใหม่ทำให้เข้าถึงได้ง่ายกว่าเดิม	18
ช่วยให้เห็นงานที่หลากหลายมากขึ้น	10
เพิ่มโอกาสทางการศึกษา	2
สะดวกในการสืบค้น	6
โปรแกรม Photoshop Illustrator ช่วยในการออกแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้	1
5.2 สื่อการสอนในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ สื่อการสอนแบบใดที่ท่านอยากให้ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการสอนการจ้ดตงค์ประกอบศิลป์	
วิดีโอ	2
อะนิเมชั่น	1
ภาพประกอบกราฟฟิก	5
สื่อจริง	22
สื่อดิจิทัลออนไลน์	14

ตารางที่ 24 ด้านที่ 6 การวัดและประเมินผล

รายละเอียด	จำนวน
6.1 วิธีการประเมินแบบใดที่สามารถแสดงออกด้านความรู้ความเข้าใจในการเรียนการจ้ดตงค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมได้มากที่สุด	
สร้างสรรค์ผลงาน นำเสนอผลงาน ประเมินตามสภาพจริง	12
สามารถสร้างสรรค์ผลงานที่ใช้องค์ประกอบศิลป์ได้	5
ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน	26
6.2 ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ ท่านคิดว่า การวัดและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร	
ด้านทักษะในการสร้างสรรค์ผลงาน	20

รายละเอียด	จำนวน
6.2 ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ ทานคิด ว่าการวัดและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร (ต่อ)	
ด้านการคิดวิเคราะห์	5
ด้านความรู้ความเข้าใจ	3
ทฤษฎี	2

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตารางที่ 25 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม

รายละเอียด	จำนวน
-	

สรุปแบบสัมภาษณ์สำหรับนิสิตนักศึกษา

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการเรียนองค์ประกอบศิลป์นั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า การเรียนองค์ประกอบศิลป์นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะ จะสามารถนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เปรียบเสมือนหัวใจหลักของการทำงานศิลปะ และในส่วนของด้านวัฒนธรรมนั้น นิสิตนักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่า ไม่ได้มีมิติทางวัฒนธรรมอยู่ในวิชาองค์ประกอบศิลป์เสียทีเดียว จะมีสอดแทรกมาในผลงานบ้าง ซึ่งผู้เรียนจะสามารถเลือกที่จะสร้างสรรค์เองได้ นิสิตนักศึกษาให้ความเห็นเกี่ยวกับการบรรจุมิติทางวัฒนธรรมลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ไว้ว่า ถ้ามีโอกาสก็ควรเพิ่ม เพราะจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน เราควรมีความรู้เกี่ยวกับภาคอื่นด้วย แลกเปลี่ยนวัฒนธรรม แต่ควรเรียนภูมิภาคเราให้เข้าใจเสียแต่ก่อน และ เพื่อช่วยส่งเสริมและอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย

2. การกำหนดวัตถุประสงค์

ความคิดเห็นส่วนใหญ่ของนิสิตนักศึกษาได้ให้ความคิดเห็นไว้ว่า การกำหนดให้ผู้เรียนได้เรียนในส่วนของปฏิบัตินั้นควรให้มากกว่าทฤษฎี เพราะ เชื่อว่าการปฏิบัติจะสามารถทำให้เข้าใจและเห็นผลได้ชัดเจน และกำหนดให้ชัดเจนเลยว่าจะนำวัฒนธรรมมาใช้ในรายวิชาอย่างไร

3. เนื้อหาวิชา

นิสิตนักศึกษาได้ทำการยกตัวอย่างวัฒนธรรมที่เป็นจุดเด่นของภูมิภาคตนเองไว้ ดังนี้ ภาคเหนือ การแสดง รำฟ้อน การดำเนินชีวิต ภาคกลาง การแสดง เช่น รำกลองยาว จิตรกรรมวัดพระแก้ว วัดวออารามภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประเพณี ผีตาโชน การแสดงจำพวกเซิ้ง และ ภาคใต้ สิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวกับศาสนสถานศิลปะศรีวิชัย ส่วน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ เรือกอแระ และลายมลายู การแต่งกาย

จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมพื้นถิ่นในแต่ละภูมิภาค ภาคเหนือ ได้แก่ ความพิริ้วไหว ลวดลายที่อ่อนช้อย ภาคกลาง การใช้ลวดลายอย่างไทยผสมผสานกับศิลปะของต่างประเทศ ความทันสมัย ไม่อ่อนช้อยมาก แต่ก็ไม่ได้แข็ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พื้นผิวที่ดูหยาบ ดิบ ไม่ประดิษฐ์มาก ของเส้น แต่ก็มีส่วนสนุกสนานด้วย สูดท้ายภาคใต้ สี ลวดลาย เส้น รูปร่างเรขาคณิต

ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่าวัฒนธรรมร่วมสมัยควรบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพื่อไม่ให้ศิลปะย่ำอยู่กับที่ ก้าวทันความเปลี่ยนแปลง ศึกษาเราให้ถ่องแท้ก่อนจะนำของคนอื่นเข้ามา และ ควรพัฒนาวัฒนธรรมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเพิ่มเนื้อหาทางด้านวัฒนธรรมลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้น มีความเห็นส่วนใหญ่เห็นด้วยว่า จะทำให้เนื้อหาในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้นไปหากมีการแบ่งสัดส่วนที่พอเหมาะ และในความเห็นของนักศึกษาตัวแทนของภาคใต้ได้ให้ความเห็นที่น่าสนใจไว้ว่า ควรเรียนแบบพื้นฐานโดยรวมก่อนแล้วจึงแยกไปเรียนตามแต่ที่ตนเองสนใจ แต่ถึงอย่างไรในส่วนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีการเรียนศิลปะ หรือ ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้นได้มีการสอดแทรกในเรื่องของวัฒนธรรมอยู่แล้ว ซึ่งไม่ได้ทำให้เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานนั้นลดทอนไป

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

ออกไปทัศนศึกษา ทำให้ได้ความรู้ในเชิงลึก การได้เรียนกับศิลปิน หรือ ผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จะทำให้ได้สามารถถาม-ตอบกับศิลปินหรือผู้เชี่ยวชาญถึงข้อสงสัยได้โดยตรง และการจัดการเรียนการสอนที่สามารถทำให้ผู้เรียนนำกลับไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันได้

5. สื่อการเรียนการสอน

สื่อที่ทันสมัยมีความจำเป็นต่อการเรียนในยุคปัจจุบันเป็นอย่างมาก ทำให้ได้ติดต่อสื่อสาร ได้ชมผลงานศิลปะ หรือสืบค้นความรู้ต่างๆ ได้รอบโลก รวมถึงอาจารย์ผู้สอนจะต้องมีการออกแบบรูปแบบสื่อการสอนที่น่าสนใจและสวยงามตามยุคตามสมัยด้วย รวมถึงสื่อสมัยใหม่ทำให้เกิดความสะดวกสบาย การใช้โปรแกรม Photoshop Illustrator ก็สามารถช่วยในการออกแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้

6. การวัดและประเมินผล

ความคิดเห็นส่วนใหญ่เห็นว่า การสร้างสรรค์โดยใช้องค์ประกอบศิลป์ได้อย่างถูกต้องสวยงามนั้น จะเป็นส่วนในการวัดและประเมินผลที่สำคัญ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินผลเป็นความคิดเห็นที่นิสิตนักศึกษาที่มีความคิดเห็นตรงกัน

2. การวิเคราะห์แบบสอบถาม

2.1 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับสำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(Check List) ประกอบไปด้วย
คำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา สถานศึกษา

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน คือ

1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

3) เนื้อหาในรายวิชา

4) กิจกรรมการเรียนการสอน

5) วิธีการสอน

6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใน
ประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

ตารางที่ 26 ด้านที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับอาจารย์ผู้สอน

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	5
หญิง	1
2. อายุ	
30-40 ปี	1
41-50 ปี	1
51-60 ปี	3
60 ปีขึ้นไป	1
3. ศาสนา	
พุทธ	5
คริสต์	1
4. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	1
ภาคกลาง	3
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1
ภาคใต้	1
5. การศึกษาสูงสุด	
ระดับปริญญาตรี	-
ระดับปริญญาโท	2
ระดับปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น	4
6. อาชีพ	
อาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษา	6
7. ประสบการณ์การทำงาน	
6-10 ปี	1
16-20 ปี	4
20 ปี ขึ้นไป	1
8. รายวิชาที่รับผิดชอบ	
รายวิชาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์	6

จากตาราง 26 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของครูผู้สอนใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย สามารถสรุปได้ดังนี้

จากกลุ่มประชากร 6 ท่าน เป็นเพศชาย 5 ท่าน และเพศหญิง 1 ท่าน ช่วงอายุของอาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 41-50 ปี มากที่สุด 3 ท่าน รองลงมา ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 1 ท่าน และช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 1 ท่าน จำนวน 1 ท่าน และ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 ท่าน อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่เน้นบวชศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 5 ท่าน และนับถือศาสนาคริสต์ 1 ท่าน โดยอาจารย์ผู้สอนทั้ง 6 ท่าน เป็นครูผู้สอนในระดับอุดมศึกษาจากภาคเหนือ 1 ท่าน ภาคกลาง 3 ท่าน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1 ท่าน และภาคใต้ 1 ท่าน ครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาเอก หรือสูงกว่านั้น จำนวน 4 ท่าน รองลงมา ระดับปริญญาโท จำนวน 3 ท่าน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 16-20 ปี จำนวน 5 ท่าน รองลงมา 20 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน ตามลำดับ ครูผู้สอนทั้งหมดเป็นครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ทั้งสิ้น

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตารางที่ 27 ความคิดเห็นทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม			
	1.1 รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทางวัฒนธรรมเข้ามาพอ	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	1.2 วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมา บรรจุไว้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลง ของยุคสมัยควรนำมาบรรจุลงในรายวิชาการจัด องค์ประกอบศิลป์ได้	4.83	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	1.5 การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติ ทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละ ภูมิภาคของประเทศไทย	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.63	0.44	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นทั่วไป ดังนี้

ด้านความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากัน 3 ลำดับคือ วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมาบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ ($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.55) ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) และการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจและรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) รองลงมาคือ วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) และความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด ($\bar{X}=4.17$, S.D = 0.41) คือ รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทางวัฒนธรรมใช้มากพอ ดังนั้นความคิดเห็นโดยรวมด้านความคิดเห็นทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเห็นด้วยในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.44)

ตารางที่ 28 จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน			
2.1	เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.67	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
2.4	เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย	4.67	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
2.5	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้	4.67	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.80	0.31	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นทั่วไป ดังนี้

ด้านจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน ($\bar{X}=5.00$, S.D = 0.00) เท่ากับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์ ($\bar{X}=5.00$, S.D = 0.00) รองลงมาเท่ากับ 3 ลำดับ คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.52) เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.52) และ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้ ($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.52) ตามลำดับ ดังนั้นในด้านจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.80$, S.D = 0.31)

ตารางที่ 29 เนื้อหาในกิจกรรมการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3	เนื้อหาในรายวิชา			
3.1	เนื้อหาในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย	4.33	0.52	เห็นด้วยมาก
3.2	ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค	2.67	0.52	เห็นด้วยน้อย
3.3	เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
3.4	เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนาสถาณ อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี การละเล่น เป็นต้น	4.33	0.52	เห็นด้วยมาก
3.5	เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาค	4.00	0.89	เห็นด้วยมาก

ตระวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นของ องค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค			
3.6 องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
3.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่าง ผลของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
3.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่าง ผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียง ในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
3.9 หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
3.10 หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการ สอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติ ทางวัฒนธรรม	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.80	0.31	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 29 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในรายวิชา ดังนี้

ด้านเนื้อหา ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน ($\bar{X}=5.00$, S.D = 0.00) มีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุด รองลงมาคือ องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย ($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) เท่ากับ หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ ($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) และ ลำดับรองลงมาคือ การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียงในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) และหลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค ($\bar{X}=2.67$, S.D = 0.52) หมายความว่าไม่ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ทางวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว และ จำเป็นจะต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้ครบทั้ง 4 ภาค ดังนั้นในด้านเนื้อหาในรายวิชาที่มีความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D = 0.49)

ตารางที่ 30 กิจกรรมการเรียนการสอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4	กิจกรรมการเรียนการสอน			
	4.1 ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	4.2 สอนแบบบรรยาย ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน จากหนังสือ ตำรา สื่อออนไลน์ และผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	4.3 สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมาของวัฒนธรรม และ การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	4.4 สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	4.5 ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาคและศิลปินท้องถิ่นประกอบสื่อออนไลน์และภาพ2มิติ	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	4.6 ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	4.7 ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน	4.17	0.41	เห็นด้วยมาก
	4.8 การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงานทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.50	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
	4.9 ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 30 กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับ(ต่อ)

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4.10	ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วมชั้น	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
4.11	การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	4.83	0.41	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.44	0.45	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 30 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ พบว่า ความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดคือ ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วมชั้น($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) และ การนำเสนอแผนการสอนและ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม($\bar{X}=4.83$, S.D = 0.41) รองลงมาคือ ในภาพรวมการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) สอนแบบบรรยาย ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานจากหนังสือ ตำรา สื่อออนไลน์ และ ผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) และ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ศึกษางานจัดองค์ประกอบศิลป์จากงานทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.55) ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.44$, S.D = 0.45)

ตารางที่ 31 สื่อการเรียนการสอน สำหรับอาจารย์ผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5	สื่อการเรียนการสอน			
5.1	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ พื้นฐาน	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5.2	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละ ภูมิภาค	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5.3	สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5.4	ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงาน ศิลปะ ของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ ทั้ง 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5.5	ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ ในวัฒนธรรมของไทยแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
5.6	ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการ จัดองค์ประกอบศิลป์	5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ยรวม		5.00	0.00	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 31 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนดังนี้

ด้านสื่อการเรียนการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุดเท่ากันทั้งหมด

($\bar{X}=5.00$, S.D. = 0.00) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด($\bar{X}=5.00$, S.D. = 0.00)

ตารางที่ 32 การวัดและประเมินผล สำหรับอาจารย์ผู้สอน

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6	การวัดและประเมินผล			
6.1	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.67	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
6.2	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง	4.33	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
6.3	ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.33	0.52	เห็นด้วยมาก
6.4	ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปศึกษาได้	4.33	0.52	เห็นด้วยมาก
6.5	ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.33	0.52	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ยรวม		4.40	0.52	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 32 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ผู้สอนที่สอนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ ระดับปริญญาตรี มีความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผลดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผลในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.52) เห็นด้วยมากที่สุดรองลงมา คือ ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.33$, S.D = 0.52) ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.33$, S.D = 0.52) ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปศึกษาได้

($\bar{X}=4.33$, S.D = 0.52) และ ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.33$, S.D = 0.52) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.40$, S.D = 0.52)

2.2 ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี คือ

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

ตารางที่ 33 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์
ทางด้านวัฒนธรรม

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	7
หญิง	1
2. อายุ	
30-40 ปี	3
41-50 ปี	1
51-60 ปี	2
60 ปีขึ้นไป	2
3. ศาสนา	
พุทธ	7
อิสลาม	1
4. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	2
ภาคกลาง	2
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2
ภาคใต้	2
5. การศึกษาสูงสุด	
ระดับปริญญาตรี	5
ระดับปริญญาโท	1
ระดับปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น	2
6. อาชีพ	
อาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษา	2
อาจารย์พิเศษ ในระดับอุดมศึกษา	3
รับราชการ	1
ศิลปินอิสระ	2
7. ประสบการณ์การทำงาน	
6-10 ปี	3
16-20 ปี	1
20 ปี ขึ้นไป	4
8. ผู้เชี่ยวชาญทางด้าน	
งานทัศนศิลป์	6
ศิลปะไทย และวัฒนธรรมไทย	2

ตาราง 33 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของสำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมสามารถสรุปได้ดังนี้

จากกลุ่มประชากร 8 ท่าน เป็นเพศชายมากกว่าหญิง คือ ชาย จำนวน 7 ท่าน และหญิง จำนวน 1 ท่าน ช่วงอายุของผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปี จำนวน 3 ท่าน รองลงมาคือในช่วงอายุ 51-60 ปี และ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 ท่าน และช่วงอายุ 41-50 ปี 1 ท่าน ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธมากที่สุด จำนวน 7 ท่าน และนับถือศาสนาอิสลาม 1 ท่าน โดยทั้ง 8 ท่าน เป็นผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมจากภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ จำนวนภาคละ 2 ท่าน ส่วนใหญ่จบการศึกษาสูงสุดในระดับปริญญาตรี จำนวน 5 ท่าน รองลงมา ระดับปริญญาเอก หรือ สูงกว่านั้น จำนวน 2 ท่าน และระดับปริญญาโท จำนวน 1 ท่าน ตามลำดับ และส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นอาจารย์พิเศษในระดับอุดมศึกษา จำนวน 3 ท่าน รองลงมา มีอาชีพเป็นอาจารย์สอนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษา และ ศิลปินอิสระ จำนวน 2 ท่าน และ รับราชการ จำนวน 1 ท่าน ตามลำดับ โดยส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 20 ปีขึ้นไป จำนวน 4 ท่าน รองลงมา 6-10 ปี จำนวน 3 ท่าน และ 16-20 ปี จำนวน 1 ท่าน ตามลำดับ ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่เชี่ยวชาญทางด้านงานทัศนศิลป์จำนวน 6 ท่าน รองลงมา เชี่ยวชาญทางด้านศิลปะไทย และ วัฒนธรรมไทย จำนวน 2 ท่าน ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย

ตารางที่ 34 ความคิดเห็นทั่วไป สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทาง วัฒนธรรม			
	1.1 กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน ปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทางวัฒนธรรมใช้มากพอ	4.25	0.71	เห็นด้วยมาก
	1.2 วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมา บรรจุไว้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้	4.88	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด
	1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของ ยุคสมัยควรนำมาบรรจุลงในรายวิชาการจัด องค์ประกอบศิลป์ได้	4.88	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด
	1.4 ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละ ภูมิภาค	4.75	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
	1.5 การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทาง วัฒนธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความ เข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ของประเทศไทย	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.68	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 34 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นทั่วไป ดังนี้

ด้านความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้ มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็น เห็นด้วยมากที่สุด คือ วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละ ภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ ($\bar{X}=4.88$, S.D = 0.35) เท่ากับ ข้อ 1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมาบรรจุลงในกิจกรรม การสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้ ($\bar{X}=4.88$, S.D = 0.35) รองลงมา คือ ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมี ความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.75$, S.D = 0.46) และการ

เรียนการจ้ดต้งค์ประกอบคิลป์โดยใช้มิติทงวัฒนธรรมนั้นจะช้วยส่งเสริมให้เกิตความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ รายวิชากรจ้ดต้งค์ประกอบคิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทงวัฒนธรรมใช้มากพอ($\bar{X}=4.25$, S.D = 0.71) สามารถสรุปได้ว่าด้านความคิดเห็นท้วไปของผู้ที่สร้างสรรรค์ผลงานคิลปะที่มีเอกลักษณ์ทงด้านวัฒนธรรมส่วนใหญ่ คิดเห็นเห็นด้วยในระดับมากที่สุด($\bar{X}=4.68$, S.D = 0.48)

ตารางที่ 35 จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน			
2.1	เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.75	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
2.4	เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
2.5	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจ้ดต้งค์ประกอบคิลป์โดยใช้มิติทงวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.60	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตาราง 35 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรรค์ผลงานคิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมการสอนการจ้ดต้งค์ประกอบคิลป์โดยใช้มิติทงวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุด คือ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.75$, S.D = 0.46) รองลงมาคือ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบพื้นฐาน ($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) ซึ่งเท่ากับข้อ 2.5 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจ้ององค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้ ($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) รองลงมาคือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการจ้ององค์ประกอบศิลป์ ($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) เท่ากับ ข้อ 2.4 เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) ตามลำดับ ดังนั้นด้านจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจ้ององค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.60$, S.D = 0.51)

ตารางที่ 36 เนื้อหาในรายวิชา สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3	เนื้อหาในรายวิชา			
3.1	เนื้อหาในกิจกรรมการสอนการจ้ององค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
3.2	ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค	1.75	0.46	เห็นด้วยน้อย
3.3	เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
3.4	เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนาสถาบัน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี กาลละเล่น เป็นต้น	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
3.5	เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค	4.88	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด
3.6	องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ	4.38	0.74	เห็นด้วยมาก

วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย				
3.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงาน ของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด	
3.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่าง ผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียง ในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก	
3.9 หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์	4.75	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด	
3.10 หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทาง วัฒนธรรม	4.88	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด	
เฉลี่ยรวม		4.28	0.50	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในรายวิชา ดังนี้

ด้านเนื้อหา ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่ามีความเห็นเห็นด้วยมากที่สุดเท่ากัน 2 ลำดับ คือ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.88$, S.D = 0.35) และ เนื้อหาเกี่ยวกับหลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมควรบรรจุลงในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม ($\bar{X}=4.88$, S.D = 0.35) รองลงมา คือ หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ ($\bar{X}=4.75$, S.D = 0.46) และเนื้อหากลับขององค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน เนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค ($\bar{X}=1.75$, S.D = 0.46) หมายความว่าไม่ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ทางวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว และจำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้ครบทั้ง 4 ภาค ดังนั้น ด้านเนื้อหาในรายวิชาที่มีความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก ($\bar{X}=4.28$, S.D = 0.53)

ตารางที่ 37 กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4	กิจกรรมการเรียนการสอน			
4.1	ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	4.75	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
4.2	สอนแบบบรรยาย ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน จากหนังสือ ตำราออนไลน์ และ ผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ	4.13	0.83	เห็นด้วยมาก
4.3	สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของ วัฒนธรรม และ การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.13	0.99	เห็นด้วยมาก
4.4	สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.75	0.46	เห็นด้วยมากที่สุด
4.5	ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาคและศิลปินท้องถิ่นประกอบสื่อออนไลน์และภาพ2มิติ	4.00	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
4.6	ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
4.7	ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
4.8	การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงานทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.50	0.76	เห็นด้วยมากที่สุด
4.9	ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
4.10	ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปินตนเอง และเพื่อนร่วมชั้น	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด

ตารางที่ 37 กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์(ต่อ)

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4	กิจกรรมการเรียนการสอน(ต่อ)			
	4.11 การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอนการ จัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
	เฉลี่ยรวม	4.44	0.60	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 37 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ พบว่ามีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุดเท่ากัน 2 ลำดับ คือ การจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่($\bar{X}=4.75$, S.D = 0.46) การสอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.75$, S.D = 0.46) รองลงมา คือ การศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) เท่ากับ ข้อ 4.9 การฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) และข้อ 4.10 การฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วมชั้น($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) และ การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงานทัศนศิลป์ หรืองานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.76) ตามลำดับ และความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การสอนแบบบรรยาย ทฤษฎี องค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน การจากหนังสือ ตำราออนไลน์ ผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ ($\bar{X}=4.13$, S.D = 0.99) และ การสอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของวัฒนธรรม การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.13$, S.D = 0.99) ดังนั้นด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.44$, S.D =0.60)

ตารางที่ 38 สื่อการเรียนการสอน สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5	สื่อการเรียนการสอน			
5.1	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
5.2	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
5.3	สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
5.4	ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
5.5	ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทยแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
5.6	ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์	4.63	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.52	0.52	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 38 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้ พบว่า มีความคิดเห็นเท่ากัน 2 ลำดับ คือการใช้สื่อแบบภาพผลงานศิลปะจริงและรูปถ่ายผลงานศิลปะ ของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์ ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทยแต่ละภูมิภาคของ 4 ภาค นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) และตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์($\bar{X}=4.63$, S.D = 0.52) รองลงมาคือ สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) ความเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุดเท่ากัน 2 ลำดับ คือ หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน($\bar{X}=4.38$, S.D = 0.52) และ หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.38$, S.D = 0.52) ตามลำดับ ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.42$, S.D = 0.52)

ตารางที่ 39 การวัดและประเมินผล สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงานที่มีเอกลักษณ์

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6	การวัดและประเมินผล			
6.1	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
6.2	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง	4.50	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
6.3	ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.50	0.53	เห็นด้วยมาก
6.4	ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ศิลปศึกษาได้	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
6.5	ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.38	0.52	เห็นด้วยมาก
เฉลี่ยรวม		4.45	0.53	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 39 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผลดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผลในกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่าด้านการวัดและประเมินผลที่มีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุด เท่ากัน 3 ลำดับ คือ การวัดและประเมินผลโดยที่ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์ วิวิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) เท่ากับ ข้อ 6.2 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) และข้อ 6.3 ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.53) รองลงมา คือ ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญของ

องค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับ ศิลปศึกษาได้ ($\bar{X}=4.38$, S.D = 0.52) เท่ากับข้อ 6.5 ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.38$, S.D = 0.52) ตามลำดับ ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.45$, S.D = 0.53)

2.3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่ เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของ ประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วยคำถาม ดังนี้ ชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงาน ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี คือ

- 1) ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
- 2) จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
- 3) เนื้อหาในรายวิชา
- 4) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 5) วิธีการสอน
- 6) การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี เป็น ส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามใน แบบสอบถาม

ตารางที่ 40 ด้าน ที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนิสิตนักศึกษา

สถานภาพ	จำนวน
1. เพศ	
ชาย	8
หญิง	22
2. อายุ	
18-20 ปี	5
21-25 ปี	25
3. ศาสนา	
พุทธ	27
อิสลาม	3
4. การศึกษาระดับปริญญาตรี	
ปี 1	
ปี 2	5
ปี 3	2
ปี 4	23
ปี 5	
5. สถานศึกษา	
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	5
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	5
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	5
มหาวิทยาลัยศิลปากร	5
มหาวิทยาลัยขอนแก่น	5
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี	5
6. ที่อยู่	
ภาคเหนือ	5
ภาคกลาง	15
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	5
ภาคใต้	5

จากตาราง 40 พบว่าสถานภาพส่วนบุคคลของนักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์สามารถสรุปได้ดังนี้

เพศ จากกลุ่มประชากร 30 คน เป็นหญิงมากกว่าชาย คือ หญิง จำนวน 22 คน และชาย 8 คน ช่วงอายุ นักศึกษาส่วนใหญ่ที่ทำการตอบแบบสอบถามมีอายุ ในช่วง 21-25 ปี จำนวน 25 คน มากกว่า ช่วงอายุ 18-20 ปี ซึ่งมีจำนวน 5 คน ศาสนา นักศึกษาส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ มีจำนวน 27 คน และ นับถือศาสนาอิสลามจำนวน 3 คน การศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 4 มากที่สุด จำนวน 23 คน รองลงมาชั้นปีที่ 2 จำนวน 5 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 2 คน ตามลำดับ โดยนักศึกษาทั้ง 30 คนเป็นนักศึกษาจากภาคเหนือ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำนวน 5 คน ภาคกลาง จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 5 คน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 5 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากมหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 5 คน และ ภาคใต้จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำนวน 5 คน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน การจัดการองค์ประกอบศิลป์การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย ตารางที่ 41 ความคิดเห็นทั่วไป สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดการองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม			
1.1	รายวิชาการจัดการองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทางวัฒนธรรมใช้มากพอ	3.53	0.68	เห็นด้วยปานกลาง
1.2	วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในรายวิชาการจัดการองค์ประกอบศิลป์ได้	4.23	0.57	เห็นด้วยมาก
1.3	วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมาบรรจุลงในรายวิชาการจัดการองค์ประกอบศิลป์ได้	4.50	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
1.4	ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.57	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
1.5	การเรียนการจัดการองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย	4.53	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.27	0.60	เห็นด้วยมาก

จากตาราง 41 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นทั่วไป ดังนี้

ด้านความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเห็นด้วยมากที่สุด คือ ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมี ความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.57$, S.D = 0.68) รองลงมา คือ การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความ เข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ($\bar{X}=4.53$, S.D = 0.68) และ วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรมานำมาบรรจุลงในกิจกรรมการสอนการ จัดองค์ประกอบศิลป์ได้ ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.51) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทางวัฒนธรรมใช้มากพอ ($\bar{X}=3.52$, S.D = 0.68) สามารถสรุปได้ว่าด้านความคิดเห็นทั่วไป นักศึกษาส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นเห็นด้วยด้าน ความคิดเห็นทั่วไปในระดับมาก ($\bar{X}=4.27$, S.D = 0.60)

ตารางที่ 42 จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน สำหรับนิสิตนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน			
2.1	เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจ หลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.73	0.52	เห็นด้วยมากที่สุด
2.2	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่น ขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาค	4.60	0.62	เห็นด้วยมากที่สุด
2.3	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่น ในทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการ จัดองค์ประกอบศิลป์	4.70	0.60	เห็นด้วยมากที่สุด
2.4	เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มี เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย	4.87	0.35	เห็นด้วยมากที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
2.5	เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้	4.47	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
รวมเฉลี่ย		4.67	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด

จากตารางที่ 42 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านจุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยมากที่สุดคือ เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย ($\bar{X}=4.87$, S.D = 0.35) รองลงมา คือ เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน ($\bar{X}=4.73$, S.D = 0.52) และ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.60$, S.D = 0.60) ตามลำดับ และความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้ ($\bar{X}=4.47$, S.D = 0.57) สามารถสรุปได้ว่า ด้านจุดประสงค์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.53)

ตารางที่ 43 เนื้อหาในรายวิชา สำหรับนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
3	เนื้อหาในรายวิชา			
3.1	เนื้อหาในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ในประเทศไทย	4.13	0.78	เห็นด้วยมาก
3.2	ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียง ภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค	2.67	0.71	เห็นด้วยน้อย
3.3	เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.70	0.53	เห็นด้วยมากที่สุด
3.4	เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนา สถาน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี การเล่น เป็นต้น	4.17	0.53	เห็นด้วยมาก
3.5	เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของ วัฒนธรรม ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นของ องค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค	4.53	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
3.6	องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย	4.47	0.57	เห็นด้วยมาก
3.7	การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงาน ศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ	4.40	0.62	เห็นด้วยมาก
3.8	การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงาน ของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียงในทาง วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.03	0.67	เห็นด้วยมาก
3.9	หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์	4.50	0.51	เห็นด้วยมากที่สุด
3.10	หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทาง วัฒนธรรม	4.57	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
	รวมเฉลี่ย	4.22	0.62	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับรายวิชาการจัด
องค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านเนื้อหาในรายวิชา ดังนี้

ด้านเนื้อหา ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มี
ความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน ควรบรรจุลงในกิจกรรมการสอนการ
จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมมากที่สุด ($\bar{X}=4.70$, S.D = 0.53) รองลงมาคือ
หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทาง
วัฒนธรรม($\bar{X}=4.57$, S.D = 0.57) และเนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรม
ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละ
ภูมิภาค($\bar{X}=4.53$, S.D = 0.68) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยน้อยที่สุดคือ ควร
มีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4
ภาค($\bar{X}=4.13$, S.D = 0.78) หมายความว่าไม่ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ทางวัฒนธรรมเพียง
ภูมิภาคเดียว และจำเป็นจะต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมให้ครบทั้ง 4 ภาค ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า
ด้านเนื้อหาในรายวิชาที่มีความคิดเห็นโดยรวมเห็นด้วยในระดับมาก($\bar{X}=4.22$, S.D = 0.62)

ตารางที่ 44 กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4	กิจกรรมการเรียนการสอน			
4.1	ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่	4.67	0.48	เห็นด้วยมากที่สุด
4.2	สอนแบบบรรยาย ทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานจากหนังสือ ตำรา สื่อออนไลน์ และ ผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ	3.50	0.94	เห็นด้วยมาก
4.3	สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของ วัฒนธรรม และ การจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	3.67	0.88	เห็นด้วยมาก
4.4	สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.77	0.43	เห็นด้วยมากที่สุด
4.5	ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาค และศิลปินท้องถิ่นประกอบสื่อออนไลน์ และภาพ 2 มิติ	4.55	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
4.6	ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง	4.43	0.63	เห็นด้วยมาก
4.7	ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน	4.70	0.47	เห็นด้วยมากที่สุด
4.8	การไปทัศนศึกษานอกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงานทัศนศิลป์ หรือ งานทัศนศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.57	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
4.9	ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้	4.37	0.67	เห็นด้วยมาก
4.10	ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วมชั้น	4.17	0.70	เห็นด้วยมาก

ตารางที่ 44 กิจกรรมการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาศิลปะ (ต่อ)

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
4	กิจกรรมการเรียนการสอน(ต่อ)			
	4.11 การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม	4.13	0.68	เห็นด้วยมาก
	เฉลี่ยรวม	4.32	0.64	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 44 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการสอนที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ การสอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.77$, S.D = 0.43) รองลงมา คือ การศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน($\bar{X}=4.70$, S.D = 0.47) และ การจัดกิจกรรมการสอนในภาพรวมควรควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.88) ตามลำดับ และพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นด้วยในเรื่องของ สอนแบบบรรยาย เกี่ยวกับทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน จากหนังสือ ตำรา สื่อออนไลน์ และ ผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศน้อยที่สุด($\bar{X}=3.50$, S.D = 0.94) ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D = 0.64)

ตารางที่ 45 สื่อการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
5	สื่อการเรียนการสอน			
5.1	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน	4.40	0.81	เห็นด้วยมาก
5.2	หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค	4.27	0.83	เห็นด้วยมาก
5.3	สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ	4.43	0.57	เห็นด้วยมาก
5.4	ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ ทั้ง 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	4.40	0.56	เห็นด้วยมาก
5.5	ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทยแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์	4.67	0.55	เห็นด้วยมากที่สุด
5.6	ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์	4.73	0.58	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.48	0.65	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านสื่อการเรียนการสอนนี้ ด้านสื่อการเรียนการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ พบว่า ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์มีความเห็นเห็นด้วยมากที่สุด($\bar{X}=4.73$, S.D = 0.58) รองลงมา คือ ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทยแต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์($\bar{X}=4.67$, S.D = 0.55) และ สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ($\bar{X}=4.43$, S.D = 0.57) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ หนังสือ ตำราเกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค($\bar{X}=4.27$, S.D = 0.83) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก($\bar{X}=4.48$, S.D = 0.65)

ตารางที่ 46 การวัดและประเมินผล สำหรับนักศึกษาศิลปะ

ลำดับ	รายละเอียด	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
6	การวัดและประเมินผล			
6.1	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.57	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
6.2	ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง	4.55	0.63	เห็นด้วยมากที่สุด
6.3	ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง	4.47	0.63	เห็นด้วยมาก
6.4	ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับศิลปะศึกษาได้	4.57	0.57	เห็นด้วยมากที่สุด
6.5	ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค	4.50	0.68	เห็นด้วยมากที่สุด
เฉลี่ยรวม		4.53	0.64	เห็นด้วยมากที่สุด

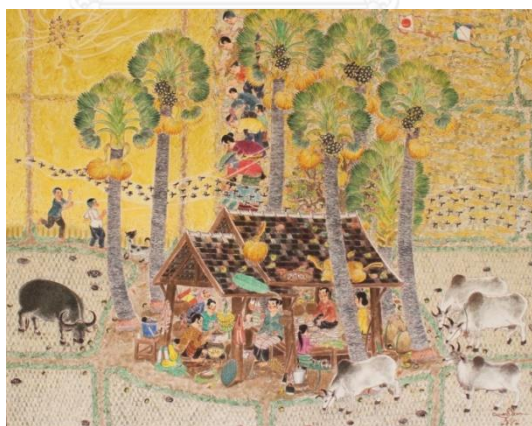
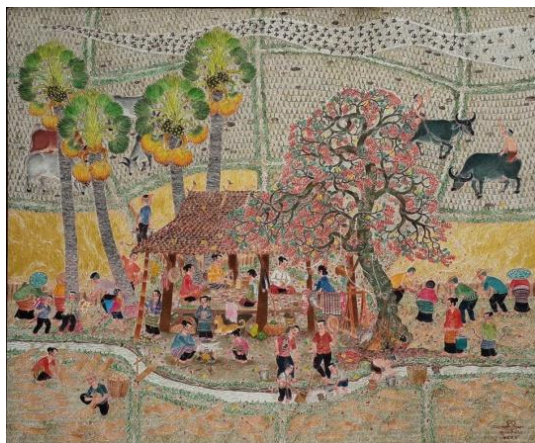
จากตารางที่ 46 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาที่เรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภาคของประเทศไทย มีความคิดเห็นด้านการวัดและประเมินผลดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผลในกิจกรรมการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม มีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุดเรียงตามลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้

พบว่า การวัดและประเมินผลโดยที่ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการวิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง และ ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค มีความเห็นเห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D = 0.68) รองลงมา คือ ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.55$, S.D = 0.63) และ ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ($\bar{X}=4.50$, S.D = 0.68) ตามลำดับ ความคิดเห็นที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง ($\bar{X}=4.47$, S.D = 0.63) ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอนมีความคิดเห็นเห็นด้วยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$, S.D = 0.64)

3. แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์เฉพาะใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

3.1 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ

ภาพที่ 1 ภาพ เก็บเกี่ยว 2015

ภาพที่ 2 ภาพ เก็บเกี่ยว 2015

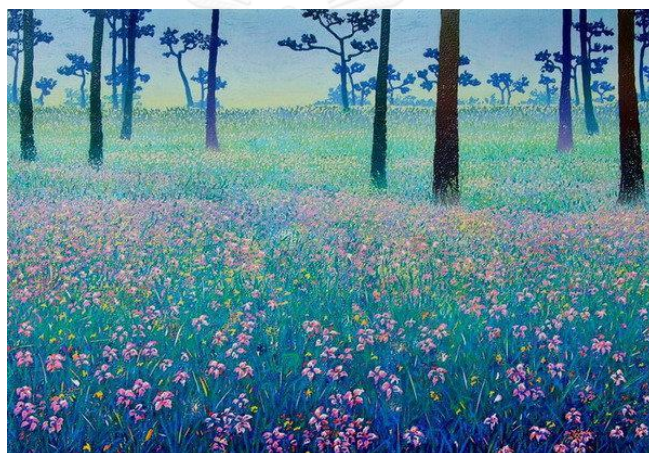
ภาพที่ 3 ภาพ เทศกาลเก็บเกี่ยว 2014

พรชัย ใจมา เป็นศิลปินชาวเชียงใหม่ที่ได้รับรางวัลได้รางวัล ศิลปากร สาขาทัศนศิลป์ โดยกระทรวงวัฒนธรรม พ.ศ. 2548 และยังเป็นศิลปินผู้วาดจิตรกรรมฝาผนังอุโบสถ วัดสันตันม่วงเหนือ จ.เชียงใหม่ จิตรกรรมฝาผนังหอมณเฑียรธรรม วัดบุพผาราม จ.เชียงใหม่ และจิตรกรรมฝาผนัง

อุโบสถ วัดดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นศิลปินที่มีผลงานทางด้านศิลปะไทยอย่างต่อเนื่อง ผลงานที่นำมาทั้ง 3 ชิ้นเป็นผลงานในชื่อชุด เกือบเกี่ยว ซึ่งใช้เทคนิควาดสีอะคริลิก สีทองผสมกับ เทคนิคการวาดสีบนปูนเปียก ผสมกันกันอย่างลงตัว เป็นแนวการวาดแบบจิตรกรรมฝาผนัง โดย เนื้อหาที่ปรากฏแสดงถึงเรื่องราววิถีชีวิตของคนไทยภาคเหนือ ในขณะที่กำลังทำการเกษตรกรรม การ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นอกจากนี้สิ่งที่แสดงถึงความเป็นภาคเหนือนอกจากวิถีชีวิตแล้ว คือ เครื่องแต่ง ภาย ผ้านุ่งของทั้งชายและหญิง ซึ่งมีความโดดเด่นเป็นอย่างมาก ขนาดของผลงานคือ ขนาด 80x100 เซนติเมตร 100x120 เซนติเมตร และ 80x100 เซนติเมตร ตามลำดับ

ลักษณะของทัศนธาตุที่ปรากฏจะเห็นว่า พรชัย ใจมา ได้ให้ความสำคัญกับเส้นและจุด โดย เส้นมีส่วนช่วยให้ภาพเกิดการแบ่งพื้นที่พื้นที่ขึ้น เส้นล้อมรอบส่วนที่เป็นจุดเด่นของเนื้อหาเรื่องราว ทำให้เพิ่มจุดสนใจของภาพที่ 1 กับ 3 รวมจุดสนใจของภาพไว้ตรงกลางภาพได้อย่างเหมาะสม การใช้สี ของผลงานทั้ง 3 ภาพ จะคุมโทนอยู่ในโทนสีธรรมชาติ ค่อนไปทางสีโทนเย็น มองแล้วสบายตา ใช้สี ตรงข้ามในอัตราส่วน 70 : 30 บรรยากาศของการใช้สีค่อนข้างสดใสด้วยสีเหลือง และ สีแดง แต่จะคุม โทนให้อ่อนลง ไม่จัดจ้านจนเกินไป พื้นผิวของผลงานดูไม่เรียบเนียนเหมือนกับการวาดสีอะคริลิก ทั่วไป อาจจะเป็นเพราะเทคนิคการวาดบนปูนเปียก ซึ่งทำให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของพื้นผิวที่วาดบน จิตรกรรมฝาผนัง

ด้านองค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏจะเห็นว่าในภาพที่ 1 และ 3 นั้น จะมีจุดเด่นอยู่ตรงกลาง ภาพมีการแบ่งสัดส่วนของส่วนประกอบอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นความเป็นกลุ่มก้อน ซึ่งทำให้ ภาพสื่อเรื่องราวออกมาได้อย่างเด่นชัด และในภาพที่ 2 จะเห็นว่ามีการแบ่งภาพออกเป็น 2 ส่วนอย่าง ชัดเจน โดยเป็นการจัดองค์ประกอบแบบสมมาตร โดยแบ่งครึ่งแต่เนื้อหาของภาพทั้ง 2 ข้างเท่ากัน แต่ถึงแม้จะไม่เท่ากันจะเห็นว่าภาพส่วนด้านซ้ายที่เป็นวิถีชีวิตนั้น วัตถุต่างๆจะหนักไปทางด้านล่าง และจะค่อยๆอ่อนขึ้นไป ศิลปินได้จัดวางภาพตรงส่วนขวามือโดยการนำวัตถุไว้ส่วนบนของภาพ ทำให้ ภาพที่ 2 นี้ ทั้งสองด้านมีการถ่วงสมดุลกัน ถึงแม้จะมี 2 ด้านไม่เท่ากัน แต่น้ำหนักของวัตถุก็กระจายไป ทั่วภาพได้อย่างเหมาะสม การจัดองค์ประกอบของทั้ง 3 ภาพ เป็นการจัดองค์ประกอบแบบปิด ซึ่งจะ เห็นได้ว่าตรงส่วนจุดเด่นจะโดนล้อมรอบด้วยเส้นในลักษณะที่ปิด

ภาพที่ 4 ภาพ Colour in the Mountain 2012

ภาพที่ 5 ภาพ Colour in the Mountain 2012

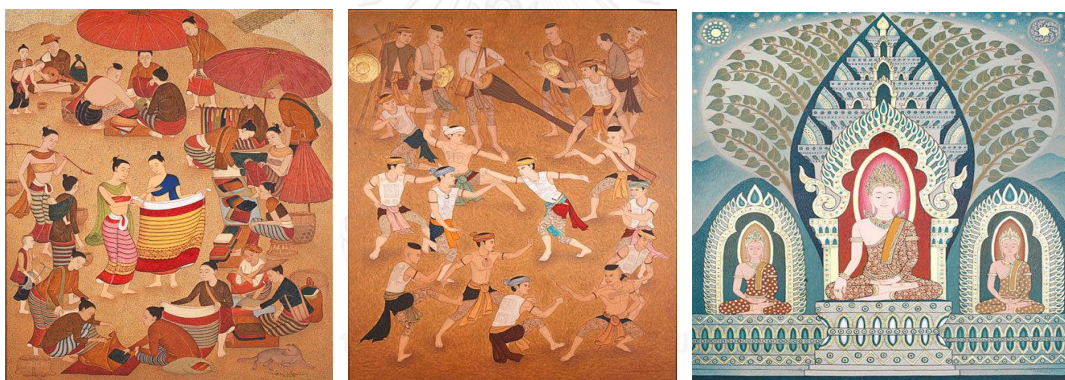
ภาพที่ 6 ภาพ ดอกหงอนนาคท่ามกลางหมอก ที่ภูสอยดาว

ภาพพิมพ์แกะไม้ ของไชยา วรรณเลิศ เป็นศิลปินอิสระที่เกิดและเติบโตในจังหวัดลำปาง ไชยา วรรณเลิศ เป็นศิลปินภาพพิมพ์ที่ทำงานเกี่ยวกับธรรมชาติและวิวัฒทัศน์ของสถานที่ต่างๆ ในจังหวัดภาคเหนือ โดยผลงานชุดนี้ เป็นผลงานที่ทำและสะสมและได้ตีพิมพ์เป็นหนังสือ ในระหว่างปี 2000-2012 ผลงานที่ผู้วิจัยได้นำมานั้น เป็นผลงานภาพพิมพ์แกะไม้ ขนาด 35x85 เซนติเมตร 35x85 เซนติเมตร และขนาด 56x81 เซนติเมตร ตามลำดับ

ภาพพิมพ์แกะไม้ชุดนี้เป็นงานภาพพิมพ์ที่แสดงถึงวิทัศน์ที่สวยงามของสถานที่ที่เป็นธรรมชาติที่เป็นที่นิยมในจังหวัดทางภาคเหนือ ไชยา วรรณเลิศ ได้แสดงบรรยากาศของภาพวิทัศน์ ผ่านการซ้อนชั้นของสีต่างๆ ตามกรรมวิธีภาพพิมพ์ บรรยากาศของผลงานสะท้อนถึงภูมิประเทศ และ

ภูมิอากาศของภาคเหนือได้อย่างสมบูรณ์ ศิลปินใช้โทนสีเย็นทั้ง 3 ภาพ เป็นการคุมโทนให้บรรยากาศอยู่ในช่วงเวลาเดียวกัน มีสีส้มของดอกไม้ที่เป็นการใช้สีในคู่ตรงข้ามในสัดส่วน 70 : 30 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับการทำงาน นอกจากสีแล้ว ทักษะธาตุในเรื่องของจุด เป็นจุดเด่นอีกอย่างหนึ่งของภาพ ด้วยกรรมวิธีในการแกะไม้ ทำให้เกิดเป็นพื้นผิวที่เป็นจุด ๆ ซึ่งต่อกันให้เกิดเป็นจุดของดอกไม้ ทั้งขนาดใหญ่และเล็ก เพื่อสร้างระยะให้แก่ภาพ จากภาพทั้ง 3 ภาพจะเห็นเส้นตรงดิ่งที่เกิดจากต้นไม้ที่เหยียดตรง ทำให้ผ่านมีความมั่นคง ไม่อ่อนนุ่มจนเกินไป

การจัดองค์ประกอบศิลป์ของภาพทั้ง 3 ภาพนี้ จะเห็นว่ามีการจัดองค์ประกอบศิลป์ในลักษณะเดียวกันทั้งหมด โดยมีการผลักระยะใกล้ไกล ให้เกิดเป็นความลึกตื้น ซึ่งเกิดจากการสัดส่วนของต้นไม้ในระยะก็ใช้สัดส่วนที่เล็กลงตามลำดับ รวมกับการใช้สีช่วยให้เกิดระยะลึกตื้นด้วยเช่นกัน นั่นคือ ระยะใกล้จะค่อยๆ จางลง แสดงให้เห็นว่ายิ่งไกล ภาพยิ่งค่อยๆ เบลอลง ซึ่งให้ความหมายรวมไปถึงบรรยากาศที่เหมือนมีหมอกลง ที่ความรู้สึกเหมือนอากาศที่กำลังเย็นตัวลง จะเห็นว่าภาพจะค่อยๆ ไล่สีให้อ่อนลงจากด้านบนลงมา เหมือนบรรยากาศที่เป็นหมอกกำลังปกคลุมบริเวณพื้นที่

ภาพที่ 7 ชื่อ สีสิ้น ชีวิต ปี 2550

ภาพที่ 8 ชื่อ ช่วงเจิง 1 ปี 2551

ภาพที่ 9 ชื่อ พระสามทรงเครื่องทริภุญไชย ปี 2551

ภาพชุด “ขอवादแผ่นดิน” ของ พงษ์พรธร เรือนนันทชัย ศิลปินชาวลำปาง ที่สร้างสรรค์ผลงานโดยมีกลิ่นอายความเป็นภาคเหนือได้อย่างเด่นชัด เป็นผู้ที่มีผลงานด้านทัศนศิลป์ที่มีความเป็นวัฒนธรรมอย่างแท้จริง และเป็นที่ยอมรับ เขียนหนังสือที่ชื่อว่าลายแต้มคนล้านนา รวมถึงยังเป็นผู้ไปสาธิตการเขียนลายเส้นอย่างไทย ณ สถานทูตไทย ประเทศสิงคโปร์อีกด้วย ผลงานของพงษ์พรธร เรือนนันทชัย ในชุดนี้ผู้วิจัยได้นำมาทั้งสิ้น 3 ผลงาน โดยทั้ง 3 ผลงานใช้เทคนิคสีอะคริลิกทั้งสิ้น โดยมีขนาด 80 x 100 เซนติเมตร เท่ากัน 2 ผลงานและ ขนาด 110 x 120 เซนติเมตร ตามลำดับ

ผลงานชุด “ขอवादแผ่นดิน” เป็นผลงานที่แสดงถึงวัฒนธรรมของภาคเหนือได้เป็นอย่างดี ผ่านวิถีชีวิตของชาวเหนือ ภาพที่ 7 แสดงให้เห็นถึงการแต่งกายผ่านผ้าถุง ลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์

ของภาคเหนือโดยเฉพาะ ภาพที่ 8 เป็นภาพถ่ายทอดการต่อสู้ของผู้ชายล้านนา ที่เรียกว่า เจิง ซึ่งเป็นที่มาของคำว่าชั้นเชิง แต่ในภาคเหนือนั้นจะออกเสียง ช.ช้าง เป็น จ.จาน และภาพที่ 9 เป็นภาพที่แสดงถึงพุทธศิลป์ที่งดงามของภาคเหนือ แสดงถึงศิลปะทวารวดี ซึ่งเป็นศิลปะที่เจริญรุ่งเรืองในแถบล้านนา ลักษณะทัศนธาตุที่ปรากฏในภาพ จะเห็นว่าเส้นที่ใช้ในการวาดภาพนั้น จะมีความเป็นระเบียบแบบแผนมาก ภาพที่ 7 จะเห็นว่ามีความอ่อนช้อยอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการวาดบุคคลท่าทางการเดินมีกิริยาท่าทางที่อ่อนช้อยละมุนละไม แสดงให้เห็นถึงลีลาของคนภาคเหนือที่มีความใจเย็น ในขณะที่ภาพที่ 8 เป็นภาพที่แสดงถึงการต่อสู้แต่การใช้เส้นของศิลปินก็ไม่ได้แข็งแรงหรือดุดันมากนัก ยังคงความเป็นระเบียบความเรียบร้อยของลายเส้นอยู่ ในภาพที่ 7 และ 8 จะมีการเชื่อมโยงระหว่างวัตถุต่างๆในภาพด้วยเส้น เช่น กิริยาท่าทางของคนที่มีปฏิสัมพันธ์กัน ถือเป็น การเชื่อมต่อของเส้นในระหว่างวัตถุต่อวัตถุ นอกจากนี้จะเห็นความชัดเจนของเส้นที่เรียบร้อยและสงบนิ่งมากขึ้นในภาพที่ 9 การใช้สีของภาพชุดนี้นั้น จะอยู่ในโทนน้ำตาลซึ่งเป็นลักษณะในโทนร้อนแต่ใช้สีในลักษณะที่นุ่มไม่สดมาก ทำให้ภาพที่ 7 และ 8 นั้นมีความคุมโทน มีการใช้สีแดงสด และสีเหลือง ในโทนเดียวกันเพื่อให้ภาพไม่ดูตลกจนเกินไป และในภาพที่ 8 ใช้สีขาวเพื่อดึงให้ภาพบุคคลดูเด่นขึ้นมา ในขณะที่ภาพที่ 9 ใช้สีในโทนเย็น ใช้สีฟ้า ขาวเป็นสีที่คุมโทนตลอดทั้งภาพ แต่มีตัดด้วยสีแดงซึ่ง เป็นการใช้สีตรงข้าม 80 : 20 ซึ่งอยู่ในสัดส่วนที่เหมาะสม

การจัดองค์ประกอบศิลป์ของภาพชุดนี้สามารถแบ่งได้ 2 แบบ คือ ภาพที่ 7 และ 8 มีการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ใกล้เคียงกัน โดยศิลปินใช้ตัวบุคคลเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเนื้อหาในผลงาน โดยตัวบุคคลของทั้ง 2 ภาพนี้จะกระจายไปทั่วภาพ แต่จะสังเกตได้ว่า ถึงแม้ศิลปินจะจัดให้ตัวบุคคลกระจายไปทั่วภาพ แต่ทำให้เกิดจังหวะขึ้น กล่าวคือ จังหวะของวัตถุภาพ จะวนเป็นวงกลมล้อมรอบวัตถุที่อยู่กลางภาพ ทำให้เกิดเป็นเอกภาพขึ้น รวมถึงทำให้เกิดดุลยภาพในผลงานเนื่องจาก วัตถุที่อยู่ตรงกลางภาพทำให้เกิดจุดเด่น และทำให้เกิดเป็นพื้นที่ระหว่างขอบงานกับวัตถุ ซึ่งเป็นภาพที่เกิดความสมดุลแบบอสมมาตรไปในตัว หากมองเรื่องของสัดส่วนจะเห็นว่าวัตถุในภาพนั้นสัดส่วนไม่ได้มีขนาดลดหลั่นกันมากนัก ภาพมีลักษณะการวาดแบบแบน เหมือนการวาดภาพแบบแนวจิตรกรรมประเพณี ภาพที่ 9 เป็นการวาดแบบแบน 2 มิติ องค์ประกอบศิลป์มีความชัดเจน มีการจัดองค์ประกอบที่สมดุลแบบสมมาตร การใช้สีที่คุมโทนและใช้สีตรงข้ามทำให้ภาพเกิดเอกภาพของสีขึ้น การใช้สีเข้มในการเป็นพื้นรองในวัตถุช่วยให้วัตถุที่ต้องการจะเน้นเด่นขึ้นด้วย

ในภาพที่ 7 และ 8 นั้นการใช้สีในลักษณะของสีน้ำตาล เป็นลักษณะของสีธรรมชาติ ซึ่งภาพก็เป็นภาพที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การใช้สีในโทนนี้ทำให้ภาพมีชีวิตมากขึ้น การใช้เส้นที่อ่อนช้อยของตัวคนและวัตถุ แสดงให้เห็นเอกลักษณ์ของภาคเหนือได้อย่างชัดเจน และการใช้เส้นที่เรียบร้อยเป็นระเบียบในภาพที่ 9 แสดงให้เห็นจิตใจที่สงบนิ่ง เป็นการแสดงนัยที่สำคัญในการวาดภาพทางพุทธศิลป์ ภาพที่ 9 มีการใช้สีในโทนเย็น ซึ่งทำให้สบายตา และ ดูสุขุมสงบนิ่ง ในขณะที่ภาพที่ 7 และ 8

นั้นมีการใช้สีที่สดกว่า เพื่อแสดงการมีชีวิตอยู่ของการละเล่น และวิถีชีวิตในภาพ ซึ่งประกอบกับ องค์ประกอบศิลป์ของภาพที่ 7 และ 8 มีการเคลื่อนไหวมีชีวิตชีวา ตามที่ศิลปินได้ตั้งชื่อภาพที่ 7 ว่า สีสันชีวิต

ตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ	ทัศนธาตุ		องค์ประกอบศิลป์	
	ประเภท	ลักษณะ	ประเภท	ลักษณะ
-เครื่องแต่งกาย -ผ้าถุง -วิถีชีวิต -กิริยาท่าทางของคนปรากฏ ในภาพ -สภาพภูมิอากาศสะท้อน ความป็นอยู่ -การแสดง การละเล่น	เส้น	ประณีต อ่อนช้อย	จังหวะ	การใช้จังหวะที่ซ้ำ จัด อย่างเป็น ระเบียบ
	สี	อ่อนนุ่ม โทนเย็น	เอกภาพ	มีเอกภาพของเส้น เส้นที่มีทิศทางไป ในทางเดียว จัดเรียง อย่างเป็นระเบียบ แบบแผน
			ดุลยภาพ	ดุลยภาพแบบ สมมาตร และ อสมมาตร
	ที่ว่าง	ที่ว่างแบบเปิด	สัดส่วน	Object ส่วนใหญ่มี ขนาดที่เท่ากันหรือ ใกล้เคียงกัน
	พื้นผิว	เรียบ ประณีต	การเน้น	ความอ่อนช้อย ปลายเส้นที่อ่อน เกิดการเน้นที่เป็น ระเบียบมีแบบแผน

จากตารางที่ 47 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคเหนือ พบว่า ทัศนธาตุและ องค์ประกอบศิลป์ที่แสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมของภาคเหนือ ได้อย่างชัดเจนเป็นมากที่สุด คือ ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น ที่มีความอ่อนช้อย ควบคู่ไปกับสีที่อ่อนนุ่มคุมโทนในโทนเย็น มีการจัดวางเป็น พื้นี่ว่างที่มีระเบียบแบบแผน พื้นผิวส่วนใหญ่เรียบซึ่งโดยรวมแล้วผลงานของศิลปินภาคเหนือจะ เรียบร้อยไม่จัดจ้านมาก ด้านการจัดองค์ประกอบศิลป์มีการจัดวางจังหวะที่ซ้ำกันด้วย Object ที่มี ขนาดและสัดส่วนที่เท่ากัน ด้วยทิศทางของเส้นและ Object ที่มักจะไปทางเดียวกัน จึงทำให้เกิดเป็น เอกภาพของเส้นขึ้น โดยรวมแล้วผลงานของศิลปินภาคเหนือจะมีความอ้ออ่ย มีระเบียบแบบแผนอย่าง ชัดเจน

3.2 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคกลาง

ภาพที่ 10 ภาพ Reflection of Sensations, 2015

ภาพที่ 11 ภาพ Thinking

ภาพที่ 12 ภาพ สุวรรณภูมิ(ปรับปรุง)

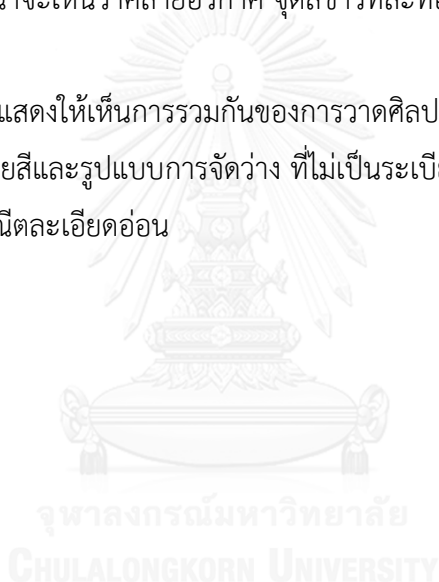
ผลงานภาพพิมพ์ของ สิทธิพล เลาะชัยสงค์ เป็นผลงานภาพพิมพ์ผสมกับเทคนิคสีอะคริลิก ที่แสดงให้เห็นถึงความร่วมสมัยกับวัฒนธรรมไทย ขนาด 150x200 เซนติเมตร 140 x 180 เซนติเมตร และ 150 x 190 เซนติเมตร ตามลำดับ

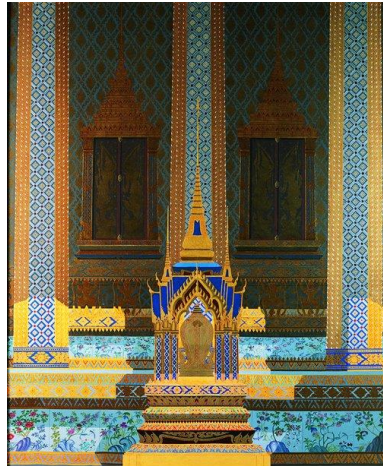
จุด เป็นทัศนธาตุที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในงานของสิทธิพล เลาะชัยสงค์ ซึ่งเกิดจากกรรมวิธี ภาพพิมพ์ลายฉลุ เมื่อจุดมาต่อกับจุดทำให้เกิดเป็นเส้นซึ่งทำให้เกิดเป็นรูปร่างขึ้นในภาพ การใช้สีของ ศิลปินในภาพที่ 10 และ 11 ใช้เป็นโทนขาวดำ และ ภาพที่ 12 ใช้สีโทนร้อน ซึ่งมีความร้อนแรง แต่มี

สีฟ้าที่เป็นสีคู่ตรงข้ามแทรกเข้ามา ทำให้ภาพไม่จัดจ้านจนเกินไป ภาพทั้ง 3 เป็นการถ่ายทอดศิลปะไทยเกี่ยวกับเรื่องสวรรค์ มีเทวดาและปราสาทราชวัง ที่เกิดจากรูปร่าง 2 มิติ ทับซ้อนกัน รวมถึงยังใช้สีที่คุมโทนตลอดทั้งภาพ

องค์ประกอบศิลป์ของผลงานทั้ง 3 นี้ มีลักษณะที่เหมือนกัน คือ ไม่มีจุดเด่นของภาพ แต่จะมีการใช้รูปร่างรูปทรงที่ทับซ้อนกับร่องรอยของสี รอยฝีแปรง ทำให้เกิดจังหวะ และพื้นที่ว่างในภาพ พื้นที่ว่างที่ปรากฏในภาพทั้ง 3 ภาพเป็นพื้นที่ว่างแบบเปิด ด้วยขนาดของรูปร่างที่ไม่แตกต่างกันมาก และการจัดวางที่เว้นระยะ ปล่อยให้จังหวะให้มีที่ว่าง ไม่ทำให้ผลงานดูอัดอัดจนเกินไป ถึงแม้จะเป็นภาพที่ใช้สีเดียวคุมโทน แต่มีการใช้ความอ่อนแก่ในการผลักระยะใกล้ไกลให้เกิดความลึกตื้น ไม่ให้ภาพแบน และยังทำให้ภาพดูกว้างและเคว้งคว้าง เหมือนอยู่บนสวรรค์ที่มีชั้นบรรยากาศจริงๆ ภาพโดยรวมเป็นการวาดสวรรค์เมื่อพิจารณาจะเห็นว่าคล้ายอวกาศ จุดสีขาวที่สะท้อนออกมาเหมือนกับดวงดาว ที่ตัดกับพื้นสีเข้ม

ผลงานที่นำมานี้ แสดงให้เห็นการรวมกันของการวาดศิลปะไทยที่มีความเป็นระเบียบแบบแผนให้มีความทันสมัย ด้วยสีและรูปแบบการจัดวาง ที่ไม่เป็นระเบียบ ในขณะที่ศิลปะไทยแบบประเพณีนี้จะมีความประณีตละเอียดอ่อน

ภาพที่ 13 รูปทรงในวัดพระแก้ว

ภาพที่ 14 แสงสุวรรณ (วัดเชียงทอง)

ภาพที่ 15 แสง-เงา

ภาพผลงานของศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง ศิลปินแห่งชาติ ประจำปี 2552 สาขาทัศนศิลป์ เป็นผลงานที่แสดงถึงแสงเงา สถาปัตยกรรมไทย ด้วยเทคนิค สีอะคริลิคบนผ้าใบ ขนาด 120 x 150 เซนติเมตร 150 x 170 เซนติเมตร และ 120 x 150 เซนติเมตร ตามลำดับ ซึ่งผลงานชุดนี้นับเป็น ผลงานที่มีชื่อเสียงของศาสตราจารย์ปรีชา เกาทอง เป็นอย่างยิ่ง

ภาพที่ปรากฏเป็นภาพสถาปัตยกรรมของวัดไทย ซึ่งตกแต่งด้วยลายไทยอันวิจิตรงดงาม โดย ศิลปินมีการนำเสนอที่ทำให้ภาพมีจุดสนใจ จากการใช้แสงเงาในการทำให้ภาพดูมีความน่าค้นหา ด้วยแสงจ้า เงาจัด การตัดกันของแสงเงา ที่ชัดเจนเป็นอย่างมาก ทำให้เกิดความดึงดูดใจ การเขียน ภาพแบบเหมือนจริง ด้วยรายละเอียดที่แจ่มชัด และการตัดกันของแสงเงา ทำให้ภาพ มีความงดงาม การใช้ทัศนธาตุในเรื่องของจัดจ้าน มีการใช้สีตรงข้าม และ การคุมโทนในสัดส่วน 70 : 30 การใช้แสง เงา ที่เป็นจุดเด่นเป็นอย่างมาก กลายเป็นจุดเน้น เพื่อให้ผลงานเกิดจุดเด่น โดยไม่ต้องมี Object ใดใด

การจัดองค์ประกอบโดยให้ความสำคัญกับเส้นตรง ความสมมาตร แสดงให้เห็นความแข็งแรง และสงบนิ่ง เป็นนัยที่แสดงให้เห็นถึงความรู้สึกสงบนิ่งได้อีกด้วย การจัดภาพในภาพที่ 13 เป็นการจัด แบบมีสมมาตร ทั้งสองข้างเหมือนกัน ในขาที่ภาพที่ 14 มีการดึงของเส้นทะแยงพุ่งขึ้นไป ทำให้ส่วนที่ แสงกระทบเป็นจุดเด่น และภาพที่ 15 แสงกระทบในส่วนล่างของภาพ ซึ่งจัดอยู่ในสัดส่วน 1 ใน 3 ของภาพ ในขณะที่ส่วนที่อยู่ในเงามืด ก็มีรายละเอียดด้วย แสดงให้เห็นถึงความใส่ใจในรายละเอียด ผลงานแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมไทยได้เป็นอย่างดี จากการนำเสนอสถาปัตยกรรม และลวดลายไทย

ภาพที่ 16 Skecth No.3

ภาพที่ 17 Skecth No.4

ภาพที่ 18 Skecth No.8

ภาพผลงานแนวนามธรรมของ สุจินต์ วัฒนวงศ์ชัย ที่แสดงในนิทรรศการ “แบบ-เลียน” เป็นผลงานเทคนิค สีอะคริลิคบนกระดาษ ขนาด 100x70 เซนติเมตร ทั้ง 3 ชิ้น แสดงถึงแนวทางที่ร่วมสมัย สะท้อนสังคมสมัยใหม่ที่ศิลปินนำเสนอผ่านร่องรอยปาดป้ายของฝีแปรง และ สีเส้นต่างๆ ในรูปแบบแบบนามธรรม

สี เป็นทัศนธาตุที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในผลงานของ สุจินต์ วัฒนวงศ์ชัย เป็นการใช้สีในโทนร้อน และดูตัน เส้นมีการใช้ทั้ง เส้นนอน ในภาพที่ 13 และ 14 และใช้เส้นตั้งในภาพ 115 พื้นผิวของผลงานมีความหยาบ และขรุขระที่เกิดจากร่องรอยของสีที่ทับซ้อนกันจนหนา และพื้นที่ว่างในผลงานเป็นพื้นที่ว่างแบบปิด เนื่องจากพื้นที่ถูกกั้นด้วยเส้นของฝีแปรง

องค์ประกอบศิลป์มีการใช้เส้นที่ซ้ำกั้ด จัดวางเป็นจังหวะซ้ำๆตลอดทั้งภาพ ทำให้เกิดการเคลื่อนไหว ไม่หยุดนิ่ง รวมกับรอยฝีแปรงที่ปาดไปมายิ่งทำให้ภาพดูเคลื่อนไหว ฉาบฉวย การเลือกใช้สีแบบจัดจ้าน ใช้สีตัดกับสีส้ม หรือ ใช้สีตรงข้ามอย่างสีเขียวกับแดง เป็นกันทำให้ตัดกันอย่างรุนแรง เพื่อสร้างแรงปะทะกับผู้ชม การจัดวางตำแหน่งของสีต่างๆอย่างเหมาะสมทำให้เกิดเป็นเอกภาพของสีชิ้น

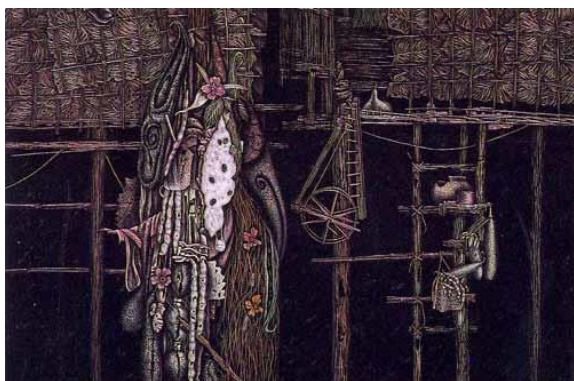
ภาพผลงานทั้ง 3 ชิ้นนี้ เป็นการแสดงออกของศิลปินที่สะท้อนให้เห็นมุมมองของคนสมัยใหม่ ความรวดเร็วทันใจของเทคโนโลยี ความฉลาด สีเส้นของสังคม และความมืดดำของสังคม เป็นการสะท้อนสังคมสมัยใหม่ผ่านสี และ รอยฝีแปรงที่ศิลปินส่งผ่านมาในรูปแบบของนามธรรม

ตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคกลาง

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ	ทัศนธาตุ		องค์ประกอบศิลป์	
	ประเภท	ลักษณะ	ประเภท	ลักษณะ
ความทันสมัย ความร่วมสมัย	เส้น	เส้นขาดไปมารวดเร็ว	จังหวะ	มีความสม่ำเสมอของเส้น รูปร่างสีเกิดเป็นจังหวะเท่าๆกัน
	สี	สดใส และหลากหลาย	เอกภาพ	มีเอกภาพของการจัดวาง มีจุดเด่นจุดรองอย่างชัดเจน เอกภาพของสีที่ชัดเจน
	รูปร่างรูปทรง	มีความหลากหลาย ทั้งรูปร่างที่เกิดจากธรรมชาติและรูปร่างอิสระ	ดุลยภาพ	มีความเป็นดุลยภาพแบบสมมาตรและอสมมาตร
	ที่ว่าง	ที่ว่างแบบปิดและเปิด	สัดส่วน	สัดส่วนในภาพมีการแบ่งน้ำหนักอย่างสมดุล
	พื้นผิว	หลากหลาย	การเน้น	ความมีแบบแผนของรูปร่างรูปทรงทำให้รูปภาพเอกลักษณะ เน้นให้เกิดจุดเด่น

จากตารางที่ 48 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคกลาง พบว่า ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่แสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมของภาคกลางได้อย่างชัดเจนเป็นมากที่สุด คือ ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้นที่มีความเรียบง่าย แต่ไม่ได้เรียบร้อยเท่าภาคเหนือ มีการใช้เทคนิคและลูกเล่นที่หลากหลาย สีที่ใช้มีความสดใส แต่ไม่เจิดจ้าเท่าภาคใต้ การเลือกใช้รูปร่างรูปทรงของศิลปินในภาคกลางมีความหลากหลาย เน้นระเบียบและความเรียบง่าย และ ร่วมสมัย ที่ว่างมีทั้งที่ว่างเปิดและปิด พื้นผิวมีการใช้เทคนิคที่หลากหลาย ทั้งเรียบและไม่เรียบ ด้านองค์ประกอบศิลป์สามารถสรุปได้ว่า ผลงานของภาคกลางนั้นมีการใช้รูปร่างรูปทรงในการทำให้สัดส่วนของภาพเกิดความสมดุล ซึ่งมีทั้งแบบสมมาตรและอสมมาตร จังหวะมีทั้งสม่ำเสมอและหลากหลาย

3.3 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภาพที่ 19 ชีวิตในชนบท

ภาพที่ 20 ชีวิตในชนบท

ภาพที่ 21 เก็บเกี่ยว 2

รศ. ทินกร กาษรสุวรรณ คือศิลปินที่มีถิ่นกำเนิดจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยผลงานที่ผู้เลือกมานั้น เป็นผลงานที่ชนะการประกวดศิลปกรรมร่วมสมัย ด้วยเทคนิคภาพพิมพ์โลหะ ขนาด ภาพที่ 100x130 เซนติเมตร 110 x 136 เซนติเมตร และ 111x141

เซนติเมตร ตามลำดับ

ภาพผลงานที่ปรากฏจะเห็นว่าเป็นการนำเสนอในเรื่องราวของวิถีชีวิตผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ทางเกษตรกรรม และ วิถีชีวิตของคนอีสาน โดยใช้เส้นเป็นส่วนสำคัญในการดำเนินเรื่อง รศ.ทินกร กาษรสุวรรณ นำเส้นที่ประสานกันไปมาของเครื่องมือจักสานมาใช้ในผลงาน ซึ่งจะเห็นได้ว่าเส้นที่ประสานกันไปมาในภาพทำให้ภาพมีความละเอียด สีที่ใช้ทั้ง 3 ภาพ มีการใช้สีที่คุมโทนโดยจะสีในโทนเข้ม ที่ค่อนข้างมืดแสดงบรรยากาศทำให้บรรยากาศของภาพแสดงให้เห็นถึงความอดทน ความเข้มแข็ง พื้นผิวที่ปรากฏให้เห็นเด่นชัด คือ พื้นผิวลวดตาที่ทำให้เห็นว่าขรุขระและหยาบกร้านด้วยเส้นที่ประสานไปมา

องค์ประกอบศิลป์ของภาพที่ 16 มีจุดเด่นอยู่ตรงกลาง โดยถูกเน้นด้วยสีดำที่ล้อมรอบวัตถุ ทำให้จุดเด่นยิ่งเด่นชัดขึ้นไปอีก การจัดวางตัวใหม่ในลักษณะสามเหลี่ยมปลายแหลมพุ่งขึ้นข้างบนทำให้เป็นการดึงจุดนำสายตา ด้วยเส้น ทำให้เกิดเอกภาพของเส้นขึ้น ภาพ 17 ใช้เส้นเป็นส่วนสำคัญในการแบ่งบ้างโดยแบ่งภาพเป็นส่วนบนและส่วนล่าง โดยให้ส่วนที่เป็นลวดลายอยู่ส่วนบนและพื้นเรียบอยู่ด้านล่าง เป็นพื้นที่ที่แสดงเรื่องราว 1 ใน 4 ของภาพ และยังมีเส้นตรงที่ช่วยให้ภาพดูมีความมั่นคงมากขึ้น จุดเด่นของภาพ ค่อนไปทางด้านซ้าย การใช้เส้นที่ซับซ้อนประสานกันไปมาทำให้เกิดจุดเด่นขึ้นมา ในขณะที่ภาพที่ 18 นั้น ไม่มีจุดเด่นเหมือนภาพที่ 16 และ 17 ในส่วนของภาพนี้มีการใช้จังหวะของวัตถุ ที่เหมือนกัน เกิดเป็นการซ้ำซ้อน โดยเว้นระยะจังหวะที่ใกล้เคียงกันตลอดภาพ เรียงวัตถุในแนวนอน ตามเส้นที่แบ่งเป็นชั้นๆ ทำให้เกิดเป็นเอกภาพของการซ้ำ ถึงแม้จะใช้วัตถุซ้ำๆกันแต่แต่ละวัตถุล้วนมีลักษณะที่ต่างกันออกไป

ผลงานทั้ง 3 ชิ้นของ รศ. ทินกร กาษรสุวรรณ เป็นผลงานที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนอีสานผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ทางเกษตรกรรม การใช้โทนสี และเส้นที่แสดงถึงความหยาบกร้าน และ บรรยากาศที่ต้องอดทนและรู้สึกเข้มแข็ง ลวดลายและเส้นที่ปรากฏด้วยกรรมวิธีภาพพิมพ์ก็แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจ และความละเอียดอ่อนของศิลปิน

ภาพที่ 22 ภาพ สายใยชนบท

ภาพที่ 23 ภาพ บุญพะเหวด

ภาพที่ 24 ภาพ บายสี่สู่ขวัญ

ธีระวัฒน์ คณะมะ เป็นศิลปินอิสระภาคอีสานที่ทำผลงานที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของภาคอีสาน อีกท่านหนึ่ง โดยผลงานของ ธีระวัฒน์ คณะมะ นั้นต่างก็เป็นผลงานที่ได้รับรางวัลในการแข่งขัน ระดับประเทศต่าง ๆ มากมาย ผลงานที่หยิบยกมานี้ เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงประเพณีและ วัฒนธรรมขอภาคอีสานได้อย่างชัดเจนเป็นอย่างมาก โดยภาพแรก ภาพที่ 19 เป็นภาพที่ได้รับรางวัล จากการประกวดจิตรกรรมเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมราชินีนาถเนื่องในพระราชวโรกาสเฉลิม

พระชนมพรรษา 60 พรรษา เป็นภาพที่นำเสนอภาพเกี่ยวกับสายใยของพระบาทสมเด็จพระราชินีนาถ ที่ส่งไปถึงประชาชน โดยมีขนาด 170 x 230 เซนติเมตร ภาพที่ 20 เป็นภาพที่แสดงถึง งานบุญพะเหวด ซึ่งหมายถึงงานบุญมหาชาติ คำว่า พะเหวดมาจากพระเวสสันดรนั่นเอง โดยงานบุญ พะเหวดเป็นงานบุญที่สำคัญของชาวอีสานเป็นอย่างมาก และมักจะทำในช่วงเสาร์แรกของเดือน มีนาคม โดยภาพนี้มีขนาด 160 x 230 เซนติเมตร และภาพ 21 ภาพบายสีสู่ขวัญ ขนาด 190 x 290 เซนติเมตร เป็นภาพที่แสดงให้เห็นถึงพิธีกรรมที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งของชาวอีสานนั่นคือพิธีบายสีสู่ขวัญ นอกจากนี้ภาพทั้ง 3 ภาพจะแสดงให้เห็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับภาคอีสานแล้ว สิ่งที่แสดง ออกมาได้อย่างเด่นชัดอีกอย่างคือ เครื่องแต่งกายของผู้คนในภาพลวดลายของผ้าถุง

ภาพทั้ง 3 ภาพมีการใช้ทัศนธาตุที่คล้ายคลึงกัน การแสดงออกนำเสนอภาพรูปร่างรูปทรงของ บุคคล ผู้คนในภาพเป็นตัวดำเนินเรื่องราว แสดงออกมาในลักษณะที่เป็น 2 มิติ ด้วยท่าทางต่างๆ การใช้สีที่อยู่ในโทนร้อนทั้งหมด คมโทนด้วยสีเหลืองส้ม ทำให้บรรยากาศของความสดชื่น ชื่นมื่นยินดี มีการใช้สีตรงข้ามของสีโทนเหลืองส้มด้วยสีน้ำเงินและสีม่วง ในอัตราส่วน 80 : 20 การใช้พื้นที่ว่างของ ภาพที่ 19 และ 20 เป็นแบบปิด กล่าวคือ วัตถุที่ถูกรัดจัดวางในภาพจัดวางในลักษณะที่ปิดกั้นพื้นที่ว่าง ในขณะที่ภาพที่ 21 นั้นเป็นการใช้ที่ว่างแบบเปิด เพราะพื้นที่ว่างสามารถลอดผ่านวัตถุได้ทั่วทั้งภาพ ให้ภาพดูหลวมๆ

องค์ประกอบศิลป์ของภาพทั้ง 3 นี้ จะเห็นว่ารูปร่างรูปทรงที่ใช้ มีการทับซ้อนกันอย่าง ภาพที่ 19 รูปร่างรูปทรงของบุคคลจัดวางในลักษณะของวงกลมล้อมรอบจุดเด่นตรงกลาง ทำให้เน้นให้ เกิดจุดเด่นของภาพ ที่ดูกลมกลืนและสั่นไหว ในขณะที่ภาพที่ 20 นั้นมีการเรียงตัวกันของรูปร่าง รูปทรงในแนวระนาบ แนวนอน ภาพมีการเคลื่อนไหวไปข้างหน้าด้วยการนำรูปร่างรูปทรงมาซ้ำกัน เกิดเป็นจังหวะในงานชิ้น และภาพที่ 21 การจัดวางมีลักษณะที่ค่อนข้างกระจาย พื้นที่ว่างเป็นแบบ เปิดแต่มีการนำสายตาด้วยการซ้ำกันของรูปร่างรูปทรงที่ลดหลั่นกันทำให้เกิดระยะใกล้ไกล และนำ สายตาให้ผู้ชมมองงานได้ทั่วทั้งภาพ โดยทั้งสามภาพเกิดเอกภาพของจังหวะการซ้ำ และ เอกภาพของ รูปร่างรูปทรง รวมถึงการใช้สีของเครื่องแต่งกายก็ทำให้ภาพมีความโดดเด่น และให้ความสำคัญกับ การ

แสดงท่าทางกิริยาของบุคคลเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 25 ภาพชุด "จิตรกรรมสุวรรณภูมิ"

ตनुพล เอนอ่อน ศิลปินที่มีกำเนิดจากภาคอีสาน ที่สร้างสรรค์ผลงานที่มีกลิ่นอายของวัฒนธรรมและสร้างสรรค์ในรูปแบบที่ร่วมสมัย ผู้วิจัยจึงนำผลงาน ชุด "จิตรกรรมสุวรรณภูมิ" ของ ตनुพล เอนอ่อน เป็นผลงานที่ได้แนวคิดจากรูปแบบการวาดแนวประเพณีและการวาดภาพแบบไตรภูมิมาประยุกต์ใช้กับรูปร่างรูปทรงอย่างง่าย ทำให้ภาพวาดของ ตनुพล เอนอ่อน มาความเป็นเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมร่วมสมัย ใช้เทคนิคสีอะคริลิก และทองลงบนผืนผ้าใบ

ทัศนธาตุที่ปรากฏในผลงานชุดนี้ คือการตัดทอนของรูปร่างรูปทรง ให้เป็น 2 มิติ แบบๆ ใช้รูปร่างรูปทรงเรขาคณิตเป็นส่วนใหญ่ และมีรูปร่างรูปทรงแบบอินทรีย์รูปประกอบบ้าง การใช้สีที่เป็นสีเส้นที่สดใสแบบร่วมสมัย โดยเน้นไปที่ น้ำเงิน เหลือง แดง ซึ่งเป็นการคุมโทนระหว่างโทนร้อนและเย็นในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน พื้นที่ว่างที่ใช้เป็นแบบเปิด เส้นที่ใช้เป็นเส้นตรงเสียส่วนใหญ่

การจัดองค์ประกอบศิลป์ของผลงานชุดนี้ เป็นลักษณะของมุมมอง คล้ายกับแผนผัง แต่วัตถุในภาพ ตั้งตรงมองในระนาบปรกติ การซ้ำกันของวัตถุทำให้เกิดจังหวะที่ต่อเนื่องตลอดภาพ โดยในวัตถุที่เหมือนกันก็จะซ้ำกันในทิศทางเดียวกัน การซ้ำของวัตถุในภาพไม่ได้เป็นไปในทางเดียวกันทั้งหมด มีการแบ่งเป็นกลุ่มๆ กลุ่มหนึ่งขึ้นไปทางซ้าย อีกกลุ่มขึ้นไปทางขวา รวมถึงทั้งบนและล่าง เป็นการนำสายตาให้ภาพไม่ได้ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง รูปทรงเรขาคณิตที่ใช้ในผลงาน มีการเรียงกันอย่างมีทิศทางทำให้เกิดเป็นเอกภาพขึ้น

ตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ	ทัศนธาตุ		องค์ประกอบศิลป์	
	ประเภท	ลักษณะ	ประเภท	ลักษณะ
-วิถีชีวิต -เครื่องมือประกอบอาชีพ -สภาพภูมิอากาศสะท้อน ความเป็นอยู่	เส้น	หยاب ไม่สม่ำเสมอ เรียบแต่ไม่อ่อนช้อย เท่าภาคเหนือ	จังหวะ	มีการวางจังหวะของ รูปร่างรูปทรงไม่ ซับซ้อน
	สี	สดใส จัดจ้าน เน้นสีธรรมชาติ ใช้สีน้อย เช่น น้ำเงิน เหลือง	เอกภาพ	เอกภาพของสีเป็น ส่วนที่เด่นที่สุด ใช้สีตรงข้ามทำให้ เกิดความเป็นเด่น
	รูปร่าง รูปทรง	ทั้งรูปทรงที่เป็น เรขาคณิต และ รูปทรงที่ได้มาจาก ธรรมชาติ	ดุลยภาพ	มีดุลยภาพแบบ สมมาตร
	ที่ว่าง	ที่ว่างแบบปิด และเปิด	สัดส่วน	การแบ่งสัดส่วนใน ภาพมีจุดเด่นจุดรอง แต่เป็นในลักษณะ แบนๆ
	พื้นผิว	หยاب ขรุขระ เรียบ	การเน้น	มีการเน้นรูปร่าง รูปทรงด้วยเส้นสี เข้ม คัดรูปทรงให้ เด่นออกมา

จากตารางที่ 49 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่แสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้อย่างชัดเจนเป็นมากที่สุด คือ ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้นที่ค่อนข้างใหญ่และหยاب ไม่ประณีตเท่าภาคเหนือ สีที่ใช้จะเป็นสีตรงข้ามอย่างสีน้ำเงินและสีเหลือง การใช้รูปร่างรูปทรงมีทั้งใช้รูปทรงเรขาคณิต และรูปทรงที่ได้มาจากธรรมชาติ ด้วยการจัดวางของผลงานส่วนใหญ่จะพบว่าเป็นพื้นที่ว่างแบบปิด พื้นผิวไม่เรียบไม่ขรุขระจนเกินไป ในส่วนของการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้นพบว่า จังหวะการวางไม่ซับซ้อนมาก มีเอกภาพของสีที่ชัดเจน ดุลยภาพมีความสมมาตร สัดส่วนผลงานศิลปะในตะวันออกเฉียงเหนือ มีการแบ่งของรูปร่างรูปทรงให้เกิดเป็นจุดเด่นจุดรอง แต่ไม่ได้จัดเรียงแบบซับซ้อนมากนัก

3.4 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคใต้

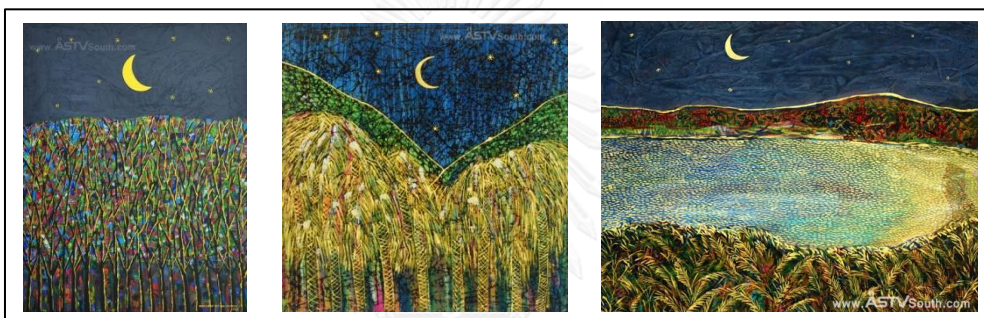

ภาพที่ 26 ภาพผลงานชุด ความสัมพันธ์ของสีเส้นและลวดลาย Color Design Connection

ผลงานชุดความสัมพันธ์ของสีเส้นและลวดลาย Color Design Connection เป็นผลงานของศิลปินภาคใต้ จรุงญ ศรียะพันธ์ เป็นศิลปินที่จบการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาและมหาบัณฑิตศึกษาจากมหาวิทยาลัยศิลปากร มีผลงานจัดแสดงและเป็นที่ยอมรับในระดับประเทศเป็นอย่างมาก โดยผลงานที่นำมาได้สร้างสรรค์สรรค์และจัดแสดงในงานนิทรรศการศิลปะร่วมสมัยไทย-มาเลย์ “HATYAI-PINANG 2013” โดยผลงานชิ้นนี้เป็นผลงานที่สร้างสรรค์ด้วยวิธีตัดปะ และ ระบายสี เป็นการใช้ผ้า และ สี ที่แสดงถึงวัฒนธรรมของไทย ผ่านการแสดงออกด้วยเทคนิคสื่อผสม ในลักษณะของงานกึ่งนามธรรม

ผลงานชุดนี้ของจรุงญ ศรียะพันธ์ แสดงให้เห็นถึงสีเส้นที่สดใส มีการตัดปะผ้าถุง ซึ่งมีลวดลายอย่างไทย เป็นผ้านุ่งที่แสดงถึงวัฒนธรรมการแต่งกายของไทย มีการใช้ลวดลายของผ้าบาติก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมของภาคใต้ ในด้านของทัศนธาตุในผลงานชุดนี้นั้น มีการใช้รูปร่างสีเหลี่ยมหลากหลายขนาดทับซ้อนกัน ทำให้เกิดเป็นจังหวะของรูปร่าง และ สีที่สลับทับซ้อนกัน สีที่ใช้ในภาพนี้เป็นสีที่ชั้นที่ 1 และชั้นที่ 2 ได้แก่สีแดง สีเหลือง สีน้ำเงิน และฟ้า ซึ่งเป็นแม่สี ภาพชุดนี้มีสีในวรรณะอุ่นเป็นเด่น แต่ก็ยังมีสีแดงที่หม่นมาช่วยหยุดสีแดงสด ทำให้ภาพเกิดความกลมกลืนและมีความเป็นเอกภาพของสีด้วย ภาพดูจัดจ้านร้อนแรง งานส่วนใหญ่มีการใช้เส้นตรง เห็นร่องรอยของการฉีกของกระดาษ เป็นร่องรอยแบบหยาบๆ แสดงให้เห็นถึงอารมณ์ และความรู้สึกที่กระฉับกระเฉง และว่องไว ซึ่งถือเป็นอุปนิสัยของคนในแถบภาคใต้ พื้นที่ว่างเป็นการใช้พื้นที่ว่าแบบปิด โดยในอัตราส่วนที่เท่าๆกัน และมีการใช้สีที่เหมือนกันในการเชื่อมพื้นที่ว่างปิดและเปิดเข้าด้วยกัน ทำให้องค์ประกอบของภาพเกิดความเชื่อมต่อกันอย่างสมดุล งานในชุดนี้ส่วนใหญ่ จะมีองค์ประกอบที่สมดุลภาพแบบอสมมาตร

ในผลงานชุดดังกล่าวของจรรยา ศรียะพันธ์ นั้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในเรื่องของสีเส้นที่สดใส และสีในแต่ละสีนั้นแสดงออกได้อย่างชัดเจนว่ามีที่มาที่ไป กล่าวคือ สีเหลือง แสดงให้เห็นถึงแสงแดดที่จัดจ้า สีแดง สีเขียว แสดงให้เห็นถึงความสดใสของธรรมชาติ และสีฟ้าแสดงให้เห็นถึงน้ำทะเล และ ลายผ้าถุงที่แสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย และ คนในจังหวัดทางแถบภาคใต้ด้วยลวดลายของผ้าบาติกซึ่งเป็นกรรมวิธีในการสร้างสรรค์ลวดลายเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของคนในภาคใต้ การใช้เส้นและรูปทรงที่หยาบ แสดงให้เห็นถึงความว่องไว กระฉับกระเฉงของศิลปินซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่และอุปนิสัยของคนในแถบภาคใต้ โดยสามารถเห็นได้จากจังหวะของดนตรี และ ภาษาถิ่น ที่มีความกระชับและว่องไวกว่าภูมิภาคอื่นๆ ผลงานในชุดนี้จึงเป็นผลงานที่สะท้อนความเป็นภาคใต้ เพราะ แสดงให้เห็นถึงอุปนิสัย วิถีชีวิต ของคนในแถบภาคใต้ได้อย่างชัดเจน

ภาพที่ 27 ภาพผลงานชุดธรรมชาติที่อยู่ใกล้ตัวเรา

ผลงานชุดนี้ เป็นผลงานที่แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในแถบภาคใต้ โดยมุฮัมมัด โรจนอุดม ศาสตร์ ศิลปินที่เกิดและเติบโตใน อำเภอบางใหญ่ จังหวัดสงขลา เป็นศิลปินภาคใต้อีกท่านหนึ่งที่มีนิทรรศการแสดงผลงานในระดับประเทศและในอาเซียน ผลงานของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์เกือบทั้งหมด จะใช้วิธีการสร้างสรรค์โดยวิธีเดียวกับการทำผ้าบาติก ภาพส่วนใหญ่ที่วาดจะเป็นภาพวิวทิวทัศน์ในตอนกลางคืน การใช้เส้นที่หยาบและสนุกสนาไม่เน้นรายละเอียดไม่มีมิตินั้นเป็นการแสดงออกแบบลัทธิFauvism

ภาพผลงานเป็นการวาดวิวทิวทัศน์ในยามค่ำคืน แสดงแสงสะท้อนของดวงจันทร์ไปยังต้นไม้ และ ท้องทะเล การทำพื้นผิวด้วยเทคนิคผ้าบาติก ทำให้เกิดพื้นผิวที่ยับย่น เส้นสีเหลืองเป็นการตัดเส้นด้วยสีอะคริลิก เส้นหนาและกระชับ ทำให้ได้รูปทรงที่เด่นชัด และ ชัดเจน การแสดงออกมาอย่างชัดเจน ทำให้ภาพดูมีความสดใหม่ สีที่ใช้ใช้สีที่สดใส แสดงให้เห็นถึงสีสันของต้นไม้ ดอกไม้ ถึงแม้จะเป็นยามค่ำคืน ที่ขาดไม่ได้เลยในผลงานของโดยมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ นั่นคือดวงจันทร์เสี้ยว ที่มักจะจัดวางไว้ตรงกลางในบริเวณของท้องฟ้าในยามค่ำคืน ภาพผลงานของศิลปินท่านนี้ มีการจัดองค์ประกอบแบบแบ่งสัดส่วนที่ชัดเจน มีเส้นระดับสายตา มีการใช้พื้นที่ว่างแบบปิด แบ่งแยกชัดเจนระหว่างระยะหน้าของทิวทัศน์และบรรยากาศของท้องฟ้า การใช้รูปร่างรูปทรงที่เป็นรูปร่างแบบ

อินทรีรูปแบบแบน 2 มิติ แต่มีจังหวะการทับซ้อนของเส้น มีการซ้ำกันของรูปร่างในธรรมชาติ ทำให้เกิดเอกภาพในผลงานชิ้น โทนมสีที่หม่นลงทำให้ภาพแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นยามค่ำคืน แต่ก็ยังคงความสดใสในแบบการสร้างสรรคของศิลปินภาคใต้อยู่

ผลงานของมุฮัมมัด โรจนอุดมศาสตร์ เป็นผลงานที่แสดงออกได้ถึงวัฒนธรรมของจังหวัดในแถบภาคใต้ได้อย่างชัดเจนเพราะ เทคนิคการสร้างสรรคผลงานที่ชัดเจน บาดิกเป็นวิธีการสร้างลวดลายเสื้อผ้าของคนในแถบภาคใต้ รวมถึงวิวทิวทัศน์เกี่ยวกับทะเล ต้นมะพร้าว และ ภูเขา แสดงให้เห็นถึงภูมิประเทศของภาคใต้เป็นอย่างดีและชัดเจนมากที่สุด เส้นที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นเส้นที่ใหญ่และหยาบ สีเส้นมีความความสดใส ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นศิลปินที่สร้างสรรคผลงานที่แสดงออกถึงภาคใต้ได้อย่างชัดเจนอีกท่านหนึ่ง

ภาพที่ 28 ภาพผลงาน ความงามในความมืด

ผลงานชุดนี้เป็นผลงานที่มีชื่อว่า ความงามในความมืด ซึ่งเป็นผลงานที่ได้รับรางวัลที่ 2 เหรียญเงินบัวหลวง ของজে अब্দুল্লাহ জেসোহা ศิลปินชาวจังหวัดปัตตานี เป็นผลงานจิตรกรรมที่ใช้เทคนิคการวาดแบบผ้าบาดิก โดยใช้ผู้หญิงและการแต่งกายอย่างชาวมุสลิมเป็นตัวแทนในเชิงสัญลักษณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับศาสนาอิสลาม

ภาพผลงานชุดนี้เป็นการวาดโดยใช้เส้นเป็นหลัก การวาดลวดลายแบบอย่างชาวมุสลิม เป็นลวดลายของเรื่องกอและ และ ลวดลายของเครื่องนุ่มห่มของคนในแถบภาคใต้ ลายละเอียดของเส้นมีความโค้งอ่อน สลับไปมา แต่เส้นเป็นเส้นที่หนาจึงทำให้ลวดลายดูแข็งแต่ละเอียดอ่อน การใช้สีแบบคุมโทน คือ ดำ น้ำตาล เทา เหลือง ทำให้บรรยากาศภาพดูหม่นหมองตามแนวคิดของชื่อภาพนั้น ทำให้สามารถเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของภาพได้ การจัดองค์ประกอบของภาพชุดนี้ มีทั้งแบบสมดุลแบบสมมาตร และ การใช้object เป็นจุดเด่นได้อย่างชัดเจน มีการนำสายตาด้วยเส้นที่รวมให้จุดสนใจเป็นจุดเดียวกันทั้งภาพ ผลงานชุดนี้มีจุดเด่นอยู่ที่ การใช้เส้นชัดเจน การแสดงออกของลวดลายที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมและศาสนา การแสดงสีหน้าท่าทางของผู้หญิงถึงความปิดกั้น หรือ ความทุกข์

ภาพชุดนี้เป็นภาพที่แสดงออกมาทางด้านศาสนาได้อย่างชัดเจน ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาที่คนในแถบภาคใต้นับถือมากที่สุด การแสดงออกดังกล่าวนอกจากเรื่องราวของลวดลายและเส้นที่เป็น

ทัศนธาตุเด่นแล้วนั้น การแสดงออกทางด้านการแต่งกายของศาสนามุสลิม จึงเป็นจุดเด่นที่ผลงานของศิลปินท่านนี้ แสงให้เห็นถึงวัฒนธรรมที่ชัดเจนของคนในแถบภาคใต้ได้เป็นอย่างดี

ตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคใต้

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ	ทัศนธาตุ		องค์ประกอบศิลป์	
	ประเภท	ลักษณะ	ประเภท	ลักษณะ
-เครื่องแต่งกาย -ลวดลายในผ้า -ลวดลายมุสลิม -ผ้าบาติก	เส้น	หนา หยาบ แข็ง	จังหวะ	ใช้การซ้ำของเส้น ลวดลสย และ รูปร่างรูปทรง
-วิถีชีวิต -ลวดลายเรือกอแระ -ศาสนาอิสลาม -สภาพภูมิอากาศสะท้อน ความเป็นอยู่	สี	สดใส จัดจ้าน	เอกภาพ	มีเอกภาพของสี มี ความเป็นเด่นของ วรรณะอุ่นเป็นส่วน ใหญ่ และการ ทับซ้อนของรูปร่าง รูปทรงจนเกิดเป็น เอกภาพ
	รูปร่าง รูปทรง	แบน 2มิติ รูปทรงเรขาคณิต อย่างง่าย	ดุลยภาพ	มีความเป็นดุลยภาพ แบบสมมาตรและ อสมมาตร แบบซ้าย ขวา
	ที่ว่าง	ที่ว่างแบบปิด	สัดส่วน	Object จะมีสัดส่วน ที่ใหญ่ชัดเจน และ บ่งส่วนของObject และ พื้นหลังอย่าง ชัดเจน
	พื้นผิว	หยาบ ขรุขระ	การเน้น	ใช้เส้นและสีในการ เน้นให้ภาพเกิด ความกรซบ ว่องไว และแข็งแรง

จากตารางที่ 50 ผลการวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินภาคใต้ พบว่า ทัศนธาตุและองค์ประกอบศิลป์ที่แสดงถึงจุดเด่นทางวัฒนธรรมของภาคใต้ได้อย่างชัดเจนเป็นมากที่สุด คือ ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น การใช้เส้นของศิลปินทางภาคใต้จะใช้เส้นที่หนา และหยาบ ไม่ค่อยมีความละเอียดอ่อน การใช้รูปร่างรูปทรงจะเป็นการเลือกใช้อย่างง่ายเป็นรูปร่าง 2 มิติแบน อย่างง่าย สร้างมิติของภาพด้วยการทับซ้อนกัน ให้เกิดเป็นจังหวะ การใช้สีจะมีสีที่สดใส ชัดเจน การจัดองค์ประกอบ

ศิลป์ จะเป็นการจัดแบบไม่ซับซ้อนมาก กล่าวคือ มีลักษณะแบนเป็น2มิติ มีระยะหน้าและหลังซ้อนกัน
อย่างง่าย พื้นที่ว่างที่ใช้ส่วนใหญ่จะใช้แบบปิด และใช้การเชื่อมต่อของสีให้ภาพต่อเนื่องกันทั้งภาพ ซึ่ง
ทำให้เกิดเอกภาพของสี และ ที่ว่าง

ตารางที่ 51 สรุปลองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคเหนือ

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
จิตรกรรม	จิตรกรรมแสดงภาพเกี่ยวกับพุทธศาสนา แต่จะเขียนเรื่องราวของบทละครนอก นิทานพื้นบ้าน วิถีชีวิต เหตุการณ์สำคัญ ทางแถบภาคเหนือ เป็นส่วนใหญ่ แสดงเอกลักษณ์ผ่านเสื้อผ้า สีหน้า ทรงผม เป็นต้น ผลงานบางแห่งได้รับอิทธิพลจากพม่า และจีนซึ่งจะปรากฏในลวดลายประดับ ตกแต่ง (สุรชัย จงจิตงาม, 2555)	-เส้น มีความอ่อนช้อย และสนุกสนาน ใช้เส้นเพื่อสร้างรูปทรงแบบปิด ใช้เส้นที่อ่อนช้อยแสดงท่าทางกิริยา และ สีหน้า โดยจะเน้นไปที่การใช้เส้นโค้งตัวดปลายแหลมเป็นส่วนใหญ่ -การซ้ำ การสร้างลวดลายจากอิทธิพลจีน มีการเชื่อมต่อลายต่อลายด้วยเส้นโค้งอย่างต่อเนื่อง -สี มีการไล่ค่าน้ำหนัก การใช้สีตรงข้ามเพื่อสร้างจุดเด่น ตามคติความเชื่อโบราณ คือ ใช้สีแดงชาดเป็นพื้น และ บางผลงานใช้สีน้ำเงินเป็นพื้น สีที่ใช้ในงานจิตรกรรมมีความหลากหลาย ภาพมีสีสัน -การจัดองค์ประกอบภาพแบบหน้ากระดาน 2มิติ มีรูปทรงของอาคารเป็นจุดศูนย์รวมภาพ และ ส่วนประกอบอื่นๆแตกออกไปเป็นรัศมี
เครื่องนุ่งห่ม	ผ้าพื้นบ้านภาคเหนือที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดคือ ผ้าไทยวน ผ้าไทลื้อ ผ้าของกลุ่มชนทั้งสอง ได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน และเครื่องบูชาตามความเชื่อที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะผ้าซิ่น ผ้านุ่ง ผู้หญิงของกลุ่มไทยวนและไทลื้อมีส่วนประกอบคล้ายคลึงกัน แบ่งเป็น ๓ ส่วน ได้แก่ ลายล่างหรือเกาะ ลายเก็บมุก ลายคาค่ากัน หรือ มัดก่า	-เส้น ในลวดลายผ้าทอ เส้นทำหน้าที่สำคัญในการ แบ่งที่ว่างออกเป็นส่วนๆ -เส้นพื้นปลา การแสดงถึงทิศทาง -สี ใช้สีพื้นเป็นสีเข้ม ลวดลายสีอ่อน เช่น ดำ แดง ตัวลายสีขาว เหลือง เป็นต้น -รูปทรงข้าวหลามตัดแบบ2มิติ ซ้ำกัน เป็นลายทาง -ใช้สีไม่ฉูดฉาด คมโทนในสีที่ใกล้เคียงกัน -การจัดองค์ประกอบในลวดลายใน1ผืน ลายจะอยู่บริเวณส่วนที่ 3ใน4ส่วนของผืนผ้า ตรงชายด้านล่างเป็นสีพื้น
	ภาคเหนือมีชนเผ่าที่อาศัยอยู่ ซึ่งมีเครื่องแต่งกายที่มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชนเผ่า ได้แก่ ชนเผ่าม้ง ชนเผ่ากะเหรี่ยง ชนเผ่าลีซู และชนเผ่าอาข่า	-สี ใช้สีดำเป็นพื้น สีจัดขจ้านเป็นลวดลาย -ลวดลายเป็นลาย สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม เป็นส่วนใหญ่ ใช้สีตัดกัน -ลวดลายจะเรียงกันเป็นแถบๆ ตามแนวนอน
พิธีกรรม	ชาวล้านน่านนั้นทำตุงขึ้นเพื่อถวายเป็นพุทธบูชาและอุทิศให้กับผู้ล่วงลับและยังถวายเป็นปัจจัยส่งกุศลให้แก่ตนในภพหน้า โดยเชื่อว่าเมื่อถวายตุง(ทานตุง)แล้วจะได้เกาะชายตุงขึ้นสวรรค์ มีวรรณะ 6 ประการ คือ เขียว ขาว ดำ แดง หม่น เหลือง	-สี ใช้พื้นสีอ่อน ลวดลายสีเข้ม ใช้หลากหลายสี แต่ไม่ได้มีสีจัดจ้าน -เส้นนอน มีหน้าที่แบ่งช่องว่างเป็นชั้นๆ เพื่อเป็นของเขตของแต่ละลวดลาย

ตารางที่ 52 สรूपองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคกลาง

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
จิตรกรรม	<p>จิตรกรรมไทยแบบประเพณีเด่นชัดด้วยสีที่ระบายเรียบ และตัดเส้นแสดงรูปร่างแสดงรายละเอียดของภาพ เช่น พระราชาเสนาบดี บ่าว ไพร่ หรือภาพสัตว์ ต้นไม้ ดอกไม้ ใบไม้ ทั้งหมดเขียนเพื่อให้ดูสมจริงตามเรื่องราวอันเป็นอุดมคติในพุทธศาสนา(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่มที่20)</p> <p>-จิตรกรรมวัดระฆังโฆสิตาราม กรุงเทพฯ</p> <p>-จิตรกรรมวัดใหญ่สุวรรณาราม จ.เพชรบุรี</p> <p>-จิตรกรรมวัดพระศรีรัตนศาสดาราม กรุงเทพฯ</p> <p>-จิตรกรรมวัดหน่อพุทธางกูร จ.สุพรรณบุรี</p>	<p>-เส้นที่ใช้ มีความประณีตอ่อนช้อย</p> <p>-รูปร่างที่ใช้ 2 มิติ แบบแบนๆ</p> <p>-เป็นภาพ2มิติ ที่เรียงตัวละครเป็นหน้ากระดาน ไม่นั้น Perspective มากนัก</p> <p>-การให้สี จะลงสีพื้นด้วยสีแดง หรือ สีเข้มเป็นส่วนใหญ่ แล้ววาดตัวบุคคลด้วยสีขาวครีม และตกแต่งเครื่องประดับด้วยสีทอง</p> <p>-จุดเด่น ของงานจิตรกรรมหรือส่วนสำคัญจะเน้นด้วยเส้นสีเทา</p> <p>-ความเป็นเอกภาพของภาพ เกิดจากการจัดวางองค์ประกอบแบบสมมาตร มีจุดสนใจอยู่ตรงกลาง และมีการซ้ำ ของตัวละคร เป็นจังหวะเท่าๆกัน</p>

ตารางที่ 53 สรूपองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
จิตรกรรม	<p>จิตรกรรมในภาคอีสาน ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผนังโบสถ์ มักวาดเป็นเรื่องราวของพุทธประวัติในตอนต่างๆ และวิถีชีวิต แสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวออกมาผ่านอาคารบ้านเรือนเป็นส่วนใหญ่ ผลงานส่วนใหญ่เป็นฝีมือของช่างชาวบ้านที่มาอาชีพเป็นชาวนา (สุมาลี เอกชนนิยม, 2548)</p>	<p>-เส้นที่ใช้ไม่อ่อนช้อยมากนัก ใช้การตัดขอบสีเข้ม เช่น สีน้ำเงินระบายสีตัวอ่อน</p> <p>-รูปทรงเปิดที่เกิดจากผีแปรง และ รูปทรงปิดที่ใช้การตัดเส้น ใช้วาดต้นไม้ และธรรมชาติ เป็นเส้นแบบคาลลิกราฟิก (Calligraphic Line)</p> <p>-เป็นภาพ2มิติ ที่เรียงตัวละครเป็นหน้ากระดาน เน้นการซ้ำกัน</p> <p>-เอกภาพของสี ใช้สีน้ำเงิน และ เหลืองเป็นส่วนใหญ่ เกิดความเป็นเด่นของสี สีเหลืองเป็นเด่น</p> <p>-การให้สี เกิดจังหวะจากการใช้สีที่มีน้ำหนักมากและน้อยสลับกัน กระจายน้ำหนักของสีนั้นๆไปทั่วทั้งภาพ</p> <p>-จุดเด่น จุดรอง ใช้สีเข้มและสีตรงข้าม</p> <p>-ความเป็นเอกภาพของภาพ ใช้ความกลมกลืนของสี และ เส้นสีน้ำเงิน ฟ้ำ</p> <p>-เอกภาพสมบูรณ์และแนวเรื่อง</p>

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
พิธีกรรม	พิธีกรรมที่เป็นจุดเด่นของภาคอีสาน ได้แก่ การละเล่นผีตาโขน ใช้ก้านทางมะพร้าวที่แห้ง นำมาตกแต่งเป็นหน้ากาก โดยการเจาะช่องตา จมูก ปาก และใบหู นำเอาหวดหนึ่งข้าว โดยกดต้นหวดให้เป็นรอยบุ๋ม หงายปากหวดขึ้น เพื่อสวมศีรษะ แต่งแต้มสีสันทึบนำดู ส่วนชุดที่สวมใส่ทำมาจากเศษผ้าหลากหลายนี้นำมาเย็บต่อกัน	- สีขาว สีดำ สีแดง สีน้ำตาล เป็นสีที่นิยมใช้สมัยก่อน ปัจจุบัน การใช้สีมีความหลากหลาย มีการไล่สีสดใส - ใช้เส้นสีดำ ตัดขอบ มีความพริ้วและอ่อนช้อย แสดงถึงความเอาใจใส่ - รูปทรงส่วนใหญ่ที่ใช้เป็นลวดลาย คือ รูปทรงอินทรีรูป เป็นรูปทรงของสิ่งมีชีวิต หรือมีลักษณะคล้ายสิ่งมีชีวิต

ตารางที่ 54 สรุปองค์ประกอบศิลป์ในงานจิตรกรรมภาคใต้

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
ศิลปการแสดง	มโนราห์ เป็นการแสดงชั้นสูง มีจุดเด่นที่การรำ การร้องและการแต่งกาย ซึ่งลวดลายประดับลูกปัดต่างๆของการแต่งกายนั้นแสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ได้ดี	- เส้นที่เกิดจากการต่อกันของลูกปัด เป็นเส้นที่ขึง มีการสานเส้นให้เกิดรูปร่างที่เป็นเรขาคณิต - การประสานกันของเส้น เกิดเป็นเอกภาพของเส้น - รูปร่างเรขาคณิตเป็นลวดลายที่เด่นชัดมากและพบมากที่สุด - การใช้สีที่หลากหลาย สดใส สีที่พบเป็นหลัก ได้แก่ แดง ขาว น้ำเงิน เหลือง ส้มเขียว
	หนังตะลุง เป็นการแสดงที่แสดงให้เห็นวิถีชีวิต ภาษา และการเล่นกับเงา หนังตะลุงแสดงให้เห็นการแกะ การฉลุ ของลวดลายเป็นงานศิลปะที่แสดงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นผ่านลวดลาย และ เครื่องแต่งกายของตัวละครนั้นๆ	- เส้นคมชัด เส้นโค้งอ่อนช้อย แสดงกิริยา - ลวดลายฉลุเป็นรูปร่างที่เป็นเรขาคณิต - ใช้สี แดง เขียว ดำ และสีเหลืองน้ำตาลของหนัง - รูปทรงกับที่ว่าง ความต่างกันของรูปกับพื้น
การแต่งกาย	ผ้าบาติก นิยมใช้กันมากในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน และ ภาคใต้ของไทย (นันทา โรจนอุดมศาสตร์, 2536) ลวดลายบนผ้าบาติกมีความเป็นเอกลักษณ์ภาคใต้เป็นอย่างมาก เช่น ลวดลายพรรณไม้ต่างๆ ลวดลายธรรมชาติ ทะเล และ ลวดลายที่เป็นเรขาคณิต	- ใช้ทัศนธาตุ เรื่อง จุด และเส้น ทุกประเภท เช่น เส้นโค้ง เส้นตรง เส้นพินปลา เส้นตรง เป็นต้น - ใช้ระนาบบังคับความเคลื่อนไหวของที่ว่างในภาพ 2 มิติ - มีพลังผลักดันจากภายในของระนาบ 2 มิติ และ แรงดันออกของพื้นที่ว่าง - การใช้ระนาบในลักษณะประสาน ซ้ำกัน มีจังหวะ และความเปลี่ยนแปลง - รูปทรง 2 มิติ ได้แก่ รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงอิสระ และ รูปทรงอินทรีรูป

ประเภท	รายละเอียด	องค์ประกอบศิลป์
		-รูปทรงที่เข้าด้วยกัน เกิดจังหวะภายนอกและภายใน -แม่ลายกับรูปแบบ(Motif and Pattern)
เครื่องมือประกอบอาชีพ	เรือกอแระ เป็นเรือที่ใช้งานจริงที่สวยงาม มีการเขียนลายประดับอย่างวิจิตรบรรจง ด้วยลวดลายที่สวยงามจึงเป็นอีกหนึ่งจุดเด่นของภาคใต้(นนทา โรจนอุดม ศาสตร์, 2536)	-สีที่ใช้ เขียว ฟ้ำ ขาว แดง ดำ เหลือง ส้ม -เอกภาพของเส้น ลักษณะและทิศทางขัดแย้งกัน ขนาดและการซ้ำเป็นตัวประสาน -เอกภาพของน้ำหนัก สีขัดแย้งระหว่างพื้นกับรูปทรง และ การเชื่อมโยงของสีในแต่ละจุดทำให้เกิดการเคลื่อนไหวแก่สายตา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1.สรุปผลการวิจัย

1.1 สรุปผลการวิจัยจากการศึกษา กิจกรรมการสอน หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ จุดเด่นของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

1.2 สรุปผลการวิจัยการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

2.อภิปรายผล

2.1 อภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษา กิจกรรมการสอน หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ จุดเด่นของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

2.2 อภิปรายผลการวิจัยการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

3.ข้อเสนอแนะทั่วไป

สรุปผลการวิจัยจากการศึกษา กิจกรรมการสอน หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ จุดเด่นของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

การวิจัยเรื่องการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี เป็นการวิจัยเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ โครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ที่โดดเด่นในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้ แล้วนำมารวบรวมเพื่อบรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา และคาดหวังว่านักศึกษาศิลปศึกษาที่ได้เรียนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมาจะเป็นผู้มีความรู้ลึกซึ้งจริงในเรื่ององค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และเข้าใจโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ของแต่ละภูมิภาค เพื่อนำความรู้ในรายวิชาไปถ่ายทอดให้กับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การวิจัยนี้จึงทำการรวบรวมหนังสือ ตำรา เอกสารและวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงได้สัมภาษณ์ สอบถาม ครูผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักสูตรศิลปศึกษา หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ ใน 4 ภูมิภาค อันได้แก่ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ทำการสัมภาษณ์ สอบถามผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม หรือ ศิลปินผู้ทำงานศิลปะที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละภาคนั้นๆ และสัมภาษณ์ สอบถาม นักศึกษาศิลปะ จาก มหาวิทยาลัยต่างๆ ใน 4 ภาค ได้แก่ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คณะศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากผลงานศิลปะของศิลปินที่มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาค

ดังนั้นจึงจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดจากข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำมาพัฒนารายวิชา โดยเพิ่มเนื้อหาสาระที่เกี่ยวกับโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาคลงในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่มีความแตกต่างจากแบบเดิม เพราะ ผู้เรียนนอกจากจะมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์แล้วผู้เรียนยังจะต้องสร้างสรรค์ผลงานที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคได้

การศึกษาหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์จากการศึกษาเอกสาร ข้อมูล และจากการสัมภาษณ์ สอบถาม และการวิเคราะห์ผลงานศิลปะ ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในทุกๆแขนง ทักษะที่มีความสำคัญและจำเป็นต่อการนำไปจัดองค์ประกอบศิลป์ ได้แก่ ทักษะ จุด เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ที่ว่าง พื้นผิว และหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่สำคัญ ได้แก่ จังหวะ เอกภาพ ดุลยภาพ สัดส่วน การเน้น จุดเด่น หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่กล่าวมานี้ล้วนเป็นหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาวัฒนธรรมไทยใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยนั้น พบว่า วัฒนธรรมนั้น มีทั้งในแบบนามธรรม เช่น ประเพณี ภาษา วิถีชีวิต เป็นต้น และแบบรูปธรรม เช่น การแต่งกาย วัด จิตรกรรม เครื่องมือประกอบอาชีพ เป็นต้น ซึ่งในแต่ละภูมิภาคล้วนมีความแตกต่างกันและมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะตัวต่างกันไป ซึ่งจุดเด่นของแต่ละวัฒนธรรมใน 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ ซึ่งสามารถนำจุดเด่นจากการศึกษา และวิเคราะห์

สังเคราะห์ นำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ เพื่อบรรจุกิจกรรมลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

สรุปผลการวิจัยการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม การวิเคราะห์ผลงานศิลปะ และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน
2. เพื่อให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นของทัศนธาตุและหลักการองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้
3. เพื่อให้ผู้เรียนนำจุดเด่นของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้
4. เพื่อให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย
5. เพื่อให้ผู้เรียนวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยมิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทยได้

วิธีการจัดกิจกรรมการสอน

1. สอนบรรยาย
2. สอนสาธิต
3. สอนปฏิบัติ
4. การศึกษานอกสถานที่
5. การวิเคราะห์วิจารณ์งานศิลปะ

สื่อการสอน

1. สื่อการสอนรูปแบบ Power point
2. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประเภท website
3. อื่นๆ เช่น หนังสือ ตำรา

การวัดผลการเรียน

1. การวัดประเมินผลงานในแต่ละชั้น ด้านทักษะ ความเข้าใจ การนำเสนอ การวิเคราะห์วิจารณ์ผลงาน การตรวจพฤติกรรม การมีวินัย ตรงต่อเวลา บันทึกเป็นคะแนน
2. ประเมินโดยสังเกตพฤติกรรม การเรียน การเข้าเรียน การทำงานกลุ่ม และผลงาน
3. ผู้ประเมิน คือ อาจารย์ผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญหรือวิทยากร
4. เกณฑ์การประเมิน ประเมินจากกระบวนการทำงาน ทักษะฝีมือ ความถูกต้อง การ

สร้างสรรค์ การประยุกต์ ความรับผิดชอบ และการเข้าชั้นเรียน

5. การสอบด้วยการนำเสนอผลงาน การเขียนรายงานเดี่ยวและกลุ่ม นิทรรศการแสดงผลงาน

สัดส่วนการให้คะแนน

การเข้าชั้นเรียนและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	10%
ภาคทฤษฎี	30%
ภาคปฏิบัติ	50%
รายงาน	10%

เกณฑ์การตัดสินระดับคะแนน

ผลการประเมินดีเยี่ยม	4.0	=	A
ผลการประเมินดีมาก	3.5	=	B+
ผลการประเมินดี	3.0	=	B
ผลการประเมินดีพอใช้	2.5	=	C+
ผลการประเมินพอใช้	2.0	=	C
ผลการประเมินค่อนข้างต่ำ	1.5	=	D+
ผลการประเมินต่ำ	1.0	=	D
ผลการประเมินขั้นต่ำ	0.0	=	F

ตารางที่ 55 สรุปการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์	ด้านวัฒนธรรม				ทฤษฎีการจัดกิจกรรมการสอน
ทัศนธาตุ เส้น สี รูปร่าง รูปทรง ที่ว่าง พื้นผิว หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ จังหวะ เอกภาพ ดุลยภาพ สัดส่วน การเน้น จุดเด่น	ภาคเหนือ	ภาคกลาง	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	กิจกรรมการสอนศิลปะนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ รู้วิธีการทำงาน กระบวนการทำงานศิลปะประกอบไปด้วย 1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย 2. การคัดเลือกอาหาราวิชา 3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน 4. การประเมินผล
	ประเพณีภาษาวิถีชีวิต ความร่วมมือ	สถาปัตยกรรม วัด เครื่องแต่ง จิตรกรรม ประเพณี วัด	ประเพณี 12 เดือน การเล่น วิถีชีวิต จิตรกรรม ผ้าผนัง (ฮูปแต้ม)	ศาสนา อิสลาม วิถีชีวิต การแสดง เรือกอแระ ลวดลาย อิสลาม	

ตารางที่ 56 กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์

ภาค	มิติทางวัฒนธรรม	กิจกรรม
ภาคเหนือ	ประเพณี ภาษา วิถีชีวิต ความร่วมมือ	<u>บรรยาย</u> -ที่มาและความสำคัญของศิลปะล้านนา, วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ <u>ปฏิบัติ</u> -สาธิต และ ฝึกปฏิบัติจากศิลปินจริง -ออกแบบทัศนธาตุโดยใช้จุดเด่นจากการสังเคราะห์เอกลักษณ์ของวัฒนธรรมภาคเหนือ <u>ทัศนศึกษา</u> -ศึกษาสถาปัตยกรรมจากวัดศิลปะล้านนา -พิพิธภัณฑ์
ภาคกลาง	สถาปัตยกรรม วัด เครื่องแต่ง จิตรกรรมประเพณี วัด	<u>บรรยาย</u> -วัฒนธรรมภาคกลาง, วัฒนธรรมร่วมสมัย <u>ปฏิบัติ</u> -วิเคราะห์จิตรกรรมประเพณี -ออกแบบทัศนธาตุตามแนวคิดจิตรกรรมประเพณีผสมผสานกับศิลปะร่วมสมัย <u>ทัศนศึกษา</u> -หอศิลป์ ชุมชนร่วมสมัย -วัดวาอาราม
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ประเพณี 12 เดือน การเล่น วิถีชีวิตจิตรกรรม ฝาผนัง (ฮูปแต้ม)	<u>บรรยาย</u> -วิถีชีวิต ความเป็นอยู่, ประเพณี 12 เดือน <u>ปฏิบัติ</u> -สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้โครงสักรูปจิตรกรรมฝาผนัง(ฮูปแต้ม) -สร้างสรรค์ผลงานด้วยวัสดุที่ได้จากท้องถิ่นอีสาน <u>ทัศนศึกษา</u> -ชมจิตรกรรมฝาผนัง(ฮูปแต้ม)
ภาคใต้	ศาสนาอิสลาม วิถีชีวิต การแสดง เรือกอแระ ลวดลายอิสลาม	<u>บรรยาย</u> -วัฒนธรรมภาคใต้, วิถีชีวิต <u>ปฏิบัติ</u> -ใช้เทคนิคการผลิตผ้าบาติกมาใช้ในการออกแบบผลงาน -ใช้สีและรูปทรงจากลวดลายเรือกอแระ มาทำเป็นงาน 3 มิติ <u>ทัศนศึกษา</u> -ทัศนศึกษาชมวิถีชีวิตชาวประมง -พิพิธภัณฑ์

2.อภิปรายผล

อภิปรายผลการวิจัยจากการศึกษา กิจกรรมการสอน หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ และ จุดเด่นของวัฒนธรรมไทยในแต่ละภูมิภาค

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์เป็นสิ่งที่สำคัญต่อผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะทุกสาขา โดย สอดคล้องกับอนันต์ ประภาโส(2555)ที่ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบศิลป์ เป็นเสมือนหัวใจดวงหนึ่ง ของการทำงานศิลปะ เพราะในงานองค์ประกอบศิลป์หนึ่งชิ้นจะประกอบไปด้วย การร่างภาพ(วาด เส้น) การจัดวางให้เกิดความงาม (จัดภาพ) และการใช้สี(ทฤษฎีสี) ในขณะที่การจัดการเรียนการสอน เกี่ยวกับรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบันมีการเรียนองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานเป็นสำคัญ การฝึกปฏิบัติจะเน้นไปที่ตัวผลงาน ในขณะที่เรื่องราวของวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่สอดแทรกเข้ามาตาม ความเหมาะสม หรือ ความสมัครใจของผู้เรียนเท่านั้น จึงจำเป็นจะต้องพัฒนากิจกรรมการสอนที่ระบุ จุดประสงค์อย่างชัดเจนเกี่ยวกับการบูรณาการทางด้านวัฒนธรรมลงในกิจกรรมการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์ ซึ่งการพัฒนาการเรียนการสอนนั้นจะต้องประกอบไปด้วย 1)การกำหนด จุดมุ่งหมาย 2)การคัดเลือกเนื้อหาวิชา 3)การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน 4)การประเมินผล ไพฑูรย์ สีนลารัตน์(2524) ผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ในวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกัน และมีเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงตัวตนของภูมิภาคนั้นๆ ซึ่งองค์ความรู้ในเรื่องขององค์ประกอบศิลป์ที่ทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ออกมาจากงานศิลปกรรมและวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค จึงมีงานวิจัยที่ สอดคล้องเกี่ยวกับการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์ในงานศิลปะ หรือ วัฒนธรรม เช่น งานวิจัยของ มงคล ไชยวงศ์(2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากภาพประกอบแนว ประเพณีไทยระหว่าง พ.ศ. 2492-2544 งานวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า ได้มีการศึกษาองค์ประกอบศิลป์ใน ภาพวาดแนวประเพณี ซึ่งเล็งเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะต้องศึกษา เกี่ยวกับภาพวาดแนวประเพณี ไทยเพื่อให้ได้รูปแบบและโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ของภาพวาดแนวประเพณีไทย นอกจากนี้ ยังพบว่าในต่างประเทศ ก็มีการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของศาสนาอื่นไว้ด้วย เช่น งานวิจัยของ Oweis, Fayeq Saleh (2001) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง The elements of unity in Islamic art as examined through the work of Jamal Badran. เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบ รวมของศิลปะของอิสลาม การตีความหมายขององค์ประกอบต่างๆในศิลปะกับความเชื่อด้านพิธีกรรม ทางศาสนา โดยศึกษาผ่านศิลปะลวดลายและสถาปัตยกรรมของสถานที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา อย่างมัสยิด เป็นต้น การรวบรวมเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของ 4 ภาคแล้วนำมาพัฒนากิจกรรมการสอน โดยเพิ่มลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ จะทำให้ผู้เรียนได้มีความรู้รอบด้าน เพราะ นอกจาก จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของภาคอื่นๆผ่านองค์ประกอบศิลป์แล้ว ยังได้เรียนรู้ประวัติ ที่มา หรือ วิถีชีวิตของคนในภูมิภาคนั้น ๆ ด้วย จุดมุ่งหมายหลักของการบูรณาการวัฒนธรรมลงในรายวิชาการ

จัดองค์ประกอบศิลป์นั้น เพื่อให้ให้นิสิตนักศึกษาในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีทุกคน รู้และเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยอย่างลึกซึ้ง ลงลึกไปถึงโครงสร้างทางองค์ประกอบศิลป์ของงานศิลปะและวัฒนธรรมของภูมิภาคนั้นๆ เพื่อที่จบไปเป็นครูที่สามารถสอนนักเรียนทั่วประเทศด้วยความรู้สึก รู้จริง เข้าใจในโครงสร้างทางวัฒนธรรมอย่างรอบด้าน ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้น

อภิปรายผลการวิจัยการพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

การพัฒนา กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม ซึ่งการจัดกิจกรรมการสอนนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน โดยสอดคล้องกับ บำรุง กลัดเจริญและฉวีวรรณ กินาวงศ์ (2527) ได้กล่าวไว้ว่ากิจกรรมการสอนศิลปะนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้วัสดุอุปกรณ์ รู้วิธีการทำงาน กระบวนการทำงานศิลปะ รวมถึงยังสามารถสร้างให้เกิดคุณค่าทางด้านต่างๆ เช่น ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านจินตนาการ และการแสดงออก เป็นต้น จากศึกษาพบว่า ปัจจุบันการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ส่วนใหญ่เป็นการเรียนบรรยายจากโปรเจคเตอร์ ซึ่งเป็นการสอนในห้องเรียน ในขณะที่ผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นว่าการจะดำเนินกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้น เพื่อให้การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมให้เกิดความรู้ความเข้าใจสูงสุดนั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากของจริง กล่าวคือ การได้เรียนรู้จากผลงานจริง ได้สัมผัสของจริง ได้เห็นผลงานจริง รวมไปถึงการไปทัศนศึกษา ซึ่งเป็นการได้เรียนรู้นอกห้องเรียนจะสามารถทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ความเข้าใจในเชิงลึกมากขึ้น ตามที่ อาภรณ์ ใจเที่ยง (2537) ได้อธิบายเกี่ยวกับกับพัฒนา กิจกรรมการสอนว่า เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนทางด้านร่างกายอารมณ์สังคมและสติปัญญา เพื่อสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนทุกคนซึ่งแต่ละคน มีความแตกต่างกัน เพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเรียนด้วยความเพลิดเพลิน ไม่ให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายในการเรียน เพื่อสนองเจตนาารมณ์ของหลักสูตรให้ผู้เรียนได้คิดเป็นทำเป็นแก้ปัญหาและ เกิดทักษะกระบวนการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมในการเรียน ดังนั้นผู้สอนจึงควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อประโยชน์แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ จากความสำคัญของการพัฒนา กิจกรรมการสอนนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการจัดกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมว่า ควรทำกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดสูงสุด โดยจากข้อค้นพบข้างต้นจะเห็นว่า การเรียนจากของจริง และ การไปทัศนศึกษานั้นเป็นการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้เห็น และสัมผัสของจริง สอดคล้องกับ อำไพ ติรณสาร(2536) ได้กล่าวถึง การสอนศิลปะปฏิบัติ (Studio Art Teaching

Approaches) ซึ่งเป็นการสอนแบบเน้นประสบการณ์ โดยลักษณะการสอน ลักษณะการสอนนี้ ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้หลายอย่าง เช่น การสำรวจ การแสวงหาความเป็นไปได้ต่างๆ โดย ใช้การทดลอง การลงมือปฏิบัติจริง และกระบวนการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ซึ่งผลจากการสอนแนวนี้ ผู้เรียนจะพัฒนาทั้งด้านทักษะ และความเข้าใจได้มากกว่าการสอนแบบเน้นการกำหนดผลสำเร็จของการสอนแน่นอนไว้ล่วงหน้า ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการไปเห็นของจริง ได้มีประสบการณ์ตรงจากการไปทัศนศึกษา เช่น การได้ไปดูงานจิตรกรรมฝาผนังจริง ๆ จะสามารถทำให้เห็นร่องรอยของฝีแปรง ได้เห็นพื้นผิว และลีลาการแสดงของฝีมือช่าง ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจกระบวนการทำงานมากกว่าการเรียนในห้องเรียน ทั้งนี้ยังรวมไปกับการชมงานที่หอศิลป์ หรือ ตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ผู้เรียน จะเกิดการคิดจินตนาการที่ไม่ปิดกั้นจากการเรียนจากโปรเจคเตอร์เท่านั้น จากการวิจัยยังพบว่า การจัดกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้น นอกจากจะต้องเรียนจากของจริงแล้วนั้น การได้เรียนรู้ ได้ฟังบรรยายจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ หรือ ศิลปินจริงนั้น ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนความรู้ ศิลปินจะได้บรรยายเกี่ยวกับประสบการณ์จริง การได้รู้วิธีแก้ปัญหาในการทำงาน รวมถึงเทคนิควิธีการในการทำงานของศิลปิน ซึ่งมีประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนเป็นอย่างยิ่ง การได้เรียนรู้เทคนิควิธีการในการทำงาน จะสามารถทำให้เกิดแนวคิดและแรงบันดาลใจในการทำงานศิลปะเป็นอย่างดี โดยการเรียนกับศิลปินนั้น อัมไพ ติธธสาร(2536) ได้อธิบายเกี่ยวกับการสอนแบบมีศิลปินไว้ว่า เป็นการสอนที่จัดขึ้นเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนการสอนให้ใกล้เคียงกับการทำงานศิลปะกล่าวคือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสและได้เรียนรู้ชีวิต และกระบวนการทำงานในอาชีพทางศิลปะจากศิลปินจริงๆ การเรียนรู้ของนักเรียนด้วยวิธีการสอนในแนวนั้นนี้ ผู้เรียนจะได้สัมผัสประสบการณ์ตรง การทำความเข้าใจกับศิลปินจริงๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น ซึ่งสามารถประยุกต์วิธีการการทำงานของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญยังให้ข้อคิดเห็นที่น่าสนใจคือ การที่ผู้เรียนได้เลือกที่จะเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจ โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้เหตุผลว่า การที่ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนเองสนใจนั้น จะมาซึ่งความสนใจใฝ่รู้ด้วยตนเอง ไม่เป็นการบังคับและจะทำให้ผู้เรียนสร้างสรรค์งานศิลปะด้วยความสมัครใจ และนำมาซึ่งผลงานที่มีคุณภาพ จากข้อคิดเห็นนี้จะเห็นว่าการที่ผู้สอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนนั้น อารมณ์ ใจเที่ยง(2537) ได้อธิบายไว้ว่า เป้าหมายสำคัญของการจัดกิจกรรมการสอนนั้น คือความสำเร็จของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการสอนให้มากที่สุด ดังนั้น การเรียนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่ผู้สอนพึงให้ความสนใจ การจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้น จะเป็นการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทางด้านทฤษฎีพื้นฐานขององค์ประกอบศิลป์ ควบคู่กับการเรียนรู้เอกลักษณ์ในมิติทางวัฒนธรรมของวัฒนธรรมไทยใน 4 ภูมิภาค การสอนแบบบรรยาย การสอนแบบสาธิต การสอนปฏิบัติ ล้วนเป็นการกิจกรรมการสอนทั้งสิ้น โดยจำเป็นจะต้อง

พัฒนาให้เกิดกิจกรรมการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทย กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค ล้วนมีความแตกต่างกันในแต่ละท้องถิ่น เนื่องจากความแตกต่างของวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ ของผู้คนในแต่ละภูมิภาคทำให้การจัดการเรียนรู้ในแต่ละท้องถิ่นนั้นแตกต่างกันไป

การจัดกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นนอกจากจะเป็นกิจกรรมการสอนในการจัดองค์ประกอบศิลป์แล้ว ผู้วิจัยยังทำการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้และตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทย ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมไทยนั้น จะทำให้รู้คุณค่าและ เป็นการเข้าใจวัฒนธรรมของแต่ละภาคเพื่อนำไปพัฒนาเป็นงานศิลปะของตนเองต่อไปได้ในอนาคต ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้ผู้เรียนมีกิจกรรมการสอนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ ซึ่งสอดคล้องกับ สิริชัย หวันแก้ว(2552) ได้อธิบายเกี่ยวกับการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านศิลปวัฒนธรรมไว้ว่า ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ และรสนิยมในการเสพศิลปะของสังคมไทย เพื่อลดช่องว่างหรือเชื่อมโยงระหว่างผู้เสพกับผู้สร้าง ให้รสนิยมผู้ชมกับศิลปะไปด้วยกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการพัฒนากิจกรรมการสอน โดยมีมิติทางวัฒนธรรมอยู่ในเนื้อหา กล่าวคือ กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์นี้จะแบ่งเป็น 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ภาคใต้

การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในส่วนของภาคเหนือ นั้น จากผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของภาคเหนือ คือ สถาปัตยกรรมของวัดล้านนา ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนเป็นอย่างดี ว่าสัดของภาคเหนือจะมีหน้าจั่วที่ไม่เหมือนกับภาคอื่นๆ ซึ่งเรียกว่า กาแล ถือว่าเป็นจุดเด่นที่สำคัญของสถาปัตยกรรมภาคเหนือ สอดคล้องกับ ประชิต สุกุณะพัฒน์ (2551) ที่ได้กล่าวไว้ว่ากาแลนั้นถือว่าเป็นลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของล้านนา ยังรวมไปถึงสภาพภูมิอากาศของทางภาคเหนือที่เป็นภูมิภาคที่มีอากาศหนาวเย็นกว่าที่อื่นๆและยังมีภูมิประเทศที่เป็นเทือกเขา ทำให้ผู้คนภาคเหนือมีจิตใจและอุปนิสัยที่เนิบช้า ส่งผลต่อภาษาการสื่อสารรวมถึงงานศิลปกรรมด้วย กิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่จะเน้นไปที่การเรียนเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมล้านนา และการใช้สีและเส้นที่อ่อนนุ่มเป็นการสะท้อนความเป็นอยู่อุปนิสัยของคนภาคเหนือ ในส่วนของภาคกลางนั้นจะเป็นการเรียนเกี่ยวกับจิตรกรรมประเพณี ซึ่งจิตรกรรมประเพณีนั้นเป็นรูปแบบของจิตรกรรมไทย ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าภาคกลางนั้นมีประชากรที่หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ เอกวิทย์ ณ ถลาง(2544) ได้กล่าวไว้ว่า ภาคกลางมีสถานภาพและอาณาบริเวณที่ทรงอิทธิพลแผ่ขยายไปยังสังคมไทยทุกภูมิภาค ภาคกลางเป็นที่ตั้งของศูนย์รวมอำนาจการปกครอง อีกทั้งยังอุดมสมบูรณ์และชัยภูมิของภาคกลางก็เกื้อกูลให้เป็นแหล่งเลี้ยงประชากรขนาดใหญ่ของประเทศ และ ด้วยความอุดมสมบูรณ์ทำให้เกิดความหลากหลายทางชาติพันธุ์ทำให้ ศิลปวัฒนธรรมทางภาคกลางมีความหลากหลายเป็นอย่างมาก การได้ศึกษาจิตรกรรมประเพณีนั้น จึงเป็นการศึกษาการทำงานของช่างฝีมือที่สืบทอดกันมาแต่ช้านาน ตามที่ปรีชา เกาทอง

(2548) ได้กล่าวไว้ว่าจิตรกรรมไทยประเพณีนั้นเป็นจิตรกรรมที่สร้างขึ้นตามระเบียบแบบแผนที่สืบทอดกันมาจนเป็นประเพณี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย ตรงกับที่ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่างานศิลปกรรมขอภาคกลางนั้นมีความร่วมสมัยแฝงอยู่ในผลงานด้วย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นศึกษาจิตรกรรมฝาผนังในโบสถ์ หรือเรียกว่า ฮูปแต้ม เนื่องจากการได้ศึกษาจิตรกรรมในโบสถ์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นั้นจะสามารถทำให้ผู้เรียนได้ศึกษาทั้งองค์ประกอบศิลป์ในการจัดวาง และรวมถึงวิถีชีวิตของคนในตะวันออกเฉียงเหนือ โดยสอดคล้องกับสุมาลี เอกชนนิยม (2548) ได้กล่าวไว้ว่า จิตรกรรมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผนังโบสถ์ มักวาดเป็นเรื่องราวของพุทธประวัติในตอนต่างๆ และ วิถีชีวิต แสดงเอกลักษณ์เฉพาะตัวออกมาผ่านอาคารบ้านเรือนเป็นส่วนใหญ่ ผลงานส่วนใหญ่เป็นฝีมือของช่างชาวบ้านที่มีอาชีพเป็นชาวนา ด้วยความศรัทธาทำให้เขียนภาพขึ้นการใช้สีก็ใช้สีน้ำเงิน และสีเหลืองแทนสีทองที่หายาก เป็นส่วนใหญ่ และในภาคใต้ กิจกรรมการสอนองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นเน้นไปที่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ซึ่งจะแสดงออกผ่านเครื่องมือเครื่องใช้ อย่างเรือกอแระ ซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงลวดลายและสีสันที่สดใสของคนภาคใต้

การจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลายในแต่ละภาคนั้น สืบเนื่องมาจากเอกลักษณ์ที่แตกต่างของแต่ละภูมิภาค การจัดกิจกรรมก็จำเป็นจะต้องสอดคล้องกับเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคนั้นด้วย รวมถึงต้องครอบคลุมทุกมิติของการเรียนรู้ ตามที่ไพฑูริย์ สีนลารัตน์(2557) ได้อธิบายไว้ว่าซึ่งการจัดกิจกรรมการสอนในระดับอุดมศึกษานั้น จะเป็นการศึกษาสำหรับคนที่จะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยเหตุนี้กิจการของการอุดมศึกษาจึงครอบคลุมเรื่องของคน ความรู้ และสิ่งแวดล้อม ทั้งสามอย่างเกี่ยวพันแก่กันและกันอย่างแยกไม่ได้ การกำหนดจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษานั้นจะเกี่ยวพันกันสามสิ่งอยู่ตลอดเวลาเพียงแต่จะเน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งเป็นพิเศษเท่านั้น

CHULALONGKORN UNIVERSITY

3. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. เนื้อหาในกิจกรรมการสอนการจ้ององค์ประกอบศิลป์จำเป็นจะต้องคำนึงถึงความต่างของศาสนา เช่น ศาสนาอิสลาม ซึ่งจะมีข้อจำกัดในการแสดงออกในทางศิลปะ
2. กิจกรรมการสอนการจ้ององค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี ควรนำไปทดลองใช้สอนจริงและเก็บผลเพื่อดูว่า กิจกรรมการสอนการจ้ององค์ประกอบศิลป์ที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้จริงและสามารถทำให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมไทยได้มากขึ้นหรือไม่อย่างไร เนื่องด้วยระยะเวลาในการทำงานวิจัยมีจำกัด จึงไม่สามารถนำไปทดลองใช้ได้

3. การจัดกิจกรรมการสอนการจ้องค้ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่ใช้สอนในรายวิชาการจ้องค้ประกอบศิลป์แล้ว ควรมีการประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่น เช่น รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบต่างๆ เช่น การออกแบบเสื้อผ้า ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การทำวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็นจากครูผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญ และนิสิตนักศึกษาศิลปศึกษา แล้วนำมาพัฒนาเป็นกิจกรรมการสอนการจ้องค้ประกอบศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรม โดยหวังว่าในครั้งต่อไปกิจกรรมการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้น จะสามารถนำไปทำการจัดการเรียนการสอนสำหรับนิสิตนักศึกษาหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรีได้ต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2551). **วัฒนธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จรรยา ศรีสำราญ. (2553). **ผลการจัดกิจกรรมเรียนรู้ สาระทัศนศิลป์ เรื่องศิลปะพื้นบ้าน โดยรูปแบบการสอนความคิดเชิงอนุรักษ์ทางศิลปะ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต)**, มหาวิทยาลัยขอนแก่น, กรุงเทพมหานคร.
- ฉัตรชัย อรรถปักษ์. (2548). **องค์ประกอบศิลป์**. กรุงเทพมหานคร: วิทยพัฒน์.
- ชลูด นิ่มเสมอ. (2557). **องค์ประกอบของศิลปะ**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2553). **ความคิดสร้างสรรค์**. กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศนา แคมมณี. (2556). **รูปแบบการสอน : ทางเลือกที่หลากหลาย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทียนชัย ตั้งพรประเสริฐ. (2549). **องค์ประกอบศิลป์ 1**. กรุงเทพมหานคร: สามลดา.
- น.ณ ปากน้ำ. (2550). **ความงามในศิลปะไทย**. กรุงเทพมหานคร: เมืองโบราณ.
- นันทา โรจนอุดมศาสตร์. (2536). **การทำผ้าบาติก**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- บำรุง กลัดเจริญ. (2527). **วิธีสอนทั่วไป**. พิษณุโลก. โครงการตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเสริฐ พิษยะสุนทร. (2557). **ศิลปะและการออกแบบเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรทิพย์ ปัญญาวิเศษพงศ์. (2553). **กิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรม : การจัดงานเทศกาลศิลปะและการละเล่นพื้นบ้านไทย**. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาดุษฎีบัณฑิต), วิทยาลัยนวัตกรรมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2524). **การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: หน่วยพัฒนาคณาจารย์ ฝ่ายวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2553). **กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2557). **หลักและพื้นฐานการอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- มงคล ไชยวงศ์. (2547). **การศึกษาองค์ประกอบศิลปะจากภาพประกอบแนวประเพณีไทยระหว่าง พ.ศ. 2492-2544.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรารุช สุวรรณฤทธิ์, และคณะ. (2546). **วิถีไทย.** กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.
- วัชรินทร์ ฐิตอดิษฐ์. (2550). **การพัฒนาหลักสูตรกลุ่มวิชาภูมิปัญญาไทยด้านศิลปะ ระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา โดยใช้การเรียนรู้เชิงบูรณาการ.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). **การพัฒนานิสิตนักศึกษา.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วาสนา บุญสม. (2548). **ศิลปวัฒนธรรมไทย สายใยจากอดีต.** กรุงเทพมหานคร: ปิรามิด.
- วิทย์ พิณคันเงิน. (2547). **ประยุกต์ศิลป์ของไทย.** กรุงเทพมหานคร: เมธีทีปส์.
- วิรุณ ตั้งพรเจริญ. (2552). **วิสัยทัศน์ศิลปวัฒนธรรม.** กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วุฒิ วัฒนสิน. (2541). **ศิลปะระดับมัธยมศึกษา.** ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ศักดิ์ชัย สายสิงห์. (2556). **ศิลปะล้านนา : รวมแนวคิดทุกแง่มุมด้านประวัติศาสตร์ศิลปะ.** กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- สรिता เจือศรีกุล. (2553). **ผลการสอนศิลปะแบบพหุวัฒนธรรม ที่มีต่อการรับรู้คุณค่าศิลปะของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5.** (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต), จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สวนศรี ศรีแพงพงษ์. (2538). **สุนทรียะทางทัศนศิลป์.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- สิทธิศักดิ์ ธีรศรีสวัสดิ์กุล. (2527). **ออกแบบและลวดลาย.** กรุงเทพมหานคร: Laser Graphics.
- สุชาติ เกาทอง, และคณะ. (2554). **คู่มือครู ทัศนศิลป์ ม. 1: ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.** กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญทัศน์.
- สุพัตรา สุภาพ. (2542). **สังคมศาสตร์.** กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิน บุญชูวงศ์. (2538). **หลักการสอน.** กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาหลักสูตรและการสอนวิทยาลัยครูสวนดุสิต.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2556). **การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุมาลี เอกชนนิยม. (2548). **ฮูปแต้มในลิมอีสาน : งานศิลปะสองฝั่งโขง**

รหัสวิชา ศ 302 เรื่อง องค์ประกอบศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2.

กรุงเทพมหานคร: มติชน.

สุรัชย์ จงจิตงาม. (2555). **ล้านนา Art & Culture**. นนทบุรี: มิวเซียมเพรส.

สุวรรณ เพชรนิล. (2522). **วัฒนธรรมและศาสนา**. กรุงเทพมหานคร:

ภาควิชาปรัชญา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2537). **หลักการสอน**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

อำไพ ตีรณสาร. (2536). **ขยายมุมมองการเรียนรู้ศิลปะ**. วารสารครุศาสตร์, ปีที่ 22. ฉบับที่ 1.

กรกฎาคม-กันยายน 2536, 64 – 76.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2544). **ภูมิปัญญาทักษิณ**. กรุงเทพมหานคร: อมรินทร์.

ภาษาอังกฤษ

Aimee, F. (2015). Safety Shields Inspired by the Plains Indians. **Art and Activity, 82, 15(2015): 16-17.**

Alsharif, A. (2014). **Teaching the customs, traditions and culture of Saudi Arabia through the arts in high school to promote cultural understanding and appreciation**. (Master of Arts College of art and design), University of art.

Anna, N. (2013). Vejigante. **Art and Activity, 80, 42(2013): 32.**

Craig, H. (2015). One Garden Many Flowers, A Mural Inspired by Iznik Tiles. **Art and Activity 81, 1(2015): 16-17.**

Davenport, M. (2001). **Opening up the world: A portrait of an intercultural art teacher**. (Ph.D), Indiana University.

Douglas, B. (2013). The Mosque Project. **Art and Activity, 80, 42(2013): 20-21.**

Kader, T. (2000). **Material culture studies and art education: Examining the cultural artifacts of the Bohra from Makaan to Masjid**. (Ph.D), The Pennsylvania State University.

Matt, M. (2013). Amate Bark Designs. **Art and Activity, 80, (2013): 29.**

Mittler, G. A. (1994). **Art in focus aesthetics criticism history studio**. New York: Glencoe McGraw-Hill.

Oweis, F.S. (2001). **The elements of unity in Islamic art as examined through the work of Jamal Badran**. (Ph.D), Perpustakaan University Malaya.

Sofia, D. (2014). My Big Fat Greek Life. **Art and Activity, 81, 5(2014): 18-19.**

Susie, B. J. (2013). Stylized Figures Inspired by Native American Art. **Art and Activity, 80, (2013): 30-31.**

Timothy, J. (2015). Kosta. We love our Mummies. **Art and Activity, 82, 5(2015): 20-22.**

Whatley, M. (2013). **Strengthening Relationships Between Art Teachers and Classroom Teachers Through Curriculum Integration and Collaboration.**
(M.A. Corcoran), College of Art and Design.

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

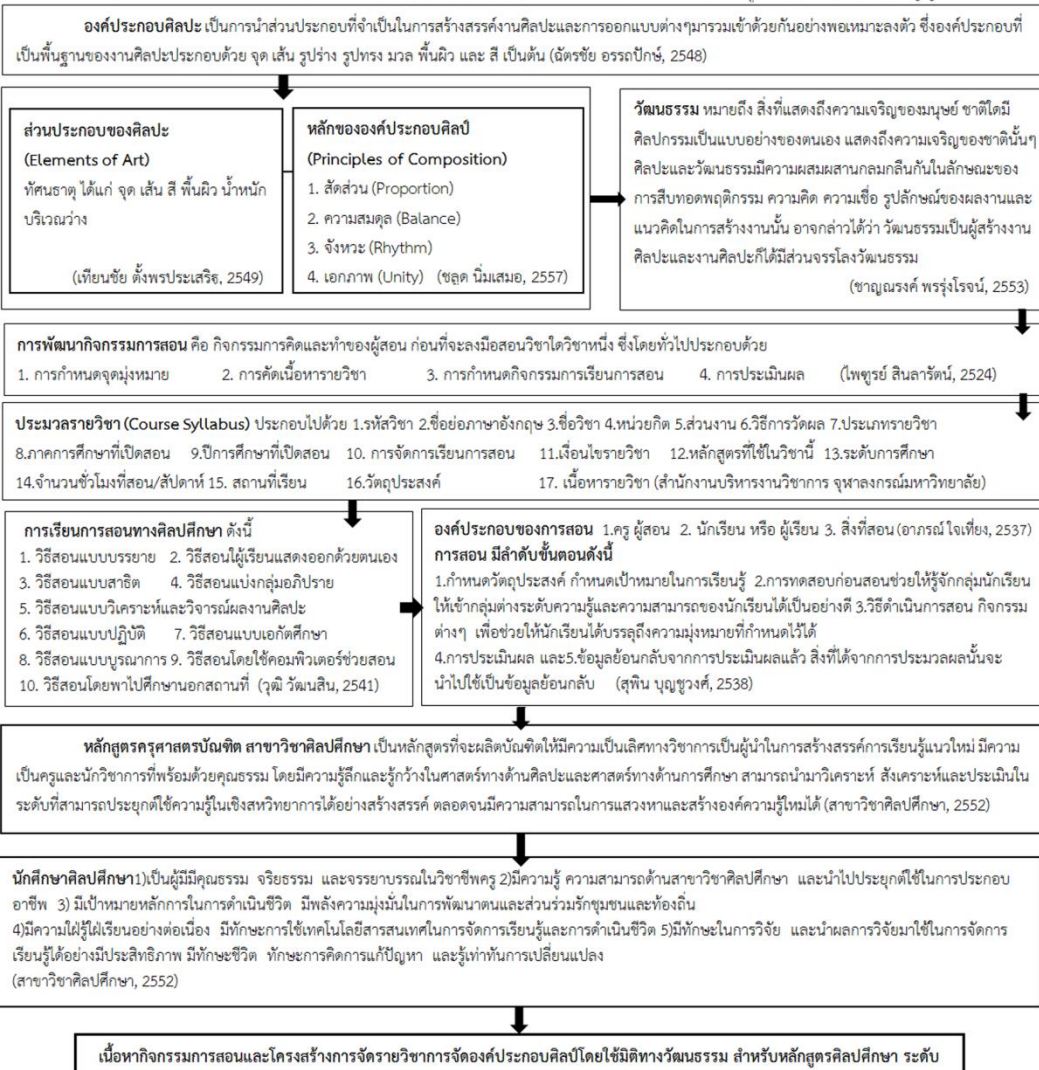

ภาคผนวก ก
กรอบแนวคิด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

กรอบแนวคิดการวิจัย

เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยไม่มีทิศทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี

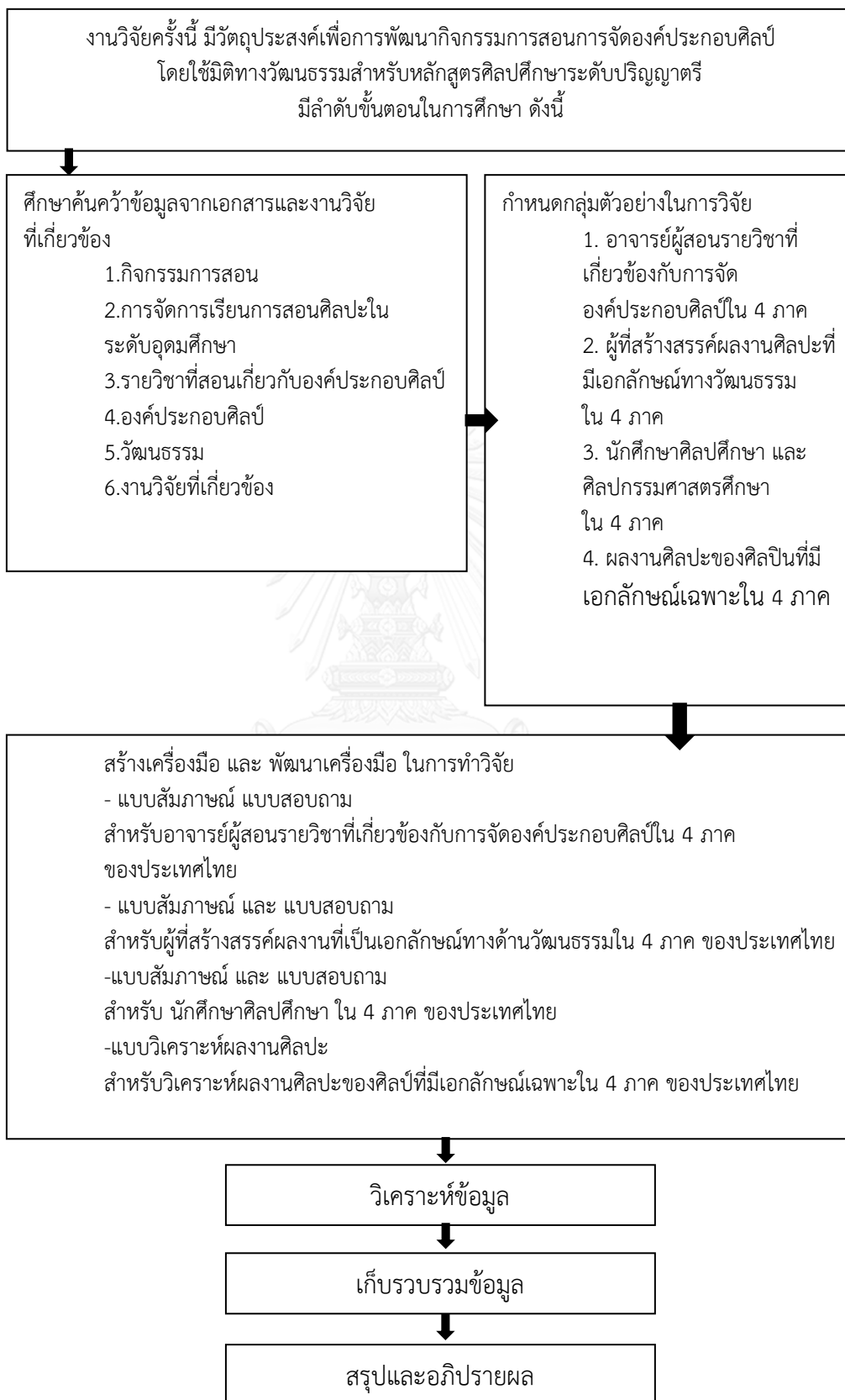

ภาคผนวก ข
วิธีดำเนินการวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

วิธีการดำเนินการวิจัย

ภาคผนวก ค
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาคเหนือ

อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์

1. อาจารย์ปกรณ์ภัทร์ จันทะไชยสร

ภาควิชา ภาพพิมพ์ คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

2. คุณสุวิณ มั่งไต้

อาจารย์พิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และ ศิลปินอิสระ

3. คุณ ชีรพงษ์ จาตุมา

ศิลปินพื้นบ้าน ศิลปินอิสระ

ภาคกลาง

อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์

4. ผศ.พรเทพ เลิศเทวศิริ

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5. ผศ.ดร.เลิศศิริร์ บวรกิตติ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

6. อาจารย์อิมหทัย สุวัฒน์ศิลป์

คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

7. ผศ.ดร. จีราวรรณ แสงเพ็ชร

หัวหน้าภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

8. รศ. สัญญา วงศ์อร่าม

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์

9. อาจารย์เข็ม เคนโคก

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

10. คุณธีระวัฒน์ คະนะมะ

ศิลปินอิสระ

11. ตนุพล เอนอ่อน

อาจารย์พิเศษคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ศิลปินอิสระ

ภาคใต้

อาจารย์ผู้สอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์

12. รศ. วุฒิ วัฒนสิน

สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม

13. อาจารย์จรูญ ศรียะพันธ์ุ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา (เกษียณราชการ)

14. คุณหม่อมมัต โรจนอุดมศาสตร์

ศิลปินดีเด่นจังหวัดสงขลาสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ประจำปี 2547

และได้รับประกาศเกียรติคุณผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม ด้านศิลปะ ประจำปี 2553

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
สำหรับนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

แบบสอบถาม

สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
สำหรับนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์

แบบวิเคราะห์

สำหรับวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปินที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละภาค

แบบสัมภาษณ์
สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำเพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนการจัด

องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

2. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน

3. เนื้อหาในรายวิชา

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

5. สื่อการเรียนการสอน

6. การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....น.
สถานที่

ภาค () เหนือ () กลาง () อีสาน () ใต้

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย,นาง,นางสาว.....นามสกุล.....

เพศ.....อายุ.....ปี

ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

ภูมิลำเนาเดิม

ที่อยู่ปัจจุบัน

ระดับการศึกษาสูงสุด

ตำแหน่งงาน

สถานที่ทำงาน

โทรศัพท์.....E-Mail.....

ประสบการณ์การทำงาน

() 1-5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี () 16-20 ปี () 20 ปี ขึ้นไป

รายวิชาที่รับผิดชอบ(เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์)

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

1.1 วัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ในภูมิภาคของท่านมีศิลปวัฒนธรรมใดบ้างที่โดดเด่นและบ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของภูมิภาคท่านได้อย่างชัดเจนที่สุด

.....

1.2 ประเทศไทยมีศิลปะและวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว และใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทยยังมีวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ท่านคิดว่าในการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบัน ได้มีการนำมิติทางวัฒนธรรมมาใช้ในการเรียนศิลปะในสัดส่วนที่เหมาะสมแล้วหรือไม่ อย่างไร

.....

1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย ท่านคิดว่าวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย ได้ถูกนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนองค์ประกอบศิลป์อย่างเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร

.....

1.4 การเรียนองค์ประกอบศิลป์โดยใช้วัฒนธรรมไทยร่วมสมัยจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหรือไม่ อย่างไร

.....

1.5 ท่านคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร ในการเพิ่มมิติทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ในมิติทางวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี และท่านคิดว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนารายวิชาดังกล่าวมีอะไรบ้าง

.....

2. การกำหนดวัตถุประสงค์

2.1 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ท่านสอน ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรมหรือไม่ อย่างไร

.....

2.2 ท่านคิดว่าควรมีการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีอย่างไร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม 4 ภาคของประเทศไทยอย่าง

ครบถ้วนทั้งทางทฤษฎีและปฏิบัติ

3. เนื้อหาวิชา

3.1 เนื้อหาที่ใช้ในการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ท่านสอนอยู่ในปัจจุบันมีอะไรบ้าง

3.2 เนื้อหากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ มิติทางวัฒนธรรมด้านใดที่สามารถบ่งบอกถึงภูมิภาคของท่านได้ และควรนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างไร

3.3 ท่านคิดว่าจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ที่พบในผลงานศิลปะ หรือ ผลผลิตทางด้านวัฒนธรรมของภูมิภาคท่านมีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ด้านใดบ้าง

3.4 วัฒนธรรม 4 ภาค ย่อมมีกระบวนการทำงานที่หลากหลาย ท่านคิดว่ากระบวนการทำงานของศิลปินในภูมิภาคของท่านนั้นมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไรกับภูมิภาคอื่นๆ และกระบวนการที่แตกต่างกันนี้มีผลต่อการจัดองค์ประกอบศิลป์ทั่วไปหรือไม่อย่างไรบ้าง

3.5 ท่านคิดว่าเนื้อหาในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบันเพียงพอแล้วหรือไม่อย่างไร

3.6 ท่านคิดว่าการบรรจุเนื้อหาขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคนั้นจะทำให้เนื้อหาในรายวิชาเยอะเกินไปหรือไม่อย่างไร

3.7 ท่านคิดว่าควรมีเนื้อหาของวัฒนธรรมทั้ง 4 ภูมิภาคหรือไม่ อย่างไร

3.8 มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละ 4 ภาคมีความเฉพาะและหลากหลาย ท่านคิดว่าสัดส่วนที่ควรนำไปใส่ไว้ในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์นั้นควรนำไปใช้ในสัดส่วนที่เหมาะสมได้อย่างไร เพื่อให้การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่เรียนอยู่ในปัจจุบันมีเนื้อหาที่ครบถ้วนดังเดิม

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 ท่านคิดว่าวิธีการสอนการวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค ควรมีวิธีการอย่างไร ที่สามารถทำให้ผู้เรียนวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ออกมาได้ดีที่สุด

4.2 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรงทำให้ได้รับองค์ความรู้ในมิติทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภูมิภาคได้อย่างรู้สึก ท่านคิดว่าผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง และควรมาอยู่ในส่วนไหนของการจัดการเรียนการสอน

4.3 วัฒนธรรมปรากฏได้ในหลากหลายลักษณะ ทั้งทางด้านวัตถุ โบราณสถาน งานศิลปะ งานฝีมือ เป็นต้น การไปทัศนศึกษาดูงานในสถานที่จริงท่านคิดว่าเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์อย่างไร

4.4 ท่านคิดว่าควรมีเทคนิคการสอนอย่างไร ที่สามารถทำให้ผู้เรียนดึงจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคออกมาและนำไปพัฒนาเป็นผลงานศิลปะของตนเองได้

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนทั้งในด้านองค์ประกอบศิลป์และมิติวัฒนธรรม ทั้งการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา และหากท่านจัดการเรียนสอน ท่านคิดว่าแหล่งข้อมูลใดบ้างที่จะมีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนที่สุด และนำมาใช้อย่างไร

5.2 ท่านมีสื่อการสอนที่มีความพิเศษหรือที่มีเฉพาะในภูมิภาคของท่านหรือไม่ มีอะไรบ้าง

5.3 องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมาย ท่านคิดว่าจะทำการคัดสรร หรือ รวบรวมองค์ความรู้ที่มากมายเหล่านี้ได้อย่างไร และนำมาเป็นสื่อประกอบการสอนในรูปแบบใด ที่สามารถทำให้ได้องค์ความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์

5.4 การวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคสามารถเรียนได้จากสื่อการสอนใดบ้าง

5.5 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อดิจิทัลมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ท่านคิดว่าควรมานำมาใช้อย่างไรให้เกิดสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่มากและไม่น้อยเกินไป

.....

6. การวัดและประเมินผล

6.1 ท่านคิดว่าสามารถวัดผลด้วยวิธีการใดได้บ้าง เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้

.....

6.2 ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์และการนำไปพัฒนาเป็นกิจกรรมการสอนศิลปศึกษา ท่านคิดว่ากรวัดและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในรายวิชาองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์
สำหรับสำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำเพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัด
องค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทาง
วัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัด
องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
2. เนื้อหาในรายวิชา
3. กิจกรรมการเรียนการสอน
4. สื่อการเรียนการสอน
5. วัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการสอนการองค์ประกอบ
ศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่
นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรมใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

สถานที่สัมภาษณ์.....เวลา.....น.

สถานที่

ภาค () เหนือ () กลาง () อีสาน () ใต้

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย,นาง,นางสาว.....นามสกุล.....

เพศ.....อายุ.....ปี

ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

ภูมิลำเนาเดิม

ที่อยู่ปัจจุบัน

อาชีพ

ตำแหน่งงาน

สถานที่ทำงาน

โทรศัพท์.....E-Mail.....

ประสบการณ์การทำงาน

() 1-5 ปี () 6-10 ปี () 11-15 ปี () 16-20 ปี () 20 ปี ขึ้นไป

การศึกษาสูงสุด

มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมทางด้าน

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

1.1 วัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกัน ในภูมิภาคของท่านมีศิลปวัฒนธรรมใดบ้างที่โดดเด่นและบ่งบอกถึงเอกลักษณ์เฉพาะของภูมิภาคท่านได้อย่างชัดเจนที่สุด

.....

1.2 วัฒนธรรมมีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ด้านประเพณี การละเล่น เครื่องแต่งกาย ภาษา ดนตรี และการแสดง ท่านคิดว่าวัฒนธรรมในแต่ละประเภทยุคนั้นมีความแตกต่างกันอย่างไร และส่งผลต่อรูปแบบขององค์ประกอบศิลป์ในผลงานของแต่ละภูมิภาคหรือไม่ อย่างไร

.....

1.3 ท่านคิดว่าการจัดการเรียนการสอนศิลปะในปัจจุบัน ในมุมมองของท่านควรมีการนำมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภาคมาใช้ในการเรียนศิลปะหรือไม่อย่างไร

.....

1.4 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยในปัจจุบัน ทำให้เกิดเป็นวัฒนธรรมไทยร่วมสมัย การเรียนองค์ประกอบศิลป์โดยใช้วัฒนธรรมไทยร่วมสมัยจะทำให้เกิดผลดีหรือผลเสียต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยหรือไม่ อย่างไร

.....

1.5 ท่านคิดว่ามีความจำเป็นหรือไม่อย่างไร ในการเพิ่มมิติทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ในมิติทางวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี และท่านคิดว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนากิจกรรมดังกล่าวมีอะไรบ้าง

.....

2. เนื้อหาวิชา

2.1 วัฒนธรรมสามารถแบ่งได้หลายด้าน อย่างวัฒนธรรมที่เป็นแบบนามธรรม เช่น ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรมแบบนามธรรมนี้มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์งานศิลปะหรือไม่อย่างไร (ยกตัวอย่าง)

.....

2.2 ท่านคิดว่าหากมีการบรรจุกิจกรรมการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ของแต่ละภูมิภาคลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ ท่านคิดว่าวัฒนธรรมที่บ่งบอกเป็นเอกลักษณ์ภาคกลางที่ควรนำมาใส่ไว้ในกิจกรรมการสอนคืออะไร

3. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

3.1 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรงทำให้ได้รับองค์ความรู้ในมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคได้อย่างรู้สึก ท่านคิดว่าผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นควรเข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างไรบ้าง

3.2 การเรียนจากผู้เชี่ยวชาญหรือศิลปินท้องถิ่นโดยตรง ท่านคิดว่าการเรียนด้วยวิธีนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้างต่อผู้เรียน

3.3 การไปทัศนศึกษา ไปในสถานที่จริง ได้สัมผัสวัฒนธรรมจริงๆ ท่านคิดว่าการไปทัศนศึกษาอย่างไรให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์

4. สื่อการเรียนการสอน

4.1 องค์ความรู้ที่เกี่ยวกับมิติทางด้านวัฒนธรรม 4 ภาคนั้นมีอยู่มากมาย ท่านคิดว่าจะทำการคัดสรร หรือ รวบรวมองค์ความรู้ที่มากมายเหล่านี้ได้อย่างไร และนำมาเป็นสื่อประกอบการสอนในรูปแบบใด ที่สามารถทำให้ได้องค์ความรู้ที่ครบถ้วนสมบูรณ์

4.2 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล และสื่อออนไลน์ มีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ท่านคิดว่าควรนำมาใช้อย่างไรให้เกิดสัดส่วนที่เหมาะสม ไม่มากและไม่น้อยเกินไป

5. การวัดและประเมินผล

5.1 ท่านคิดว่าควรมีเกณฑ์การวัดและประเมินผลอย่างไรที่แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม

แบบสัมภาษณ์
สำหรับสำหรับนักศึกษาที่เรียนหรือเคยเรียนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ระดับปริญญาตรี
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้จัดทำเพื่อสอบถามความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม โดยแบบสัมภาษณ์มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
2. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
3. เนื้อหาในรายวิชา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

สำหรับสำหรับนักศึกษาที่เรียนหรือเคยเรียนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ระดับปริญญาตรี
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

วันที่สัมภาษณ์ วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....น.
สถานที่

ภาค () เหนือ () กลาง () อีสาน () ใต้

ชื่อ ผู้ให้สัมภาษณ์ นาย,นาง,นางสาว.....นามสกุล.....

เพศ.....อายุ.....ปี

ศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....

ภูมิลำเนาเดิม

ที่อยู่ปัจจุบัน

โทรศัพท์.....E-Mail.....

กำลังศึกษา

สถานศึกษา

วิชาที่เรียนหรือเคยเรียนเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์ คือ

ตอนที่ 2 สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค สำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน ดังนี้

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม

1.1 ท่านคิดว่าการเรียนองค์ประกอบศิลป์มีความสำคัญต่อนักศึกษาศิลปะหรือไม่ อย่างไร

1.2 มิติวัฒนธรรมได้ถูกนำมาใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์หรือไม่ อย่างไร

1.3 ท่านคิดว่าควรบรรจุมิติทางวัฒนธรรมลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ หรือไม่ อย่างไร

1.4 ท่านคิดว่าประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมมีอะไรบ้าง

2. การกำหนดวัตถุประสงค์

2.1 ท่านคิดว่าควรกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติในสัดส่วนเท่าใด ที่สามารถทำให้ท่านเกิดความสนใจมากที่สุด

3. เนื้อหาวิชา

3.1 ท่านคิดว่าจุดเด่นในวัฒนธรรมของภูมิภาคท่านด้านใดที่น่าสนใจเป็นพิเศษ และสามารถนำมาใส่ไว้ในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้

3.2 ท่านคิดว่าจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมพื้นถิ่นของท่านคืออะไร

4. กิจกรรมการเรียนการสอน

4.1 ท่านคิดว่าควรมีวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างไรที่น่าสนใจ

4.2 ท่านคิดว่าการทัศนศึกษาจะมีประโยชน์ต่อการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรมอย่างไร

5. สื่อการเรียนการสอน

5.1 ปัจจุบันสื่อสิ่งพิมพ์ และ สื่อดิจิทัลมีการพัฒนาให้เกิดความทันสมัย มีการนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมากขึ้น ท่านคิดว่าสื่อที่ทันสมัยมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบันหรือไม่อย่างไร

5.2 สื่อการสอนในปัจจุบันมีหลากหลายรูปแบบ ท่านคิดว่าสื่อการสอนแบบใดที่ท่านอยากให้ผู้สอนนำมาใช้ประกอบการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์

6. การวัดและประเมินผล

6.1 วิธีการประเมินแบบใดที่สามารถแสดงออกด้านความรู้ความเข้าใจในการเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมได้มากที่สุด

6.2 ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านการวิเคราะห์ ด้านทักษะการสร้างสรรค์ ท่านคิดว่าการวัดและประเมินผลควรให้ความสำคัญกับด้านใดมากที่สุด เพราะอะไร

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในการสัมภาษณ์

แบบสอบถาม
สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์ใน
4 ภูมิภาคของประเทศไทย

- เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์
 หลักสูตรศิลปศึกษาในมิติวัฒนธรรมระดับปริญญาตรี
- คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการ
 จัดองค์ประกอบศิลป์เพื่อสำรวจความคิดเห็นต่อการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์
 หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี มีทั้งหมด 3 ตอน
- ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน
 จัดองค์ประกอบศิลป์การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา
 ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน คือ
1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอน
 จัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
 2. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
 3. เนื้อหาในรายวิชา
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน
 5. สื่อการเรียนการสอน
 6. การวัดและประเมินผล
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในกิจกรรมการสอน
 จัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมใน
 ประเด็นที่นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยใช้เครื่องหมาย✓ลงใน ช่องขวามือตามระดับความคิดเห็นต่างๆของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
	1.1 รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทาง วัฒนธรรมเข้ามาพอ					
	1.2 วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในรายวิชาการ จัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมา บรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.4 ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทาง วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	1.5 การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะ ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมใน แต่ละภูมิภาคของประเทศไทย					
2.	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน					
	2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์ พื้นฐาน					
	2.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาค					
	2.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละ ภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์					
	2.4 เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย					
	2.5 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัด องค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย ได้					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.	เนื้อหาในรายวิชา					
	3.1 เนื้อหาในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย					
	3.2 ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค					
	3.3 เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	3.4 เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนาสถาบัน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี การเล่น เป็นต้น					
	3.5 เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรมภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค					
	3.6 องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย					
	3.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	3.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียงในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	3.9 หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์					
	3.10 หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
4.	กิจกรรมการเรียนการสอน					
	4.1 ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่					
	4.2 สอนแบบบรรยายทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานจากหนังสือตำรา สื่อออนไลน์และผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	4.3 สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของวัฒนธรรม และการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.4 สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.5 ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาคและศิลปินท้องถิ่น ประกอบสื่อออนไลน์และภาพ2มิติ					
	4.6 ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง					
	4.7 ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	4.8 การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงาน ทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละ ภูมิภาค					
	4.9 ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำ จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้					
	4.10 ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วม ชั้น					
	4.11 การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
5.	สื่อการเรียนการสอน					
	5.1 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	5.2 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	5.3 สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
	5.4 ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงานศิลปะ ของศิลปินไทย และศิลปินต่างประเทศ ทั้ง 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.5 ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทย แต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.6 ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์					
6.	การวัดและประเมินผล					
	6.1 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการ วิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.2 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง					
	6.3 ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับศิลปศึกษาได้					
	6.5 ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์โดยมิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม
สำหรับสำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักสูตรศิลปศึกษาในมิติวัฒนธรรม
 ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสำรวจความ
 คิดเห็นต่อการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี มีทั้งหมด
 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
 การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน คือ

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
 โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
2. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
3. เนื้อหาในรายวิชา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบ
 ศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่
 นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

แบบสอบถาม
สำหรับสำหรับผู้ที่สร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่เอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

- ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด
- 1.1 ชื่อ นาย/นาง/นางสาวตำแหน่ง.....
- 1.2 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.3 อายุ () ต่ำกว่า 30 ปี () 31-40 ปี
 () 41-50 ปี () 51-60 ปี
 () 60 ปีขึ้นไป
- 1.4 วุฒิการศึกษา
- () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า
 () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
 () อื่นๆ
- 1.5 ประสบการณ์การทำงาน
- () 1-5 ปี () 6-10 ปี
 () 11-15 ปี () 15-20 ปี
 () 21-25 ปี () 25 ปีขึ้นไป
- 1.6 อาชีพ
-
- 1.7 สถานที่ทำงาน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
-
- 1.8 อาศัยอยู่ในจังหวัด
-
- () ภาคเหนือ () ภาคกลาง () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ () ภาคใต้
- 1.9 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด
-
- () ภาคเหนือ () ภาคกลาง () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ () ภาคใต้

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจ้องค้ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแนวทางการพัฒนารายวิชาการจัด องค์กรประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยใส่เครื่องหมาย✓ลงใน ช่องขวามือตามระดับความคิดเห็นต่างๆของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
	1.1 รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทาง วัฒนธรรมใช้มากพอ					
	1.2 วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในรายวิชาการ จัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมา บรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.4 ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทาง วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	1.5 การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะ ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมใน แต่ละภูมิภาคของประเทศไทย					
2.	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน					
	2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์ พื้นฐาน					
	2.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาค					
	2.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละ ภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์					
	2.4 เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย					
	2.5 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัด องค์กรประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.	เนื้อหาในรายวิชา					
	3.1 เนื้อหาในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย					
	3.2 ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค					
	3.3 เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	3.4 เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนาสถาบัน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี การเล่น เป็นต้น					
	3.5 เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรมภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค					
	3.6 องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย					
	3.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	3.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียงในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	3.9 หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์					
	3.10 หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
4.	กิจกรรมการเรียนการสอน					
	4.1 ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่					
	4.2 สอนแบบบรรยายทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานจากหนังสือตำรา สื่อออนไลน์และผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	4.3 สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของวัฒนธรรม และการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.4 สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.5 ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาคและศิลปินท้องถิ่น ประกอบสื่อออนไลน์และภาพ2มิติ					
	4.6 ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง					
	4.7 ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	4.8 การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงาน ทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละ ภูมิภาค					
	4.9 ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำ จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้					
	4.10 ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วม ชั้น					
	4.11 การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
5.	สื่อการเรียนการสอน					
	5.1 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	5.2 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	5.3 สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
	5.4 ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงานศิลปะ ของศิลปินไทย และศิลปินต่างประเทศ ทั้ง 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.5 ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทย แต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.6 ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์					
6.	การวัดและประเมินผล					
	6.1 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการ วิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.2 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง					
	6.3 ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับศิลปศึกษาได้					
	6.5 ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์โดยใช้มิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถาม
สำหรับนักศึกษาศิลปศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

เรื่อง การพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักสูตรศิลปศึกษาในมิติวัฒนธรรม
 ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง แบบสอบถามเพื่อการวิจัยสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัฒนธรรม เพื่อสำรวจความ
 คิดเห็นต่อการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี มีทั้งหมด
 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
 การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี 6 ด้าน คือ

1. ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์
 โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม
2. จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน
3. เนื้อหาในรายวิชา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผล

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆเพิ่มเติม เกี่ยวกับการสอนในรายวิชาการจัดองค์ประกอบ
 ศิลป์ในมิติทางวัฒนธรรม เป็นส่วนที่ให้อาจารย์ผู้สอนได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในประเด็นที่
 นอกเหนือจากคำถามในแบบสอบถาม

แบบสอบถาม
สำหรับนักศึกษาศิลปศึกษาที่เรียนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบศิลป์
ใน 4 ภูมิภาคของประเทศไทย

- ตอนที่ 1** ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงที่สุด
- 1.1 ชื่อ นาย/นาง/นางสาวนามสกุล.....
- 1.2 เพศ () ชาย () หญิง
- 1.3 อายุ () 18-20 ปี () 21-25 ปี
 () มากกว่า 25 ปี
- 1.4 วุฒิการศึกษา ระดับ.....ชั้นปีที่.....
- 1.5 สถานศึกษา
-
- 1.6 อาศัยอยู่ในจังหวัด
-
- () ภาคเหนือ () ภาคกลาง () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ () ภาคใต้
- 1.7 ภูมิลำเนาเดิม จังหวัด
-
- () ภาคเหนือ () ภาคกลาง () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ () ภาคใต้

ตอนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการสอนการจ้องค้ประกอบศิลป์ การพัฒนาโดยใช้มิติทางวัฒนธรรมสำหรับหลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแนวทางการพัฒนารายวิชาการจัด องค์กรประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรม หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี โดยใส่เครื่องหมาย✓ลงใน ช่องขวามือตามระดับความคิดเห็นต่างๆของท่าน ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณา 5 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ระดับความคิดเห็น
5	เห็นด้วยมากที่สุด
4	เห็นด้วยมาก
3	เห็นด้วยปานกลาง
2	เห็นด้วยน้อย
1	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ความคิดเห็นทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนารายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
	1.1 รายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ในปัจจุบัน ไม่มีการนำมิติทาง วัฒนธรรมใช้มากพอ					
	1.2 วัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละภูมิภาคควรนำมาบรรจุไว้ในรายวิชาการ จัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.3 วัฒนธรรมที่เปลี่ยนไปตามการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยควรนำมา บรรจุลงในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ได้					
	1.4 ผู้ที่เรียนเป็นครูศิลปะควรมีความรู้เรื่ององค์ประกอบศิลป์ในมิติทาง วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	1.5 การเรียนการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมนั้นจะ ช่วยส่งเสริมให้เกิดความรัก ความเข้าใจ และรู้คุณค่าของวัฒนธรรมใน แต่ละภูมิภาคของประเทศไทย					
2.	จุดประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน					
	2.1 เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจหลักองค์ประกอบศิลป์ พื้นฐาน					
	2.2 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาค					
	2.3 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสามารถนำจุดเด่นในทางวัฒนธรรมในแต่ละ ภูมิภาคมาใช้ในการจัดองค์ประกอบศิลป์					
	2.4 เพื่อให้เห็นคุณค่าของงานทัศนศิลป์ที่มีเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมไทย					
	2.5 เพื่อให้ผู้เรียนสามารถวางแผนการสอนและสร้างสื่อการสอนการจัด องค์กรประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทยได้					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3.	เนื้อหาในรายวิชา					
	3.1 เนื้อหาในรายวิชาการจัดองค์ประกอบศิลป์ควรประกอบไปด้วยมิติทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคในประเทศไทย					
	3.2 ควรมีเนื้อหาองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมเพียงภูมิภาคเดียว ไม่จำเป็นต้องมีเนื้อหาทางวัฒนธรรมทั้ง 4 ภาค					
	3.3 เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	3.4 เนื้อหาเกี่ยวกับประเภทของวัฒนธรรม ได้แก่ วัฒนธรรมทางด้านวัตถุ เช่น งานทัศนศิลป์ เครื่องใช้ ศาสนาสถาบัน อาคารบ้านเรือน เป็นต้น วัฒนธรรมทางด้านความคิด เช่น ความเชื่อทางด้านศาสนา ประเพณี การเล่น เป็นต้น					
	3.5 เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติที่มาและความเป็นมาของวัฒนธรรมภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคใต้ และจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในแต่ละภูมิภาค					
	3.6 องค์ประกอบศิลป์ของงานทัศนศิลป์ และ วัฒนธรรมไทยร่วมสมัย					
	3.7 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของศิลปินในประเทศไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	3.8 การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์จากตัวอย่างผลงานของช่างฝีมือที่เป็นที่ยอมรับ หรือ มีชื่อเสียงในทางวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					
	3.9 หลักการวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์					
	3.10 หลักการเขียนแผนการสอน และ สื่อการสอน เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
4.	กิจกรรมการเรียนการสอน					
	4.1 ในภาพรวมการจัดการจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่					
	4.2 สอนแบบบรรยายทฤษฎีองค์ประกอบศิลป์พื้นฐานจากหนังสือตำรา สื่อออนไลน์และผลงานศิลปะของศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ					
	4.3 สอนบรรยาย ประเภท ประวัติ ความเป็นมา ของวัฒนธรรม และการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.4 สอนแบบสาธิตกระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน และ องค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	4.5 ศึกษากระบวนการทำงานและการจัดองค์ประกอบศิลป์ในมิติวัฒนธรรมจากงานทัศนศิลป์พื้นถิ่นของแต่ละภูมิภาคและศิลปินท้องถิ่น ประกอบสื่อออนไลน์และภาพ2มิติ					
	4.6 ศึกษาเทคนิคการจัดองค์ประกอบศิลป์จากกระบวนการทำงานของศิลปินหรือช่างฝีมือจริง					
	4.7 ศึกษาจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค นำเสนอเป็นผลงานศิลปะและรายงาน					

ลำดับ	รายละเอียด	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	4.8 การไปทัศนศึกษาออกสถานที่ ศึกษาองค์ประกอบศิลป์จากงาน ทัศนศิลป์ หรือ งานหัตถศิลป์ ที่เป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของแต่ละ ภูมิภาค					
	4.9 ฝึกทักษะการจัดองค์ประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ผลงานศิลปะโดยนำ จุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาคมาใช้					
	4.10 ฝึกวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานศิลปะของศิลปิน ตนเอง และเพื่อนร่วม ชั้น					
	4.11 การนำเสนอแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์ โดยใช้มิติทางวัฒนธรรม					
5.	สื่อการเรียนการสอน					
	5.1 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน					
	5.2 หนังสือ ตำรา เกี่ยวกับวัฒนธรรมในแต่ละภูมิภาค					
	5.3 สื่อออนไลน์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ					
	5.4 ภาพผลงานศิลปะจริง และ รูปถ่ายผลงานศิลปะ ของศิลปินไทย และศิลปินต่างประเทศ ทั้ง 2 มิติ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.5 ภาพผลงานที่มีจุดเด่นขององค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของไทย แต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นำเสนอผ่านสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์					
	5.6 ตัวอย่างแผนการสอน และ สื่อการสอนการจัดองค์ประกอบศิลป์					
6.	การวัดและประเมินผล					
	6.1 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ สามารถอธิบายหรือถ่ายทอดความรู้ เกี่ยวกับ จุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ของวัฒนธรรมแต่ละภูมิภาคผ่านการ วิเคราะห์ วิจารณ์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.2 ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการจัดองค์ประกอบศิลป์ โดยมิติทางวัฒนธรรมได้อย่างถูกต้อง					
	6.3 ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดจุดเด่นองค์ประกอบศิลป์ในวัฒนธรรมของ แต่ละภูมิภาคผ่านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะได้อย่างถูกต้อง					
	6.4 ผู้เรียนเห็นคุณค่าและความสำคัญขององค์ประกอบศิลป์ใน วัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค แล้วพัฒนาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอน เกี่ยวกับศิลปศึกษาได้					
	6.5 ประเมินคุณภาพแผนการสอนและสื่อการสอนการจัดองค์ประกอบ ศิลป์โดยมิติวัฒนธรรมของแต่ละภูมิภาค					

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

แบบวิเคราะห์ผลงานศิลปะสำหรับวิเคราะห์ผลงานศิลปะของศิลปิน
ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ในแต่ละ 4 ภาค

รายละเอียดผลงาน

.....

.....

.....

ศิลปินผู้สร้างสรรค์ผลงาน

.....

ภาค () ภาคเหนือ () ภาคกลาง () ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ () ภาคใต้

ลักษณะทางวัฒนธรรมที่ปรากฏ	ทัศนธาตุ		องค์ประกอบศิลป์	
	ประเภท	ลักษณะ	ประเภท	ลักษณะ
	เส้น		จังหวะ	
	สี		เอกภาพ	
			ดุลยภาพ	
	ที่ว่าง		สัดส่วน	
	พื้นผิว		การเน้น	

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อ นางสาวกรวรรณ ทับทิมดี

เกิดวันที่ 12 สิงหาคม พ.ศ. 2534

ที่อยู่ 64 หมู่ 3 ตำบล บางใหญ่ อำเภอบางปลาม้า จังหวัด สุพรรณบุรี 72150

เบอร์โทรศัพท์ 092-27093337

อีเมล korrawan.tabtimdee@gmail.com

การศึกษา ปี 2557 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

ศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ เอกจิตรกรรม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

